

T.C.
ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI

**BAZI SOSYO-EKONOMİK ve COĞRAFİ
FAKTÖRLERİN İLKÖĞRETİM 3. SINIF
ÖĞRENCİLERİNİN MEKÂN ALGISINA
ETKİSİ (ERZİNCAN ÖRNEĞİ)**

Yüksek Lisans Tezi

Ebru GÜLER

**Danışman
Doç. Dr. Erdal AKPINAR**

Erzincan 2010

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

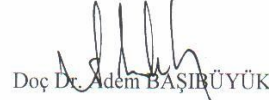
Bu çalışma, İlköğretim Anabilim Dalının Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalında jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman / Jüri

Doç Dr. Erdal AKPINAR

Jüri

Doç Dr. Adem BAŞIBÜYÜK

Jüri

Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Hüsnü BAHAR

Yukarıdaki imzalar, adı geçen öğretim üyelerine aittir. **26/08/2010**

Doç. Dr. Adem BAŞIBÜYÜK
Enstitü Müdürü

ÖZET

Mekân algısı, temel olarak kişilerin mekân içerisinde ve çevresinde kısa veya uzun süreli deneyim kazanması ve mekânın hatırlanması ile ilgilidir. Bu doğrultuda öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyi, eğitim-öğretimde mekân algısının önemini artırmaktadır. Çünkü hazır bulunuşluk düzeyinin yeterliliği öğretmene zaman ve kolaylık kazandırır. Bu çalışmanın amacı, öğrencilerin mekân algılama düzeylerini ve bu algılama üzerinde hangi faktörlerin etkili olduğunu belirlemektir.

Araştırmamızda Erzincan ve yakın çevresindeki farklı yerleşmelerde ikamet eden 248 öğrencinin mekân algıları betimsel bir yöntemle taranmıştır. Veriler SPSS’de analiz edilmiş ve bulgular yorumlanmıştır.

Araştırmanın sonunda ilköğretim üçüncü sınıf öğrencilerinin mekân algılarının birbirlerinden farklı olduğu saptanmıştır. Bu farklılığın oluşmasında öğrencilerinin cinsiyetinin, ikamet ettiği yerin, anne baba mesleğinin ve başka il görme sayısı gibi değişkenlerin daha fazla etkili olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Algı, Algısal Öğrenme, Mekân Algısı, Zihni Haritalar.

ABSTRACT

Location perception is basically related to remember the location and people’s getting experience in and around the location at a short or long time. In this direction, students’ available presence increases the importance of location perception on education and teaching. Because, the sufficiency of the available presence gives teacher time and easiness. The aim of this research is determining students’ levels of location perception and which factors are effective on this perception.

In our research, location perception of 248 students who are living in different locations in Erzincan and around cities has been analysed with a descriptive method. Data has been analysed in SPSS and findings have been commented

At the end of research, it has been determined that the location perceptions of third class students are different. At the formation of this difference, it has been seen

that the varieties like gender of student, residence of student, mother's or father's job and the number of visiting other cities are more effective.

Key Words: Perception, Perception Learning, Location Perception, Mental Maps.

ÖNSÖZ

“Bazı Sosyo-Ekonomik ve Coğrafi Faktörlerin İlköğretim Üçüncü Sınıf Öğrencilerin Mekân Algısına Etkisi” isimli çalışmamız bir yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır.

Daha önce mekân algısı konusunda yapılan araştırmaların sınırlı olması, özellikle Türkçe literatürün yetersizliği çalışmamızda bazı sıkıntılar yaratmıştır. Bu araştırmanın bu alanda daha sonra yapılacak çalışmalara örnek oluşturması bizi yeterince memnun edecektir.

Tez dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; araştırma sahasının doğal ve beşeri çevre özellikleri, örnekleme oluşturan ilköğretim okullarının bulunduğu yerleşmelerin genel özellikleri, algı, algının özellikleri, mekân, mekân algısı, zihin haritalarının özellikleri açıklanmaya çalışılmıştır. İkinci bölümde araştırma yöntemlerinden bahsedilmiş, üçüncü bölümde Erzincan ilindeki üçüncü sınıf öğrencilerine uygulanan mekân algısı ölçeğinin bulgularına yer verilmiştir. Dördüncü ve son bölümde ise araştırmanın sonuçları ve öneriler özet halinde sunulmuştur.

Tez konusunun belirlenmesinde ve çalışma sürecinde titizlikle ve sabırla; görüş, düşünce ve eleştirileriyle çalışmaya yön veren Danışman Hocam Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğretim üyesi Doç. Dr. Erdal AKPINAR’a teşekkür ederim. Ayrıca başta Yrd. Doç. Dr H. Hüsni BAHAR ve Yrd. Doç. Dr. V. Aytekin SANALAN olmak üzere bu çalışmada bana yol gösteren Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nin değerli öğretim elemanlarına şükranlarımı sunuyorum.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	I
ABSTRACT.....	I
ÖNSÖZ.....	III
İÇİNDEKİLER.....	IV
TABLolar LİSTESİ.....	VII
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	XXI
FOTOĞRAFLAR LİSTESİ.....	XXII
I.BÖLÜM: GİRİŞ.....	1
1.1. ERZİNCAN'IN DOĞAL ÇEVRE ÖZELLİKLERİ.....	5
1.1.a Yeryüzü Şekilleri.....	5
1.1.b İklim Özellikleri.....	6
1.1.c Akarsular ve Göller.....	9
1.1.d Toprak Özellikleri.....	10
1.1.e Doğal Bitki Örtüsü Özellikleri.....	11
1.2. ERZİNCAN'IN BEŞERİ ÇEVRE ÖZELLİKLERİ.....	12
1.2.a Nüfus Özellikleri.....	12
1.2.b Nüfusun Eğitim Durumu.....	14
1.2.c Yerleşme Şekilleri.....	15
1.3. ERZİNCAN'IN EKONOMİK ÖZELLİKLERİ.....	19
1.4. ÖRNEKLEMİMİZİ OLUŞTURAN İLKÖĞRETİM OKULLARININ BULUNDUĞU YERLEŞMELERİN GENEL ÖZELLİKLERİ.....	24
1.4.a Erzincan (Merkez).....	24
1.4.b Üzümlü.....	25

1.4.c Bayırbağ.....	26
1.4.d Karakaya.....	27
1.4.e Altınbaşak.....	28
1.4.f Mollaköy.....	29
1.4.g Ulalar.....	30
1.4.h Akyazı.....	31
1.5. ALGI, ALGININ ÖZELLİKLERİ ve ALGISAL ÖĞRENME.....	32
1.5.a Algının Tanımı ve Duyumla İlişkisi.....	32
1.5.b Algısal Öğrenme.....	33
1.5.c Algının Özellikleri.....	35
1.5.d Algılamada Örgütleyici Eğilim	38
1.6. MEKÂN ve MEKÂN ALGISI.....	41
1.6. a Mekân.....	41
1.6. b Mekân Algısı.....	41
1.6. c Mekân Algısında Zihni Haritaların Yeri.....	44
1.7.ARAŞTIRMANIN AMACI.....	47
1.8. PROBLEM ve ALT PROBLEMLER.....	47
1.9. SAYILTILAR.....	49
1.10. SINIRLILIKLAR.....	49
II. BÖLÜM: YÖNTEM.....	50
2.1. EVREN ve ÖRNEKLEM.....	51
2.2. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	52
2.3. VERİLERİN ANALİZİ.....	53
III. BÖLÜM: BULGULAR.....	54

3.1. ÖĞRENCİLERİN MEKÂN ALGISI DÜZEYLERİ.....	55
3.2. MEKÂN ALGISİNİN DEĞİŞKENLERE GÖRE DURUMU.....	61
3.2.a Cinsiyet-Mekân Algısı İlişkisi.....	61
3.2.b İkamet edilen Yer-Mekân Algısı İlişkisi.....	65
3.2.c Anne Mesleği-Mekân Algısı İlişkisi.....	70
3.2.d Baba Mesleği-Mekân Algısı İlişkisi.....	74
3.2.e Evde Bilgisayarın Varlığı-Mekân Algısı İlişkisi.....	80
3.2.f Evde İnternet Bağlantısının Varlığı-Mekân Algısı İlişkisi.....	84
3.2.g Ana Okulu Eğitimi-Mekân Algısı İlişkisi.....	88
3.2.h Aile Gelir Durumu-Mekân Algısı İlişkisi.....	92
3.2.ı Kardeş Sayısı-Mekân Algısı İlişkisi.....	97
3.2.i Aile Büyüklüğü-Mekân Algısı İlişkisi.....	101
3.2.j Başka İl Görme Durumu-Mekân Algısı İlişkisi.....	105
3.2.k Televizyon İzleme Süresi-Mekân Algısı İlişkisi.....	111
3.2.l Okula Gidiş Şekli-Mekân Algısı İlişkisi.....	115
3.2.m Anne Öğrenim Düzeyi-Mekân Algısı İlişkisi.....	120
3.2.n Baba Öğrenim Düzeyi-Mekân Algısı İlişkisi.....	125
IV.BÖLÜM: SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER.....	132
4.1. SONUÇ ve TARTIŞMA.....	133
4.2. ÖNERİLER.....	138
KAYNAKLAR.....	140
EK-1 ÖĞRENCİ BİLGİ FORMU.....	144
EK-2 MEKÂN ALGISI FORMU.....	145
EK-3 İZİN ONAYI.....	147

Tablolar Listesi		<u>Sayfa</u> <u>No</u>
Tablo 1-1.	Erzincan'da Yıllık Ortalama Sıcaklıkların Aylara Göre Dağılışı	7
Tablo 1-2.	Erzincan ve Üzümlü'de Yıllık Toplam Yağışın Aylara Göre Dağılışı	8
Tablo 1-3.	Erzincan Merkez ve Üzümlü'deki Nüfus Miktarları	12
Tablo 1-4.	Erzincan İlindeki Göç Hareketleri	13
Tablo 1-5.	Erzincan Üçüncü Sınıf Öğrencilerinin Cinsiyet Dağılımı	14
Tablo 1-6.	Erzincan İlinin İdari Yapısı	16
Tablo 1-7.	Erzincan Topraklarının Kullanım Şekline Göre Dağılımı	19
Tablo 1-8.	Bazı Ürünlerin Ekim Alanları ve Üretim Miktarları	20
Tablo 1-9.	Erzincan İlinde Hayvan Sayısı ve Hayvansal Ürün Miktarları	21
Tablo 3-1.	Resim 1'e İlişkin Mekân Algısının Cinsiyete Göre khi Kare Testi Sonuçları	61
Tablo 3-2.	Resim 2'ye İlişkin Mekân Algısının Cinsiyete Göre khi Kare Testi Sonuçları	63
Tablo 3-3.	Resim 3'e İlişkin Mekân Algısının Cinsiyete Göre khi Kare Testi Sonuçları	62
Tablo 3-4.	Resim 4'e İlişkin Mekân Algısının Cinsiyet Göre khi Kare Testi Sonuçları	62
Tablo 3-5.	Resim 5'e İlişkin Mekân Algısının Cinsiyete Göre khi Kare Testi Sonuçları	63

Tablo 3–6.	Resim 6’ya İlişkin Mekân Algısının Cinsiyete Göre khi Kare Testi Sonuçları	63
Tablo 3–7.	Resim 7’ye İlişkin Mekân Algısının Cinsiyete Göre khi Kare Testi Sonuçları	63
Tablo 3–8.	Resim 8’e İlişkin Mekân Algısının Cinsiyete Göre khi Kare Testi Sonuçları	64
Tablo 3–9.	Resim 9’a İlişkin Mekân Algısının Cinsiyete Göre khi Kare Testi Sonuçları	64
Tablo 3–10.	Resim 10’a İlişkin Mekân Algısının Cinsiyete Göre khi Kare Testi Sonuçları	65
Tablo 3–11.	Resim 1’e İlişkin Mekân Algısının İkamete Göre khi Kare Testi Sonuçları	65
Tablo 3–12.	Resim 2’ye İlişkin Mekân Algısının İkamete Göre khi Kare Testi Sonuçları	66
Tablo 3–13.	Resim 3’e İlişkin Mekân Algısının İkamete Göre khi Kare Testi Sonuçları	66
Tablo 3–14.	Resim 4’e İlişkin Mekân Algısının İkamete Göre khi Kare Testi Sonuçları	67
Tablo 3–15.	Resim 5’e İlişkin Mekân Algısının İkamete Göre khi Kare Testi Sonuçları	67
Tablo 3–16.	Resim 6’ya İlişkin Mekân Algısının İkamete Göre khi Kare Testi Sonuçları	68

Tablo 3–17.	Resim 7’ye İlişkin Mekân Algısının İkamete Göre khi Kare Testi Sonuçları	68
Tablo 3–18.	Resim 8’e İlişkin Mekân Algısının İkamete Göre khi Kare Testi Sonuçları	69
Tablo 3–19.	Resim 9’a İlişkin Mekân Algısının İkamete Göre khi Kare Testi Sonuçları	69
Tablo 3–20.	Resim 10’a İlişkin Mekân Algısının İkamete Göre khi Kare Testi Sonuçları	70
Tablo 3–21.	Resim 1’e İlişkin Mekân Algısının Anne Mesleğine Göre khi Kare Testi Sonuçları	70
Tablo 3–22.	Resim 2’ye İlişkin Mekân Algısının Anne Mesleğine Göre khi Kare Testi Sonuçları	71
Tablo 3–23.	Resim 3’e İlişkin Mekân Algısının Anne Mesleğine Göre khi Kare Testi Sonuçları	71
Tablo 3–24.	Resim 4’e İlişkin Mekân Algısının Anne Mesleğine Göre khi Kare Testi Sonuçları	72
Tablo 3–25.	Resim 5’e İlişkin Mekân Algısının Anne Mesleğine Göre khi Kare Testi Sonuçları	72
Tablo 3–26.	Resim 6’ya İlişkin Mekân Algısının Anne Mesleğine Göre khi Kare Testi Sonuçları	72
Tablo 3–27.	Resim 7’ye İlişkin Mekân Algısının Anne Mesleğine Göre khi Kare Testi Sonuçları	73

Tablo 3–28.	Resim 8'e İlişkin Mekân Algısının Anne Mesleğine Göre khi Kare Testi Sonuçları	73
Tablo 3–29.	Resim 9'a İlişkin Mekân Algısının Anne Mesleğine Göre khi Kare Testi Sonuçları	74
Tablo 3–30.	Resim 10'a İlişkin Mekân Algısının Anne Mesleğine Göre khi Kare Testi Sonuçları	74
Tablo 3–31.	Resim 1'e İlişkin Mekân Algısının Baba Mesleğine Göre khi Kare Testi Sonuçları	75
Tablo 3–32.	Resim 2'ye İlişkin Mekân Algısının Baba Mesleğine Göre khi Kare Testi Sonuçları	75
Tablo 3–33.	Resim 3'e İlişkin Mekân Algısının Baba Mesleğine Göre khi Kare Testi Sonuçları	76
Tablo 3–34.	Resim 4'e İlişkin Mekân Algısının Baba Mesleğine Göre khi Kare Testi Sonuçları	76
Tablo 3–35.	Resim 5'e İlişkin Mekân Algısının Baba Mesleğine Göre khi Kare Testi Sonuçları	77
Tablo 3–36.	Resim 6'ya İlişkin Mekân Algısının Baba Mesleğine Göre khi Kare Testi Sonuçları	77
Tablo 3–37.	Resim 7'ye İlişkin Mekân Algısının Baba Mesleğine Göre khi Kare Testi Sonuçları	78
Tablo 3–38.	Resim 8'e İlişkin Mekân Algısının Baba Mesleğine Göre khi Kare Testi Sonuçları	78
Tablo 3–39.	Resim 9'a İlişkin Mekân Algısının Baba Mesleğine Göre khi Kare Testi Sonuçları	79

Tablo 3–40.	Resim 10’a İlişkin Mekân Algısının Baba Mesleğine Göre khi Kare Testi Sonuçları	79
Tablo 3–41.	Resim 1’e İlişkin Mekân Algısının Bilgisayara Göre khi Kare Testi Sonuçları	80
Tablo 3–42.	Resim 2’ye İlişkin Mekân Algısının Bilgisayara Göre khi Kare Testi Sonuçları	80
Tablo 3–43.	Resim 3’e İlişkin Mekân Algısının Bilgisayara Göre khi Kare Testi Sonuçları	81
Tablo 3–44.	Resim 4’e İlişkin Mekân Algısının Bilgisayara Göre khi Kare Testi Sonuçları	81
Tablo 3–45.	Resim 5’e İlişkin Mekân Algısının Bilgisayara Göre khi Kare Testi Sonuçları	82
Tablo 3–46.	Resim 6’ya İlişkin Mekân Algısının Bilgisayara Göre khi Kare Testi Sonuçları	82
Tablo 3–47.	Resim 7’ye İlişkin Mekân Algısının Bilgisayara Göre khi Kare Testi Sonuçları	83
Tablo 3–48.	Resim 8’e İlişkin Mekân Algısının Bilgisayara Göre khi Kare Testi Sonuçları	83
Tablo 3–49.	Resim 9’a İlişkin Mekân Algısının Bilgisayara Göre khi Kare Testi Sonuçları	83
Tablo 3–50.	Resim 10’a İlişkin Mekân Algısının Bilgisayara Göre khi Kare Testi Sonuçları	84

Tablo 3–51.	Resim 1’e İlişkin Mekân Algısının İnternete Göre khi Kare Testi Sonuçları	84
Tablo 3–52.	Resim 2’ye İlişkin Mekân Algısının İnternete Göre khi Kare Testi Sonuçları	85
Tablo 3–53.	Resim 3’e İlişkin Mekân Algısının İnternete Göre khi Kare Testi Sonuçları	85
Tablo 3–54.	Resim 4’e İlişkin Mekân Algısının İnternete Göre khi Kare Testi Sonuçları	86
Tablo 3–55.	Resim 5’e İlişkin Mekân Algısının İnternete Göre khi Kare Testi Sonuçları	86
Tablo 3–56.	Resim 6’ya İlişkin Mekân Algısının İnternete Göre khi Kare Testi Sonuçları	86
Tablo 3–57.	Resim 7’ye İlişkin Mekân Algısının İnternete Göre khi Kare Testi Sonuçları	87
Tablo 3–58.	Resim 8’e İlişkin Mekân Algısının İnternete Göre khi Kare Testi Sonuçları	87
Tablo 3–59.	Resim 9’a İlişkin Mekân Algısının İnternete Göre khi Kare Testi Sonuçları	87
Tablo 3–60.	Resim 10’a İlişkin Mekân Algısının İnternete Göre khi Kare Testi Sonuçları	88
Tablo 3–61.	Resim 1’e İlişkin Mekân Algısının Anaokuluna Göre khi Kare Testi Sonuçları	88

Tablo 3–62.	Resim 2’ye İlişkin Mekân Algısının Anaokuluna Göre khi Kare Testi Sonuçları	89
Tablo 3–63.	Resim 3’e İlişkin Mekân Algısının Anaokuluna Göre khi Kare Testi Sonuçları	89
Tablo 3–64.	Resim 4’e İlişkin Mekân Algısının Anaokuluna Göre khi Kare Testi Sonuçları	90
Tablo 3–65.	Resim 5’e İlişkin Mekân Algısının Anaokuluna Göre khi Kare Testi Sonuçları	90
Tablo 3–66.	Resim 6’ya İlişkin Mekân Algısının Anaokuluna Göre khi Kare Testi Sonuçları	90
Tablo 3–67.	Resim 7’ye İlişkin Mekân Algısının Anaokuluna Göre khi Kare Testi Sonuçları	91
Tablo 3–68.	Resim 8’e İlişkin Mekân Algısının Anaokuluna Göre khi Kare Testi Sonuçları	91
Tablo 3–69.	Resim 9’a İlişkin Mekân Algısının Anaokuluna Göre khi Kare Testi Sonuçları	91
Tablo 3–70.	Resim 10’a İlişkin Mekân Algısının Anaokuluna Göre khi Kare Testi Sonuçları	92
Tablo 3–71.	Resim 1’e İlişkin Mekân Algısının Aile Gelir Durumuna Göre khi Kare Testi Sonuçları	92
Tablo 3–72.	Resim 2’ye İlişkin Mekân Algısının Aile Gelir Durumuna Göre khi Kare Testi Sonuçları	93

Tablo 3–73.	Resim 3’e İlişkin Mekân Algısının Aile Gelir Durumuna Göre khi Kare Testi Sonuçları	93
Tablo 3–74.	Resim 4’e İlişkin Mekân Algısının Aile Gelir Durumuna Göre khi Kare Testi Sonuçları	94
Tablo 3–75.	Resim 5’e İlişkin Mekân Algısının Aile Gelir Durumuna Göre khi Kare Testi Sonuçları	94
Tablo 3–76.	Resim 6’ya İlişkin Mekân Algısının Aile Gelir Durumuna Göre khi Kare Testi Sonuçları	95
Tablo 3–77.	Resim 7’ye İlişkin Mekân Algısının Aile Gelir Durumuna Göre khi Kare Testi Sonuçları	95
Tablo 3–78.	Resim 8’e İlişkin Mekân Algısının Aile Gelir Durumuna Göre khi Kare Testi Sonuçları	96
Tablo 3–79.	Resim 9’a İlişkin Mekân Algısının Aile Gelir Durumuna Göre khi Kare Testi Sonuçları	96
Tablo 3–80.	Resim 10’a İlişkin Mekân Algısının Aile Gelir Durumuna Göre khi Kare Testi Sonuçları	97
Tablo 3–81.	Resim 1’e İlişkin Mekân Algısının Kardeş Sayısına Göre khi Kare Testi Sonuçları	97
Tablo 3–82.	Resim 2’ye İlişkin Mekân Algısının Kardeş Sayısına Göre khi Kare Testi Sonuçları	98
Tablo 3–83.	Resim 3’e İlişkin Mekân Algısının Kardeş Sayısına Göre khi Kare Testi Sonuçları	98

Tablo 3–84.	Resim 4’e İlişkin Mekân Algısının Kardeş Sayısına Göre khi Kare Testi Sonuçları	98
Tablo 3–85.	Resim 5’e İlişkin Mekân Algısının Kardeş Sayısına Göre khi Kare Testi Sonuçları	99
Tablo 3–86.	Resim 6’ya İlişkin Mekân Algısının Kardeş Sayısına Göre khi Kare Testi Sonuçları	99
Tablo 3–87.	Resim 7’ye İlişkin Mekân Algısının Kardeş Sayısına Göre khi Kare Testi Sonuçları	100
Tablo 3–88.	Resim 8’e İlişkin Mekân Algısının Kardeş Sayısına Göre khi Kare Testi Sonuçları	100
Tablo 3–89.	Resim 9’a İlişkin Mekân Algısının Kardeş Sayısına Göre khi Kare Testi Sonuçları	100
Tablo 3–90.	Resim 10’a İlişkin Mekân Algısının Kardeş Sayısına Göre khi Kare Testi Sonuçları	101
Tablo 3–91.	Resim 1’e İlişkin Mekân Algısının Aile Büyüklüğüne Göre khi Kare Testi Sonuçları	101
Tablo 3–92.	Resim 2’ye İlişkin Mekân Algısının Aile Büyüklüğüne Göre khi Kare Testi Sonuçları	102
Tablo 3–93.	Resim 3’e İlişkin Mekân Algısının Aile Büyüklüğüne Göre khi Kare Testi Sonuçları	102
Tablo 3–94.	Resim 4’e İlişkin Mekân Algısının Aile Büyüklüğüne Göre khi Kare Testi Sonuçları	103
Tablo 3–95.	Resim 5’e İlişkin Mekân Algısının Aile Büyüklüğüne Göre khi Kare Testi Sonuçları	103

Tablo 3–96.	Resim 6’ya İlişkin Mekân Algısının Aile Büyüklüğüne Göre khi Kare Testi Sonuçları	103
Tablo 3–97.	Resim 7’ye İlişkin Mekân Algısının Aile Büyüklüğüne Göre khi Kare Testi Sonuçları	104
Tablo 3–98.	Resim 8’e İlişkin Mekân Algısının Aile Büyüklüğüne Göre khi Kare Testi Sonuçları	104
Tablo 3–99.	Resim 9’a İlişkin Mekân Algısının Aile Büyüklüğüne Göre khi Kare Testi Sonuçları	105
Tablo 3–100.	Resim 10’a İlişkin Mekân Algısının Aile Büyüklüğüne Göre khi Kare Testi Sonuçları	105
Tablo 3–101.	Resim 1’e İlişkin Mekân Algısının Başka İl Görmeye Göre khi Kare Testi Sonuçları	106
Tablo 3–102.	Resim 2’ye İlişkin Mekân Algısının Başka İl Görmeye Göre khi Kare Testi Sonuçları	106
Tablo 3–103.	Resim 3’e İlişkin Mekân Algısının Başka İl Görmeye Göre khi Kare Testi Sonuçları	107
Tablo 3–104.	Resim 4’e İlişkin Mekân Algısının Başka İl Görmeye Göre khi Kare Testi Sonuçları	107
Tablo 3–105.	Resim 5’e İlişkin Mekân Algısının Başka İl Görmeye Göre khi Kare Testi Sonuçları	108
Tablo 3–106.	Resim 6’ya İlişkin Mekân Algısının Başka İl Görmeye Göre khi Kare Testi Sonuçları	108

Tablo 3–107.	Resim 7’ye İlişkin Mekân Algısının Başka İl Görmeye Göre khi Kare Testi Sonuçları	109
Tablo 3–108.	Resim 8’e İlişkin Mekân Algısının Başka İl Görmeye Göre khi Kare Testi Sonuçları	109
Tablo 3–109.	Resim 9’a İlişkin Mekân Algısının Başka İl Görmeye Göre khi Kare Testi Sonuçları	110
Tablo 3–110.	Resim 10’a İlişkin Mekân Algısının Başka İl Görmeye Göre khi Kare Testi Sonuçları	110
Tablo 3–111.	Resim 1’e İlişkin Mekân Algısının Televizyon İzleme Süresine Göre khi Kare Testi Sonuçları	111
Tablo 3–112.	Resim 2’ye İlişkin Mekân Algısının Televizyon İzleme Süresine Göre khi Kare Testi Sonuçları	111
Tablo 3–113.	Resim 3’e İlişkin Mekân Algısının Televizyon İzleme Süresine Göre khi Kare Testi Sonuçları	112
Tablo 3–114.	Resim 4’e İlişkin Mekân Algısının Televizyon İzleme Süresine Göre khi Kare Testi Sonuçları	112
Tablo 3–115.	Resim 5’e İlişkin Mekân Algısının Televizyon İzleme Süresine Göre khi Kare Testi Sonuçları	113
Tablo 3–116.	Resim 6’ya İlişkin Mekân Algısının Televizyon İzleme Süresine Göre khi Kare Testi Sonuçları	113
Tablo 3–117.	Resim 7’ye İlişkin Mekân Algısının Televizyon İzleme Süresine Göre khi Kare Testi Sonuçları	114
Tablo 3–118.	Resim 8’e İlişkin Mekân Algısının Televizyon İzleme Süresine Göre khi Kare Testi Sonuçları	114

Tablo 3–119.	Resim 9’a İlişkin Mekân Algısının Televizyon İzleme Süresine Göre khi Kare Testi Sonuçları	115
Tablo 3–120.	Resim 10’a İlişkin Mekân Algısının Televizyon İzleme Süresine Göre khi Kare Testi Sonuçları	115
Tablo 3–121.	Resim 1’e İlişkin Mekân Algısının Okula Gidiş Şekline Göre khi Kare Testi Sonuçları	116
Tablo 3–122.	Resim 2’ye İlişkin Mekân Algısının Okula Gidiş Şekline Göre khi Kare Testi Sonuçları	116
Tablo 3–123.	Resim 3’e İlişkin Mekân Algısının Okula Gidiş Şekline Göre khi Kare Testi Sonuçları	117
Tablo 3–124.	Resim 4’e İlişkin Mekân Algısının Okula Gidiş Şekline Göre khi Kare Testi Sonuçları	117
Tablo 3–125.	Resim 5’e İlişkin Mekân Algısının Okula Gidiş Şekline Göre khi Kare Testi Sonuçları	117
Tablo 3–126.	Resim 6’ya İlişkin Mekân Algısının Okula Gidiş Şekline Göre khi Kare Testi Sonuçları	118
Tablo 3–127.	Resim 7’ye İlişkin Mekân Algısının Okula Gidiş Şekline Göre khi Kare Testi Sonuçları	118
Tablo 3–128.	Resim 8’e İlişkin Mekân Algısının Okula Gidiş Şekline Göre khi Kare Testi Sonuçları	119
Tablo 3–129.	Resim 9’a İlişkin Mekân Algısının Okula Gidiş Şekline Göre khi Kare Testi Sonuçları	119

Tablo 3–130.	Resim 10'a İlişkin Mekân Algısının Okula Gidiş Şekline Göre khi Kare Testi Sonuçları	119
Tablo 3–131.	Resim 1'e İlişkin Mekân Algısının Anne Öğrenim Düzeyine Göre khi Kare Testi Sonuçları	120
Tablo 3–132.	Resim 2'ye İlişkin Mekân Algısının Anne Öğrenim Düzeyine Göre khi Kare Testi Sonuçları	121
Tablo 3–133.	Resim 3'e İlişkin Mekân Algısının Anne Öğrenim Düzeyine Göre khi Kare Testi Sonuçları	121
Tablo 3–134.	Resim 4'e İlişkin Mekân Algısının Anne Öğrenim Düzeyine Göre khi Kare Testi Sonuçları	122
Tablo 3–135.	Resim 5'e İlişkin Mekân Algısının Anne Öğrenim Düzeyine Göre khi Kare Testi Sonuçları	122
Tablo 3–136.	Resim 6'ya İlişkin Mekân Algısının Anne Öğrenim Düzeyine Göre khi Kare Testi Sonuçları	123
Tablo 3–137.	Resim 7'ye İlişkin Mekân Algısının Anne Öğrenim Düzeyine Göre khi Kare Testi Sonuçları	123
Tablo 3–138.	Resim 8'e İlişkin Mekân Algısının Anne Öğrenim Düzeyine Göre khi Kare Testi Sonuçları	124
Tablo 3–139.	Resim 9'a İlişkin Mekân Algısının Anne Öğrenim Düzeyine Göre khi Kare Testi Sonuçları	124
Tablo 3–140.	Resim 10'a İlişkin Mekân Algısının Anne Öğrenim Düzeyine Göre khi Kare Testi Sonuçları	125
Tablo 3–141.	Resim 1'e İlişkin Mekân Algısının Baba Öğrenim Düzeyine Göre khi Kare Testi Sonuçları	126

Tablo 3–142.	Resim 2’ye İlişkin Mekân Algısının Baba Öğrenim Düzeyine Göre khi Kare Testi Sonuçları	126
Tablo 3–143.	Resim 3’e İlişkin Mekân Algısının Baba Öğrenim Düzeyine Göre khi Kare Testi Sonuçları	127
Tablo 3–144.	Resim 4’e İlişkin Mekân Algısının Baba Öğrenim Düzeyine Göre khi Kare Testi Sonuçları	127
Tablo 3–145.	Resim 5’e İlişkin Mekân Algısının Baba Öğrenim Düzeyine Göre khi Kare Testi Sonuçları	128
Tablo 3–146.	Resim 6’ya İlişkin Mekân Algısının Baba Öğrenim Düzeyine Göre khi Kare Testi Sonuçları	128
Tablo 3–147.	Resim 7’ye İlişkin Mekân Algısının Baba Öğrenim Düzeyine Göre khi Kare Testi Sonuçları	129
Tablo 3–148.	Resim 8’e İlişkin Mekân Algısının Baba Öğrenim Düzeyine Göre khi Kare Testi Sonuçları	129
Tablo 3–149.	Resim 9’a İlişkin Mekân Algısının Baba Öğrenim Düzeyine Göre khi Kare Testi Sonuçları	130
Tablo 3–150.	Resim 10’a İlişkin Mekân Algısının Baba Öğrenim Düzeyine Göre khi Kare Testi Sonuçları	130

Şekiller Listesi		<u>Sayfa No</u>
Şekil 1-1.	Erzincan İlinin Konum Haritası	3
Şekil 1-2.	Algıda Değişmezliğe Örnekler	37
Şekil 1-3.	Şekil- Zemin Algısına Örnekler	38
Şekil 1-4.	Görmede Algısal Gruplamaya Örnekler	39
Şekil 1-5.	Algısal Tamamlamaya Örnekler	40
Şekil 3-1.	1. Resmin Mekân Algısı Düzeyi	55
Şekil 3-2.	2. Resmin Mekân Algısı Düzeyi	56
Şekil 3-3.	3. Resmin Mekân Algısı Düzeyi	56
Şekil 3-4.	4. Resmin Mekân Algısı Düzeyi	57
Şekil 3-5.	5. Resmin Mekân Algısı Düzeyi	57
Şekil 3-6.	6. Resmin Mekân Algısı Düzeyi	58
Şekil 3-7.	7. Resmin Mekân Algısı Düzeyi	59
Şekil 3-8.	8. Resmin Mekân Algısı Düzeyi	59
Şekil 3-9.	9. Resmin Mekân Algısı Düzeyi	60
Şekil 3-10.	10. Resmin Mekân Algısı Düzeyi	60

Fotoğraflar Listesi		<u>Sayfa No</u>
Fotoğraf 1-1.	Erzincan'dan Bir Kış Görünümü	7
Fotoğraf 1-2.	Erzincan'dan bağ evi görüntüsü	17
Fotoğraf 1-3.	Erzincan İl Merkezinden Bir Görünüm	24
Fotoğraf 1-4.	Üzümlü'den Bir Görünüm	25
Fotoğraf 1-5.	Bayırbağ'dan Bir Görünüm	26
Fotoğraf 1-6.	Karakaya'dan Bir Görünüm	27
Fotoğraf 1-7.	Altınbaşak'tan Bir Görünüm	28
Fotoğraf 1-8.	Mollaköy'den Bir Görünüm	29
Fotoğraf 1-9.	Ulalar'dan Bir Görünüm	30
Fotoğraf 1-10.	Akyazı'dan Bir Görünüm	31

I. BÖLÜM

GİRİŞ

Algı üzerinde pek çok çalışma yapılmıştır. Ancak mekân algısı konusunda yapılan çalışmalar nispeten sınırlıdır. Mekân algısında iki süreç vardır. Duyumsal süreç mekânla ilk kez karşılaştığımızda veya kısa süreli mekânsal deneyimler sırasında gerçekleşir. Mekânsal öğelerden gelen uyarıları ve fizyolojik verileri içerir. Mekânsal algının ikinci süreci olan zihinsel süreç ise, kişinin mekâna dair hatırında kalan bilgilerle sürekli olarak mekânı tekrar tekrar yaşamasını içerir.¹

Mekân algısı üzerine yapılan ilk çalışma 18. yüzyıl düşünürlerinden Berkeley'e aittir. Berkeley, duyumsal süreci ele alarak, ağızbağdaki görüntü iki boyutlu olduğuna göre, nesnelere arasındaki mekân ilişkisinin öğrenme yoluyla kurulduğunu öne sürmüştür.²

Günümüzde mekân algısı konusunda daha çok mimarlar ve psikologlar araştırma yapmaktadır. Psikologlar, mekânı algılama yetisinde doğuştan gelen belli öğeler bulunduğu görüşündedir. Coğrafya eğitimi alanında ise bu konuyu Türkiye'de ilk ele alan araştırmacı Taş'tır. Araştırmacı, 2005 yılında gerçekleşen Ulusal Coğrafya Kongresi'nde "Coğrafya eğitiminde görselleştirmenin önemi: mekânsal algılamaya pedagojik bir bakış" adlı çalışmasıyla eğitimde görsellik ve mekan algısı ilişkisini saptamaya çalışmıştır.³

2010 yılında Doğu Coğrafya Dergisi'nde yayınlanan "Türkiye'de kırsal nüfusun şehir algısı üzerine bir araştırma: Yeşilyurt köyü" adlı makale de kırsal nüfusun şehri nasıl algıladıklarını anlatan önemli bir çalışmadır.⁴

Yüksek lisans tez konumunda, öğrencilerin mekân algısı düzeyini ve bunun üzerinde etkili olan faktörleri incelerken örneklem olarak Erzincan ele alınmıştır. Erzincan, Doğu Anadolu Bölgesi'nin kuzeybatısında, Yukarı Fırat Bölümü'nde yer alır. İl toprakları 39 02'- 40 05' kuzey enlemleri ile 38 16'- 40 45' doğu boylamları

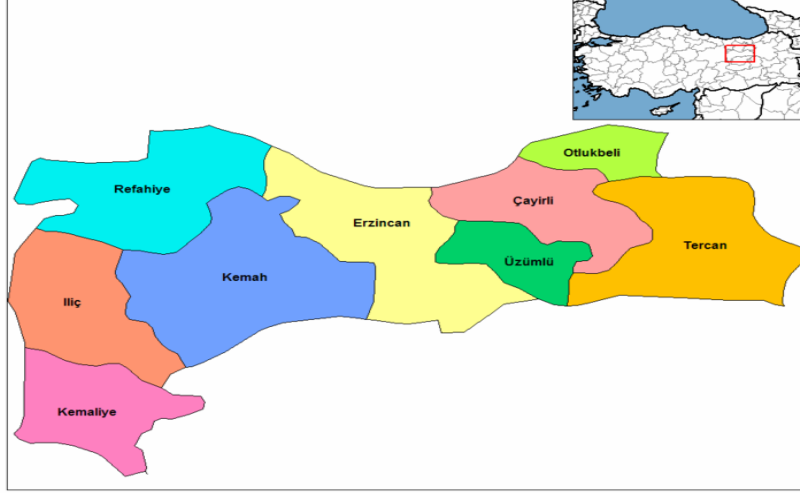
¹ Arzu Özen, "Mimari Sanal Gerçeklik Ortamlarında Algı Psikolojisi", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Mimarlık Bölümü, Ankara 2005, s.5.

² Ana Britannica, İstanbul, Ana Yayıncılık, 1993, cilt 22, s. 215.

³ Halil, Taş, "Coğrafya Eğitiminde Görselleştirmenin Önemi: Mekânsal Algılamaya Pedagojik Bir Bakış", Ulusal Coğrafya Kongresi, 29-30 Eylül 2005, s. 335-342.

⁴ Serkan Doğanay, Mete Alım, "Türkiye'de Kırsal Nüfusun Şehir Algısı Üzerine Bir Araştırma: Yeşilyurt Köyü" Doğu Coğrafya Dergisi, Yıl 15,S.23, Ocak 2010, s. 171-184.

arasında uzanmaktadır. Erzincan ili doğuda Erzurum, batıda Sivas, güneyde Tunceli, güneydoğuda Bingöl, güneybatıda Elazığ ve Malatya, kuzeyde Gümüşhane ve Bayburt, kuzeybatıda Giresun illeri ile sınırdır. Yüz ölçümü 11.903 km² dir.⁵

Şekil 1–1. Erzincan İlinin Konum Haritası

Erzincan'da karasal iklim koşulları hüküm sürmektedir. Yazlar sıcak ve kurak, kışlar soğuk ve kar yağışlıdır. İlkbahar en yağışlı mevsimdir. Özellikle Erzincan ovasında korunaklı yapısı nedeniyle yörenin diğer kesimlerine göre nispeten daha mutedil iklim koşulları görülmektedir. İlde stepler hakim bitki örtüsünü oluşturmakla birlikte, dağlık kesimlerde meşe ve sarıçamın ağırlıkta olduğu ormanlara rastlanmaktadır.

Fırat nehrinin ana kollarından olan Karasu ırmağı ilin en önemli akarsuyudur. Küçük buzul gölleri ve Tercan Barajı Gölü gibi yapay baraj gölleri dışında dikkate değer göl bulunmamaktadır. Ova tabanlarında alüviyal, diğer kesimlerinde ise ağırlıklı olarak kahverengi step topraklarının hakim olduğu ilde, erozyon ciddi bir çevre sorunu durumundadır.

Erzincan, az nüfuslu bir ildir. Erzincan ili nüfusu TÜİK tarafından yayınlanan 2008 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verilerine göre 213.538 kişidir. Son yıllarda verdiği göçler nedeniyle nüfusu azalan ilde, km²'ye 18 kişi düşmektedir. Nüfusun

⁵ Ersal Yavi, *Doğu Anadolu ve Erzincan*, Özyurt Matbaacılık. 1. Baskı, Ankara, 1994, s. 234.

büyük bir bölümü Erzincan ovası ve çevresinde toplanmıştır. Merkez ilçeye birlikte toplam 9 ilçesi, 20 beldesi ve 532 köyü bulunmaktadır.

İl ekonomisinde ekip biçme faaliyetleri ön plândadır. Tahıllar yanında şekerpancarı, sebze yetiştiriciliği, meyvecilik ve bağcılık önemli geçim kaynaklarıdır. Sanayinin fazla gelişmediği ilde, hayvancılık ve madencilik faaliyetleri de önemlidir. Gelişmişlik sıralaması bakımından ülke ortalamasının altında kalan ilin en temel sorunu, tarihi boyunca yaşadığı depremlerdir. Depremler ilin demografik ve sosyoekonomik yapısı üzerinde çok önemli etkiler oluşturmuştur.

1.1. ERZİNCAN'IN DOĞAL ÇEVRE ÖZELLİKLERİ

1.1.a Yeryüzü Şekilleri

Erzincan ovası ülkemizin Doğu Anadolu bölgesinde yer alır. Doğu Anadolu'nun mühim bir morfolojik karakteri, Alp sistemine bağlı silsilelerin yurdumuzun bu bölgesinde çok sıkışık sıralar meydana getirmiş olmasıdır. Burada görülen manzarayı ortasından bağlanmış bir demete benzetebiliriz. Buna mukabil buradan doğuya ve batıya doğru gidildikçe, demetin iki ucunda olduğu gibi dağ sıraları da birbirinden uzaklaşmağa başlar.⁶ İşte Erzincan Ovası, bu sıkışık bölgede dağ sıraları arasında Karasu-Aras oluşunun en batısındaki depresyonunu oluşturmaktadır.

Erzincan ilinde ovalar, doğu-batı doğrultusunda uzanan dağ sıraları arasındaki çöküntü alanlarında yer alır. Ovalar birbirine boğazlarla bağlanmıştır. Erzincan ovası, doğu-batı yönünde uzanır. Denizden yüksekliği 1.218 m. olan ovanın uzunluğu 40 km., yüz ölçümü ise 500 km² kadardır. Kuzeyinden Kuzey Anadolu Fayı (K.A.F.) geçer. Kalın bir alüvyon tabakasıyla kaplı olan ovada, sulu tarım yapılmaktadır.

Erzincan ili genellikle dağlar ve platolarla kaplıdır. Dağlar çeşitli yönlerde belli bir sıra içerisinde uzanır. Güneyde Munzur, kuzeyde Esence dağları yer alır. Dağlar il topraklarının yaklaşık % 60'ını kaplar. Esence (Keşiş) dağları ilin en yüksek noktasını (3.549 m.) oluşturmaktadır. Köhnem dağı 3.045 m., Sipikör dağı 3.010 m., Mayram dağı 2.669 m., Kop dağı 2.963 m., Mülpet dağı 3.065 m., Kazankaya dağı 2.531 m., Ergan dağı 3.256 m., Dumanlı dağları 2.618 m. ve Coşan dağı 2.976 m. başlıca yükseltilerdir.

⁶ Sırrı Erinç, *Doğu Anadolu Coğrafyası*, İst. Üniv. Yay. No:57, İstanbul 1953, s. 5-6.

1.1.b İklim Özellikleri

Erzincan, karasal iklim özelliğine sahiptir. Ancak yüzey şekilleri, yer yer değişik karakterli mikroklima alanların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Doğu Anadolu Bölgesi'nin Elazığ ve Malatya dışındaki diğer tüm illerinden daha ılıman bir iklimi vardır.

Erzincan Ovası, Doğu Anadolu Bölgesi içerisinde, çevresindeki yüksek dağlık alanlar ve platolar arasında müsait orografik gediklerden dışarıya açıktır. Ovanın doğusunda Sansa Boğazı ile doğu rüzgârlarına, batısında Çardaklı Boğazı'yla Refahiye çevresine, güneybatısındaki Kemah Boğazı vasıtasıyla güney ve batıya açıktır. Ovanın iklim karakterinde, bu nispeten düşük rakımlı boğazlardan zaman zaman kanalize olan hava akımları etkili olmaktadır. Bu hatları takiben, Erzincan Ovası'na girme imkânı bulunan hava akımları, özellikle sıcaklık ve yağış şartlarına tesir etmektedir.⁷

Erzincan Meteoroloji İstasyonu'nun sıcaklık rasatlarına göre, Erzincan'da yıllık ortalama sıcaklık 10,6 °C'dir (Tablo 1-1). Bu değer Erzincan'ın 20 km. doğusundaki Üzümlü'de (1400 m.'de) 9,4 °C'dir. Ortalama sıcaklık bakımından Erzincan çevresindeki il merkezleri içerisinde Erzurum (5,9 °C), Gümüşhane (9,7 °C) ve Sivas'tan (8,6 °C) yüksek, güneydeki illerden, Bingöl (12,1 °C), Tunceli (12,6 °C), Elazığ (13 °C) ve Malatya'dan (13,3 °C) daha düşük bir ortalama değer arz eder. Görüldüğü üzere, Erzincan çevre illerden kendisinden yüksek rakımda olanlara göre daha yüksek, rakım bakımından alçak seviyedeki illere göre daha düşük sıcaklık ortalamasına sahiptir. Kısa mesafelerde sıcaklığın bu ölçüde değişmesi, topografik yapıdan kaynaklanan yükselti farkının bir sonucu olarak düşünülebilir.

⁷ Selçuk Hayli, "Erzincan Ovası'nın Beşeri Ve İktisadi Coğrafyası" Doktora Tezi, Elazığ 1995, s.31.

Tablo 1–1. Erzincan ‘da Yıllık Ortalama Sıcaklıklarının Aylara Göre Dağılışı
(1975- 2006)

AYLAR	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A	Ort.
ORTALAMA SICAKLIK (°C)	-2.7	-1.2	4.1	10.9	15.4	19.8	24.0	23.7	18.8	11.9	5.1	-0.1	10.8
ORTALAMA EN YÜKSEK SICAKLIK (°C)	1.9	3.8	9.7	16.8	21.9	26.7	31.5	31.6	27.4	19.7	11.3	4.3	17.2
ORTALAMA EN DÜŞÜK SICAKLIK (°C)	-6.5	-5.3	-0.7	5.2	8.8	12.3	15.7	15.2	10.6	5.8	0.5	-3.6	4.8
ORTALANMA GÜNEŞLENME SÜRESİ(saat)	2.8	3.9	5.2	5.8	7.3	9.6	10.7	10.2	8.8	6.3	4.2	2.4	6.4

Kaynak: D.M.İ.G.M Kayıtlarından Derlenmiştir.

Erzincan’da aylara göre en yüksek ve en düşük sıcaklık değerine baktığımızda (40,6°C /-24,4 °C’) aradaki sıcaklık farkı 65,0 °C’ dir. Şüphesiz bu durumda karasallığın açık bir göstergesidir.

Fotoğraf 1–1. Erzincan’ dan bir kış görünümü

Erzincan Ovası’nda kış aylarının sıcaklık gidişi, Doğu Anadolu istasyonlarının gidişine uygun bir seyir takip ederse de, Erzincan’a göre daha düşük yükseltide bulunan Malatya, Elazığ ve Iğdır’ın dışındakilerden oldukça yüksek değerler gösterir. Aslında Erzincan Ovası’nda kış ayları ortalamalarının daha yüksek bir değere ulaşması beklenirdi. Çünkü ovanın hemen tamamen yüksek dağlarla çevrili oluşu ona özel bir durum kazandırmakta ve ovayı soğuk kuzey rüzgârlarına

karşı korumaktadır. Ovanın bir küvet şeklinde oluşu, dağlarda soğuyarak ağırlaşan hava kütlelerinin dibe çökerek tabanda toplanmasına ve Erzincan'da çok soğuk günlerin hüküm sürmesine sebep olmaktadır. Bir gün içerisinde 24 °C'yi bulan günlük sıcaklık değişimleri meydana gelebilmektedir ki, bu da Erzincan ikliminin karasallığı hakkında fikir vermektedir.⁸

Erzincan'da basınç değerlerinin kış mevsiminde ortalama 882,8 mb, yaz mevsiminde ise 877,3 mb. olduğu görülür. Erzincan şehri ova içerisinde, kuzey kenarda ova kuzeyini sınırlayan Esence Dağları eteğine yakın bir yerde kuruludur. Şehir merkezinde ve ova genelinde, basınç ve rüzgâr şartlarının; çevredeki dağlar ile ova arasındaki yükselti ve bakı farklılıklarından kaynaklanan günlük hava akımlarıyla belirleneceğini söylemek mümkündür.

Erzincan'da hâkim rüzgâr yönü batı sektörlüdür. Sebebini şöyle açıklayabiliriz: Ovanın güneybatıya açılan orografik gediklerinden Kemah boğazı, Erzincan'ın güneybatısında ve Çardaklı Boğazı ise batısında yer alır. Özellikle orta Karadeniz üzerinden Yeşilirmak'ın kolu olan Kelkit Çayı vadisine kanalize olan hava kütlelerinin, Erzincan'ın batısında yer alan Refahiye ilçe merkezi ve çevresine kadar etkili olup, buradan da yukarıda belirtilen orografik gedikten kolayca geçerek Erzincan Ova'sına kadar etkilerinin devam edebileceğini söylemek mümkündür.⁹

Tablo 1–2. Erzincan ve Üzümlü'de Yıllık Toplam Yağışın Aylara Göre Dağılışı (mm.).

İstasyon	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A	Yıllık
Erzincan	29.3	31.3	38.1	51.9	51.4	31.8	9.8	6.6	13.6	38.6	35.3	29.2	366.9
Üzümlü	35.9	34.7	60.2	74.2	58.7	36.4	6.5	7.2	15.9	50.2	52.8	50.7	483.6

Kaynak: D.M.İ. G.M. Kayıtlarından Derlenmiştir.

⁸ Erdoğan Akkan, *Erzincan Ovası'nın İklim Özellikleri*, Ank. Üniv. D.T.C.F. Derg. Sayı 21, Ankara 1963, s.79.

⁹ Samet Altınbilek, “*Planlama Sorunları Açısından Erzincan'ın Şehir Coğrafyası*”, Doktora Tezi, Erzurum 1997, s.54.

Erzincan ovası, etrafı yüksek dağlarla çevrili bir depresyonda yer aldığından, civardaki yüksek dağlara göre daha az yağış almaktadır (Tablo 1–2). Erzincan Ovası hemen her yönden yüksek dağlarla çevrili olduğundan, depresyonik yağışlardan çok az istifade edebilmektedir. Yağış getirmesi beklenen rüzgârlar da, yüksek dağları aşmak zorunda kaldıklarından, Erzincan Ovası'na ulaştıklarında içlerindeki nemi hemen tamamen bırakmış olurlar. Bu yüzden Erzincan Ovası Türkiye'nin kendi yüksekliğinde bulunan merkezlerinden en az yağış alanı durumundadır.¹⁰

1.1.c Akarsular ve Göller

Erzincan Ovasından geçerek ova sularını dış drenaja bağlayan en önemli akarsu, Fırat (Karasu) Nehri'dir. Karasu, doğudan Erzincan ovasına girmekte, ova içerisindeki kaynakları ve ovayı çevreleyen dağlardan inen yan derelerin sularını topladıktan sonra güneybatıdaki Kemah Boğazı'yla ovayı terk etmektedir..

Fırat (Karasu) Nehri, Sansa Boğazı ile Kemah Boğazı arasında 53 km. uzunluğa sahiptir. Halbuki doğrusal olarak, iki boğaz arasındaki uzaklık 38 km.dir. Yani Fırat (Karasu) Nehri, ova içerisinde menderes kuşağı oluşturacak şekilde, 15 km.'lik bir yanal akış gerçekleştirmektedir.

Fırat (Karasu) Irmağı'nın debisi, şiddetli ve uzun geçen kış mevsiminin ardından ilkbahar mevsiminde yağışların artmaya ve dağlardaki karların erimeye başlamasıyla birlikte, ani bir yükseliş gösterir. Yaz mevsimindeki sıcaklık yükselmeleri ve artan buharlaşma nedeniyle akım düşer. Sonbahar mevsiminde sıcaklıkların düşmesi, buharlaşmanın azalması ve yağışların artmasına bağlı olarak, ikinci bir seviye yükselmesi görülür. Kış mevsimi, yağışların azaldığı ve yükseltinin etkisiyle yağışların daha ziyade kar şeklinde düştüğü bir mevsimdir. Bu mevsimde sıcaklıkların kar erimelerine imkân vermeyecek kadar düşük olması sebebiyle, doğal olarak bir seviye düşüklüğü görülür.¹¹

¹⁰ Akkan, 1963, s. 87- 88.

¹¹ Talip Yücel, “Fırat Nehrinin Rejimi Üzerine Bir Deneme”, A.Ü. D.T.C.F. Derg. Sayı 4, 1955 s. 110–111.

Munzur Dağları'ndan ovaya inen derelerin sayısı ise daha azdır. Bunlar; doğudan batıya doğru sırasıyla Girlevik, Mercansuyu, Delice, Yaylabaşı ve Binkoç dereleridir.

Erzincan'ın göllerine baktığımızda en dikkat çekenin Otlukbeli Gölü olduğunu söyleyebiliriz. Otlukbeli Gölü'nün en önemli özelliği çanağının ve oluşumunun göl türleri içerisinde günümüze kadar bilinenlerin içerisinde dünyada tek tip oluşudur. Göl, bu özelliğinden dolayı doğal anıt olarak nitelendirilmektedir. Otlukbeli Gölü Erzurum Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu kararı ile doğal sit alanı ilan edilerek, koruma altına alınmıştır. Bunun dışında Erzincan'da önemli göl yoktur. Dağ ve yaylalarda çok sayıda gölcükler vardır. Başlıcaları: Aygır Gölü, Yedigöller ve Kadıgölü'dür.

1.1.d Toprak Özellikleri

Erzincan ili, ülkemizde toprakların süpürüldüğü, ana materyalin en fazla aşındığı sahaların başında gelmektedir. Bu nedenle, il dahilinde sahanın iklim şartlarına göre oluşmuş topraklar son derece sınırlıdır. Erzincan Ovası dahilinde geniş sahalarda, fizyolojik derinliği çok fazla olan kumlu ve milli alüviyal topraklar yaygındır. Ancak bu toprakların yarıya yakın kısmı, taşkın altında bulunmaktadır. Ovanın merkezi kısmında, özellikle Ekşisu dolaylarında ve Fırat'ın ovaya girdiği kesimde taban suyu seviyesi yüksek olduğundan tarıma elverişli olmayan, çorak hidromorfik alüviyal topraklar yer almaktadır. Özellikle Ekşisu çevresinde maden sularından çıkan mineral maddeler ve karbonatlar, bitkiler için zehirleyici etki yaptığından, bu kesimdeki topraklar kullanmaya pek elverişli değildir.¹²

Ovada, fizyolojik derinliği çok fazla olan kumlu ve milli alüviyal topraklar oldukça yaygındır. Ancak bu toprakların önemli bir bölümü taşkın tehdidi altında bulunmaktadır. Özellikle Karasu ırmağının ovaya girdiği kesimde sıklıkla yaşanan akarsu taşkınları ve yüksek taban suyundan dolayı tarımsal niteliği düşük, çorak karakterli hidromorfik alüviyal topraklar gelişmiştir. Bunların dışında Esence dağları ile ova tabanı arasındaki birikinti yelpazeleri sahasında koluviyal topraklar

¹² İbrahim, Atalay, *Erzincan İlinin Doğal Ortam Özellikleri*, Erzincan İli Stratejik Planı 1991–2006, Erzincan.

gözlennmektedir. Ova ve çevresinde alüviyal, hidromorfik alüviyal ve koluviyal topraklar yaygın iken, dağlık kesimde litosoller hâkimdir. Esasen yörenin iklim özellikleri, bu kesimde kahverengi toprakların varlığını gerektirir. Ancak litolojik yapı itibarıyla aşınmaya çok elverişli ofiyolitik kayalardan meydana gelen ve yoğun tektonik hareketlere maruz kalan arazi, aşırı toprak erozyonu sonucunda litozolik bir özellik kazanmıştır. Bununla birlikte dağların nispeten az eğimli yamaçlarında ve yüksek plato düzlüklerinde kahverengi topraklar görülebilmektedir.¹³

1.1.e Doğal Bitki Örtüsü Özellikleri

İl dâhilinde sulak alan bitkileri, step ve orman olmak üzere üç farklı vejetasyon tipi görülmektedir.

Step vejetasyonu, Karasu oluğu, Erzincan Ovası, Tercan Ovası ve Çayırılı Ovası arasında yaygındır. Bu sahalarda geven ve yavşanotu birlikleri baskındır. Bunlardan başka ova tabanının otsu step elemanları; sütleğen, gelincik, ayırık, sığırkuyruğu, deve dikenini v.b. den oluşur. Stepe ait çalı formasyonunun en yaygın elemanları karamuk, kuşburnu, karaçalı ve böğürtlen ile alıç türleridir.¹⁴ Erzincan Ovası'nın ve dağların 2200 m. den yüksek kısımlarının dışında kalan, orman örtüsünden yoksun sahalarda, doğal orman örtüsünün tahribi ile oluşmuş seyrek ot örtüsüyle kaplıdır. Görüldüğü gibi Erzincan ili sınırları içerisinde ekonomik değer arz eden orman varlığı oldukça sınırlıdır. Orman varlığının tahribi ve iklim şartlarındaki yarı kurak karakter, orman varlığının, il alanının ancak % 9'u gibi küçük bir oranına gerilemesine yol açmıştır.

¹³Erdal Akpınar, Fevzi Sarıçipek (edt.), *Üzümlü İlçesinin Coğrafyası*, Doğu Yayınları, Erzincan 2004, s. 100–120.

¹⁴ Samet Altınbilek, "Üzümlü'de Nüfus, Yerleşme ve Ekonomik Faaliyetler", Fırat Üniv. Sos. Bil. Enst. Coğrafya A.B.D, Yüksek Lisans Tezi, 1990, s. 39–40

1.2. ERZİNCAN'IN BEŞERİ ÇEVRE ÖZELLİKLERİ

1.2.a Nüfus Özellikleri

Erzincan ili nüfusu TÜİK tarafından yayınlanan 2008 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verilerine göre 213.538 kişidir. Örnekleme göre şehir ve köyde yaşayan nüfus miktarları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.(Tablo 1–3)

Tablo 1–3. Erzincan Merkez ve Üzümlü'deki Nüfus Miktarları (2008).

İlçeler	Merkez Nüfusu	Köyler Nüfusu	Toplam Nüfusu
Merkez	86.779	53.479	140.258
Üzümlü	6.463	6.850	13.313
Toplam	93.242	60.329	153.571

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (T.U.İ.K)¹⁵

İlin aritmetik nüfus yoğunluğu 18'dir. İl nüfusunun 93.242'si il ve ilçe merkezlerinde, 60.329'u ise köylerde yaşamaktadır. Buna göre il nüfusunun % 53,6'sı il ve ilçe merkezlerinde, % 46,4'ü köylerde yaşamaktadır. Nüfusu 10.000 üzerinde olan tek yerleşim yeri Erzincan il merkezidir.

Araştırma alanındaki nüfus ile ilgili en belirgin sorun, dışa göç yoluyla gerçekleşen nüfus kaybıdır. Bu göç hareketi, başta depremler olmak üzere diğer pek çok doğal ve beşeri etkenden kaynaklanmaktadır. Depremlerin yarattığı korku ve endişe gibi, olayın psikolojik yönünü ortadan kaldırmak pek kolay olmasa da; yarattığı can kaybı, yıkım ve ekonomik zararları en aza indirmek suretiyle, insanların daha az zarar görmelerini sağlayacak tedbirlerin alınmasıyla dışa göç olayının hızı daha düşük seviyelere indirilebilir. Ayrıca araştırma alanındaki tarımsal faaliyetlerin daha entansif bir düzeye getirilmesi ve çeşitli iş imkânları sağlayan sanayi tesislerinin kurulması yoluyla, dışa göçün önüne nispeten geçilebilir. Erzincan, Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) açıkladığı 2008 adrese dayalı nüfus kayıt sistemi verilerine göre Türkiye'nin en çok göç veren ikinci ili olduğu gibi, nüfus yoğunluğu da 18 kişiyle oldukça düşük bir düzeydedir.

¹⁵ www.tuik.gov.tr.

Tablo 1–4. Erzincan İlindeki Göç Hareketleri (2008)

Toplam İkametgâh Nüfusu	Aldığı göç	Verdiği Göç	Net Göç	Net Göç Hızı
282.662	29.336	30.661	-1.325	-4.68

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (T.U.İ.K)

Erzincan'daki göçlerin bir türü de ülke dışına olan göçlerdir. Bu göçlerin tamamı ekonomik nedenlerden kaynaklanan işçi göçleridir.¹⁶

Araştırma alanımızda, şehir ile köyler ve köyler ile yaylalar arasında gerçekleşen mevsimlik göçler de söz konusudur. Günümüzde özellikle terör olayları nedeniyle yaylacılık faaliyeti, dolayısıyla köyler ile yaylalar arasında gerçekleşen göç hareketi yok denilecek kadar azalmıştır. Ancak köyler ile şehir arasında cereyan eden mevsimlik göç önemli boyutlarda sürmektedir. Bu mevsimlik göçler, kentli çocukların köye dair mekân algısı geliştirmeleri üzerinde etkili olmaktadır.

Nüfusun önemli özelliklerinden bir de aile büyüklüğüdür. 2000 sayımına göre Türkiye'nin ortalama aile büyüklüğü 4,5 olup, bu değer ilçe merkezlerinde 4,6'ya, kırsal kesimde ise 5,2'ye çıkmaktadır. Buna göre çalışma sahasında hane halkı sayısı, ülke ortalamasının altındadır. Kuşkusuz bunun en önemli nedeni yine göçlerdir. Gerçektende yöreden yaşanan yoğun göç hareketine paralel olarak, aileler parçalanmış ve küçülmüştür. Kırsal kesimden şehirlere yönelen hızlı göç hareketleri neticesinde yaşanan süreç, şehirle bütünleşemeyen önemli bir nüfus kitlesi ortaya çıkarmıştır.¹⁷

Çocuğun mekân algısı üzerinde göçler kadar, nüfusun yaş ve cinsiyet yapısı da oldukça etkilidir. Çünkü aile içinde kız ve erkek çocuklara farklı davranılmaktadır. Özellikle anneler küçük yaşlardan itibaren erkek çocuklara kızlardan daha fazla özerklik tanırırlar. Anneler erkek çocuklarında daha iddiacı, dediğini yaptırır davranışlar görmeyi tercih ederler. Oysa kız çocuklarının uyumlu olmalarını, gözleri önünden ayrılmamalarını ve çevrenin beklentilerine göre

¹⁶ Altınbilek, 1997, s.98.

¹⁷ Doğanay, Alım, s. 171–184.

davranmalarını isterler.¹⁸ Buda kız çocukların mekân algısı geliştirmelerini engelleyen bir durum ortaya çıkarmaktadır.

TÜİK tarafından 2008 adrese dayalı nüfus kayıt sistemi verilerine göre evrenimizi oluşturan Erzincan ilindeki üçüncü sınıf öğrencilerinin cinsiyet dağılımı tablo 1-5’de verilmiştir.

Tablo 1–5.Erzincan Üçüncü Sınıf Öğrencilerinin Cinsiyet Dağılımı (2008)

YAŞ	CİNSİYET		
	TOPLAM	ERKEK	KADIN
10-14	30.280	15.819	14.461

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (T.U.İ.K)

1.2.b Nüfusun Eğitim Durumu

Nüfusun eğitim durumu deyimi ile çoğu kez, okuryazar olan ve olmayan nüfus anlaşılırsa da, gerçekte nüfusun eğitim düzeyini yansıtmada yeterli olmamaktadır. Çünkü nüfusun eğitim düzeyi, sadece okuryazarlık oranıyla ölçülmez. Bu temel sorunda, okullaşma oranı, okul çağı nüfusunun eğitim kademeleri arası öğrenci akışı, okul-öğretmen-öğrenci sayı dengesi, nüfustaki ilk, orta ve yüksek öğretimi bitirenlerin birbirlerine oranları gibi kriterler de dikkate alınmalıdır.¹⁹

Nüfusun eğitim durumu, sosyal ve ekonomik kalkınma seyrini belirleyen faktörlerin başında gelir. Kalkınma unsurları ancak iyi eğitilmiş bir nüfus kitlesi sayesinde harekete geçirilebilir. Dolayısıyla toplumların gelişmişlik durumuyla bilgiye ve eğitime verdikleri değer arasında belirgin bir paralellik söz konusudur. Toplumların kalkınması ve refahı, iyi eğitilmiş bir nüfus kitlesinin varlığı ile mümkündür. Bu gerçek, günümüzde çok daha belirgin olarak karşımıza çıkmaktadır.²⁰

¹⁸ Tezcan Mahmut, *Eğitim Sosyolojisi*, Ankara Yayınevi, Ankara 1997, s.45.

¹⁹ Doğanay, 1994, s.163.

²⁰ Erdal Akpınar, “*Kelkit İlçesinde Coğrafi Faktörlerin Örgün Eğitim Üzerindeki Etkileri*”*Doğu Coğrafya Dergisi*,8(10), 2003, s. 169–188.

Eğitim fertlere yaşadıkları toplumun değerlerini, kurallarını öğreterek kişilerin sosyal bir varlık haline gelmelerine yardımcı olur. Eğitim kurumlarının bir toplumda yaygınlaşması, toplumsal yapıyı birçok yönden etkiler. Ekonomi, aile, kültür ve özellikle insan ilişkileri vb. buna örnek olarak gösterilebilir. Eğitim, sosyal hareketliği sağlayıcı fonksiyonu dolayısıyla kişilerin yüksek statülere ulaşmasını sağlar. Toplumun bütününe yayıldığında, toplumsal olarak gelişme ve ilerlemeye katkıda bulunur.²¹

Erzincan ilinde okuma- yazma oranı % 90 dır. Öğrenci mevcudunun yeterli olduğu tüm yerleşim birimlerinde eğitim kurumları faaliyette olup, son yıllarda yatılı ilköğretim bölge okullarına ve taşımali eğitime ağırlık verilmek suretiyle öğrenci azlığının getirdiği olumsuzluklar giderilip, kaliteli bir eğitimin sağlanması çalışılmaktadır. Erzincan Milli Eğitim Müdürlüğü güncel istatistik kayıtlarına göre 2006–2007 öğretim yılında taşımali öğrenci sayısı 2.275 kişi, okul sayısı da 156 adettir. İstatistiklere göre okulsuz köy bulunmamaktadır. Normal eğitime geçme oranı % 97' dir. Merkezdeki ilköğretim sayısı 53, ilçe ve köylerdeki ilköğretim okulu sayısı 123 olmak üzere toplam okul sayısı 176 adettir.²²

İl genelindeki toplam öğretmen ve öğrenci sayılarına baktığımızda 17 öğrenciye 1 öğretmen düşmektedir. Bu oran, öğrenciyle bireysel çalışma yapma zamanı bakımından uygundur. Ayrıca sınıf dışı etkinliklere de bu sayede bolca zaman kalmaktadır. Bu da eğitimde verimliliği ve mekân algısını geliştiren önemli bir etkidir.

1.2.c Yerleşme Şekilleri

Yerleşme sadece bir meskende barınmak değil, bununla beraber oradaki ekonomik faaliyetleri de içerisine alan bir olaydır. Yerleşmenin yer seçiminde ve yerleşmeyi oluşturan konutların şekillenmesinde birçok doğal çevre faktörü ile ekonomik faaliyetler ve kültürel olayların ayrı ayrı etkileri mevcuttur. Fakat her yerleşmenin daima kapladığı sahadan çok daha geniş ekonomik faaliyet alanına

²¹ Mehmet Karataş, “*Erzincan'ın Sosyal Yapısı Ve Mart 1992 Depreminde Sonra Göç Edip Geri Dönenlerin Dönüş Sebepleri*”, Doktora Tezi, İstanbul 1996, s. 97.

²² www.erzincan.meb.gov.tr.

karşılık gelmesi, ayrıca yerleşme ile ekonomik faaliyet alanlarının neden ve mekân bakımından birbirlerine bağılılığı, yerleşmelerin ortaya çıkışlarında doğal çevrenin üstünlüğünü ve coğrafi etkinin önemini belirler.²³

Tablo 1–6. Erzincan İlinin İdari Yapısı (2007)

İlçe sayısı	9
Belde Sayısı	20
Köy Sayısı	532
Mezra Sayısı	408

Kaynak: Erzincan Valiliği Web Sayfasından Derlenmiştir.

Araştırma alanımızdaki yerleşmeleri; geçici yerleşme tipleri (yayla ve bağ-bahçe evleri) ve devamlı yerleşme tipleri (mahalle ve köy yerleşmeleri) şeklinde ikiye ayırarak inceleyebiliriz.

Araştırma alanımızdaki yerleşme şekillerinden biri yaylalardır. Örneklem olarak seçtiğimiz yerlerden Üzümlü ilçesi, Bayırbağ, ve Karakaya beldelerinde yaylacılık eskisi kadar yoğun olmamakla birlikte devam etmektedir. Yaylalara eski rağbetin kalmamasının sebebi, mera hayvancılığın yerini artık çok daha karlı olan ahır hayvancılığının almasıdır. Bu koşullar altında yörede yeterli tarım toprağı bulunmayan aileler ve ücretle çalışan çobanlar dışında yaylacılık faaliyetine çok az katılım olmaktadır. Yaylalar doğal ortamla iç içe olan mekânlardır. Yaylaya çıkan ve orda belli bir süre yaşayan çocuklar, doğaya ait mekân algılarını geliştirme imkânı bulurlar.

Araştırma alanımızdaki diğer yerleşme tipi de bağ ve bahçe evleridir. Genellikle köy yerleşim merkezlerine uzaktaki bağ ve bahçe arazilerinde sadece yazın çalışma ve hasat mevsiminde kullanılan tek ev halindedirler. Şehirde ikamet edip de, yazın köylerdeki bağ ve bahçelerinde çalışanların, arazilerinin ortasında veya bir köşesinde inşa ettikleri barakaya benzer bağ ve bahçe evleri de mevcuttur.

²³ Ali Tanoğlu, “İskân Coğrafyası: Esas Fikirler Problemler Ve Metot”, Türkiyat Mecmuası, İstanbul 1954, Cilt 11, Sayı 27–28, s. 1–32.

Yani bu yerleşmelere yapılan mevsimlik göç, hem köy merkezlerinden, hem de şehir merkezlerinden olmak üzere iki şekilde gerçekleşmektedir.

Fotoğraf 1–2. Erzincan'dan bağ evi görüntüsü

Araştırma yerindeki yerleşme şekillerinden biri olan mahalleler, hem akrabaların bir araya toplanmasından hem de sosyal ve ekonomik dayanışma içinde bulunan ailelerin birleşmesinden meydana gelmiştir. Erzincan il merkezinde 2008 itibariyle 24 mahalle bulunmaktadır.

Köy yerleşmelerinde ise insan yaşamı aşağı yukarı tümüyle toprağa bağlıdır. Hayvancılık, ormancılık, avcılık, balıkçılık ve el sanatları tarımın başlıca yardımcı kollarıdır. Nüfus da genelde 2000'nin altındadır.

Köy meskenleri, kullanılan inşa gereçleri, fonksiyonları ve fizyonomileri ile içinde buldukları coğrafi mekânın doğal şartlarının yanında, meskenleri kullanan kişilerin ekonomik faaliyet türleri ve sosyo-ekonomik düzeyleri ile yakından ilişkilidir. Nitekim meskenler, sadece içinde yer aldıkları doğal çevre şartlarıyla değil, kendini meydana getiren insanların faaliyetlerine, kültürüne, sosyo-ekonomik şartlarına bağlı olarak da çeşitli şekil ve özellikler kazanmaktadırlar. Bu nedenle meskenler, her şeyden önce doğal çevre şartları ile insan ve faaliyetlerinin bir eseri olarak kabul edilmektedirler.²⁴

²⁴ Necdet Tunçdilek, "Türkiye İskân Coğrafyası", Kır İskânı, İ.Ü. Ed. Fak. Yay:1283, İstanbul 1967, s. 51.

13 Mart 1992 depreminden sonra pek çok köyün, afet evleri şeklinde yeniden inşa edilmesi ve orta dereceden hasarlı meskenlere verilen maddi yardımlar sayesinde, yeniden yapılan meskenlerin tamamına yakınının tuğladan inşa edilmiş olması, toplam içindeki tuğlayla yapılan mesken sayısını artırmıştır.

Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından yapılan konutlarda Bayırbağ Köyü, Altınbaşak Köyü, Yalnızbağ vb. köylerin mesken tiplerini oldukça değiştirmiştir. Araştırma alanındaki köylerde hiç toprak tipi mesken bulunmazken, kiremit çatılı evlerin sayısının fazla olduğu görülmektedir. Afet ve Toki evleri kiremit çatılı olarak inşa edildiğinden, zaten yüksek bir orana sahip olan kiremit çatıların oranı daha da artmıştır.

1.3. ERZİNCAN'IN EKONOMİK ÖZELLİKLERİ

Erzincan Ovası denildiğinde, ilk akla gelen iktisadi faaliyet sektörü şüphesiz tarımdır. Ovaya bu özelliğini, sulama imkânları olan verimli toprakların varlığı ve iklim özelliklerinin uygun oluşu kazandırmıştır.²⁵

Araştırma alanımızda, hem ekiliş alanı olarak; hem de üretim miktarı bakımından en büyük oranı tahıl tarımı oluşturmaktadır. Tahıllar içinde buğday birinci, arpa ikinci ve çok az ekiliş sahasına sahip olan mısır üçüncü sırada yer alır. Sıcaklıklara dayanıklılığına ve zahmetinin az olmasına bağlı olarak, buğday ve arpa tarımı tercih edilmektedir. Halen geleneksel tarım metotlarının uygulanıyor olması ve alışkanlıkların terk edilmemiş olması da bu tercihin diğer sebepleridir. Daha fazla gelir getireceği bilinmesine rağmen, fasulye, çeşitli sebze ve meyve yetiştiriciliğinin yeterince gelişmemesi, hem üretim masraflarının çokluğu hem de daha fazla işçilik istemesi sebebiyledir.

Tarım bakımından, ilin ova kesimiyle yüksek kesimleri arasında önemli farklılıklar vardır. Yüksek ve dağlık kesimde hayvancılık ön plana çıkmaktadır. Erzincan ovasının batı kesimlerinde ve Üzümlü ilçesinde bağ ve bahçelik alanlar yaygındır. Yükseklik artıkça kuru tarım egemen olmaya başlar. İldeki su kaynaklarının bolluğu, sulu tarım yapma imkânını sağlamıştır. Erzincan topraklarından 202.704 ha. ekilebilir arazidir. Ekilebilen arazinin tamamı sulanabilmektedir. Toprağın kullanım şekillerine göre dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1–7. Erzincan Topraklarının Kullanım Şekline Göre Dağılımı (2007)

Toprağın kullanma şekli	Miktar (Hektar)	İl yüz ölç. Oranı
Tarım Alanı	17	202.704
Çayır ve Mera	38	452.562
Ormanlık ve Fundalık	9	106.534
Tarım Dışı Arazi	36	428.500
Toplam	100	1.190.300

Kaynak: İl Tarım Müdürlüğü Web Sayfasından Derlenmiştir

²⁵ Selçuk Hayli, “Erzincan Ovasında Genel Arazi Kullanımı”, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 12, Sayı 1, Elazığ 2002, s. 23.

Erzincan ilinde sulanabilir toplam 202.704 ha. arazinin 96.963 ha'ı sulu, 40.773 ha'ı sulanamayan tarım alanıdır. Sulanan alanın 70.222 ha'ı devlet sulamaları, 26.741 ha'ı halk sulamalarından oluşmaktadır.

İlde 2007 yılında 12.798 ton elma, 7.905 ton zerdali, 5.299 ton armut, 5.438 ton kayısı, 5.626 ton üzüm, 1.249 ton ceviz, 965 ton vişne, 1.802 ton kiraz, 285 ton şeftali üretimi gerçekleştirilmektedir. Sebzelere domates, salatalık, kavun, karpuz önemli ürünlerdir. Meyvelere ise zerdali, kayısı, üzüm, elma ve armut önemli yer tutar.²⁶ Bazı önemli ürünlerin 2007 yılı ekim alanları ve üretim miktarları aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 1–8. Bazı Ürünlerin Ekim Alanları ve Üretim Miktarları (2007)

Ürün	Saha (Dekar)	Üretim(Ton)
Buğday	637.630	178.039
Arpa	231.250	63.111
Nohut	3.030	420
Fasulye	71.295	11.378
Şekerpancarı	59.900	314.000
Patates	1.150	2.360
Soğan	2.700	6.135

Kaynak: İl Tarım Müdürlüğü Sayfasından Derlenmiştir.

Erzincan Ova'sını çevreleyen dağlık sahanın genişliğine bağlı olarak ekipdikme faaliyetlerinden sonra ikinci sırayı hayvancılık alır. Erzincan ilinin hayvancılığında yerli ırklar çoğunluğu teşkil ettiğinden, yeterli verim alınamamaktadır. Erzincan ilinde 2007 yılı itibariyle hayvan sayısı ve hayvansal ürün miktarları aşağıya çıkarılmıştır.

²⁶ <http://www.erkincan.gov.tr>.

Tablo 1–9. Erzincan İlinde Hayvan Sayısı ve Hayvansal Ürün Miktarları (2007)

Hayvan Mevcudu		Hayvansal Ürünler	
Cinsi	Sayısı (Adet)	Ürün	Miktar (Ton)
Koyun	294.500	Et	1.925
Keçi	38.320	Süt	72.292
Sığır (Kültür)	18.195	Yapağı	225
Sığır (Melez)	51.665	Deri	30.809
Sığır (Yerli)	18.566	Kıl	14
Tavuk	1.078.400	Yumurta (1000 Ad.)	46.724
Hindi	33.200	Bal	1.305
Manda	1.015		
Arı Kovanı	70.250		

Kaynak: İl Tarım Müdürlüğü Sayfasından Derlenmiştir

Tablonun incelenmesinden anlaşılacağı gibi Erzincan’da 2007 yılı itibariyle toplam 332.820 küçükbaş, 89.441 büyükbaş ve 1.011.600 adet kümes hayvanı bulunmaktadır. Erzincan’da hayvancılığın temelini küçükbaş hayvan yetiştiriciliği oluşturmaktadır.

Erzincan son 10 yılda tavukçulukta önemli sektör haline gelmiştir. İl genelinde Merkez ve Tercan ilçelerinde ağırlıklı olmak üzere 235 adet modern donanımlı tavuk kümesi bulunmaktadır. Tavukçuluk işletmeleri ilde faaliyet gösteren 2 büyük firmaya sözleşmeli olarak üretim yapmaktadırlar.

Erzincan ili akarsuları, barajları, doğal göl ve göletlerinden oluşan tatlı su potansiyeli ile su ürünleri üretimine elverişli illerden biridir. Erzincan merkezde sulama amaçlı Göyne Barajı, Tercan ilçesinde Tuzla Çayı üzerinde kurulu Tercan Barajı bulunmaktadır. Kemaliye ilçesi ülkemizin en büyük barajlarından olan Keban Barajı ile sınırdır. 2007 yılı sonu Tarım İl Müdürlüğü verilerine göre ilde yıllık 532 ton tatlı su balığı üretim kapasitesi bulunmaktadır.

Erzincan ve çevresi arıcılık için çok ideal bir ortama sahiptir. Yörenin özellikle geven ve kekik gibi bitkiler açısından zengin olması ve son yıllarda saf ırk ana arıların Tarım İl Müdürlüğü tarafından ildeki arıcılara dağıtılması ve arıcılık

kurslarının açılmasıyla ülkenin en iyi kalitedeki balları Erzincan'da üretilmektedir. Türkiye'de üretilen balın yaklaşık %3'ü Erzincan'da üretilmeye başlamıştır. Kovan başına üretimin arttığı ilde, toplam 70.250 kovanda 1.305 ton bal üretimi gerçekleştirilmiştir. Zengin floraya sahip olan Erzincan İli ve ilçeleri gezginci arıcıların da uğrak noktası konumundadır.²⁷

Erzincan'da sanayi dediğimizde ise şunları söyleyebiliriz. İlde toplam 60 adet kamu ve özel sektör sanayi tesisi ile küçük çapta üretim yapan atölyeler mevcuttur. Erzincan'da Şeker Fabrikası, Boru ve Renkli Kiremit Fabrikası, İplik ve Bez Fabrikası, Şeker Şirketi Makine Fabrikası, Askeri Ağırbakım Fabrikası, Süt Fabrikası, Tuğla Kiremit Fabrikaları, Un Fabrikası, Yem fabrikaları ve Turistik Bakır Eşya imalathaneleri bulunmaktadır.

Erzincan'dan pek çok tarım ve sanayi ürünü diğer illere satılmaktadır. Hatta ihracat değeri olan ürünlerimizden un, plastik mamul, mobilya, bakır el sanatları, mermer, kiremit gibi ürünler değişik ülkelere pazarlanmaktadır. Özellikle ihraç değeri olan Erzincan tulum peyniri, bakır el sanatları ve Cimin üzümü Türk Patent Enstitüsünden Coğrafi işaret tescili almıştır.

Erzincan Ovası, ulaşım faaliyetleri bakımından tarih boyunca stratejik bir öneme sahip olmuştur. Doğu Anadolu Bölgesi kadar, ülkemizin doğu yarısı için de en önemli geçiş ve düğümleme noktasını oluşturmaktadır. Erzincan ilinde 243 km. demiryolu mevcuttur. Demiryollarında yolcu ulaşımı Kars-Haydarpaşa bağlantılı doğu ekspresi ve Haydarpaşa-Kars bağlantılı doğu ekspresi ile sağlanmaktadır. Erzincan ili yük taşımacılığı mevcut yük durumuna göre 6 adet yük treni ile yapılmaktadır.

Erzincan havaalanı sivil ve askeri hava trafiğine hizmet vermek üzere 1988 yılında açılmıştır. Beton kaplamalı olan pist boyutu 3000x45 m. Apron boyutu 120x75 m.dir. 200 araç kapasiteli otopark mevcuttur. Yıllık yolcu kapasitesi 600.000 kişi olup; yıllık uçak kapasitesi 8.760'tır. Havaalanının denizden yüksekliği 1156 m., şehre uzaklığı ise 9 km'dir.

²⁷ Metin Cankaya, Kenan Delikurt, Osman Ballı, Canay Kızıltuğ, "T.C'nin 83. Yılında Erzincan", Erzincan 2005, s. 134.

İl, coğrafi yapısı itibariyle genel olarak kış sporları, su sporları ve doğal güzellikleri olan mesire alanları ile de turizm için çok yönlü özellikler taşımaktadır. İlin turizm potansiyelleri çeşitli turizm kullanımları açısından bakıldığında çeşitlilik göstermektedir. Başlıca doğal mesire alanları; Girlevik Şelalesi, Bayırbağ-Değirmen önü, Pahnik Çayı ve çevresi, Ekşisu, Beytahtı, Mecidiye, Tercan ve Erzincan Baraj Gölü çevresi ve Kemah Soğuksular'dır.

Erzincan ili su kaynakları bakımından son derece zengindir. Fırat'ın en önemli iki kolundan biri olan Karasu nehri, Erzincan arazisini diyagonal olarak Kuzeydoğudan Güneybatıya doğru keser ve kuzeydeki Keşiş dağları ile Güneyindeki Munzur Dağlarını bir çizgiyle birbirinden ayırır. İlin doğu ucundaki Tercan vadisinde, Keşiş dağlarından aşağıya akan Çayırılı çayı, Erzincan vadisinde Mercan, Kom, Pahnik, Sürperen ve Çardaklı çayları Fırat'ın Karasu kolunu besleyen önemli çaylardır.

Erzincan'da meydana gelen şiddetli depremler ve savaşlar tarihi eserlerin birçoğunu tahrip etmiştir. Varlıkların günümüze kadar sürdüren tarihi eserlerin birçoğu da harap durumdadır. Erzincan merkezinde ve ilçelerinde bugüne kadar 104 eser tescil edilerek koruma altına alınmıştır.

1.4. ÖRNEKLEMİMİZİ OLUŞTURAN İLKÖĞRETİM OKULLARININ BULUNDUĞU YERLEŞMELERİN GENEL ÖZELLİKLERİ

1.4.a Erzincan (İl Merkezi)

Erzincan, 86.779 nüfusuyla ilin en büyük şehir yerleşmesidir. Şehir, ova tabanında yer almakta olup uluslararası E 80 karayolu üzerindedir.

Fotoğraf 1-3. Erzincan İl Merkezinden Bir Görünüm

Erzincan il merkezinden örneklem olarak seçilen okullardan biri Taksim Mahallesi'nde yer alan Kurtuluş İlköğretim Okulu'dur. Taksim mahallesi Erzincan'ın en eski mahallelerinden biridir. Günümüz itibariyle daha çok gelir seviyesi düşük ailelerin oturduğu bu mahallede evler tek katlı ve bahçelidir. Burada ikamet edenlerin çoğu, ekonomik sebeplerle çevre illerden göç ederek Erzincan'a yerleşmiş ailelerdir. Özellikle erkek öğrenciler okul dışındaki boş zamanlarını, çeşitli işlerde çalışarak değerlendirmektedir. Okul yakın olduğu için öğrenciler okula yürüyerek gidip gelmektedir.

İkinci örneklem olan Fidem İlköğretim Okulu Yeni Mahalle'de bulunan özel bir ilkokuldur. Öğrencilerin çok büyük bir kısmı Erzincan'ın diğer mahallelerinden servis aracılığıyla okula gelmektedir. Öğrenci ailelerinin eğitim ve ekonomik koşulları ortalamanın üstündedir.

İl merkezinden seçilen son örneklem okul ise Barbaros Mahallesi'nde yer alan Türk Telekom Binali Yıldırım İlköğretim Okulu'dur. Önceden Barbaros

İlköğretim Okulu olan bu okul, bina yenileme çalışmalarından sonra Mustafa Kemal İlköğretim Okulu ile aynı çatı altında birleştirilmiştir. Mahalledeki öğrenciler okula yürüyerek gidiş-geliş yapmaktadır.

1.4.b Üzümlü

Araştırmamızda Üzümlü ilçesinden 5 okul bulunmaktadır. Bunlardan Nusret Yılmaz İlköğretim Okulu ve Şehit Fatih Devravut İlköğretim Okulu ilçe merkezindeki okullar olup, diğerleri ilçeye bağlı belde okullarıdır.

İlçe arazisinin büyük bölümü (% 80) Erzincan havzasının kuzeyinde uzanan Esence dağları (3549 m.) sahasında, küçük bir bölümü (% 20) ise Erzincan ovasında (1200 m.) bulunmaktadır. Üzümlü, kapladığı alan itibariyle Otlukbeli'nden (254 km².) sonra Erzincan'ın ikinci küçük ilçesi olup, yüzölçümü 410 km².dir.²⁸

Fotoğraf 1–4. Üzümlü'den bir görünüm

İlçenin kuzey sınırı, Erzincan ovası ile Çayırılı ovası arasında su bölümü çizgisi oluşturan dağların zirvelerinden geçirilmiştir. Doğuda Sansa Boğazı'nın büyük bir bölümünü sınırları içerisine alan Üzümlü'nün güney sınırı genel olarak Karasu ırmağını takip eder. Erzincan'ın en kalabalık nüfuslu ilçesi olan Üzümlü'nün nüfusu 6500'dür. Üzümlü'de hayvancılık geçim tipi olup, genellikle ekip-dikme faaliyetleriyle iç içe yürütülmektedir.

²⁸ <http://www.uzumlü.bel.tr>.

Üzümlü'nün eğitim ve sağlık fonksiyonları alanında, fizikî bakımdan yeterli altyapı imkânlarına sahip olduğu söylenebilir. Üç ilköğretim okulu (Merkez, Fatih ve Nusrettin Yılmaz ilköğretim okulları), iki ortaöğretim okulu (Anadolu Kız Meslek Lisesi ve Çok Programlı Lise) ve Halk Eğitim Merkezi Üzümlü insanına hizmet başlıca eğitim kurumlarıdır. Yatılılık imkânları sayesinde mevcut ortaöğretim kurumlarında yöre dışından gelen öğrenciler de eğitim görür. Ayrıca Üzümlü Meslek Yüksek Okulu'da eğitim-öğretime başlamıştır.

1.4.c Bayırbağ

Tarihi kaynaklarda Peteriç olarak geçen belde, yamacına kurulduğu Keşiş (Esence) dağlarının yamacındaki bağlarından dolayı adı Bayırbağ olarak değiştirilmiştir. İlçe merkezine 2 km. uzaklıkta yer alan Bayırbağ'ın Doğusunda Karakaya beldesi, Batısında Üzümlü, Güneyinde Altınbaşak beldesi, Kuzeyinde Çayırılı ilçesine bağlı Yaylalar köyü bulunmaktadır. Kuzeyi dağlık, güneyi ovalık olan Bayırbağ'ın hayat kaynağı Pahnik Çayı'dır.

Bayırbağ'da belediye teşkilatı 30 Aralık 1985 tarihinde kurulmuştur. Beldede haberleşme telefonla yapılmakta olup mektup, telgraf ve diğer hizmetler Bayırbağ'da bulunan PTT şubesinden yapılmaktadır. İlçe ve ille ulaşım Bayırbağ Belediyesi otobüsleriyle sağlanmaktadır. Beldede eğitim hizmeti veren bir ilköğretim okulu bulunmaktadır. Okul öncesi eğitim (ana sınıfı) dâhil 100 öğrencinin öğrenim gördüğü okulda 12 öğretmen görev yapmaktadır.

Fotoğraf 1–5. Bayırbağ'dan bir görünüm

Belde ekonomisinin temel kaynağını tarım ve hayvancılık oluşturmaktadır. Temel geçim kaynağı büyük ve küçükbaş hayvancılık olan beldede; ağırlıklı olarak üzüm, elma, armut, kayısı ve ceviz gibi meyve üretilirken, buğday, arpa, fasulye ve pancar tarımı da yapılmaktadır.

1.4.d Karakaya

Üzümlü ilçesine bağlı bir beldedir. Eski ismi Keleriç'tir. İlçe merkezine 14 km. uzaklıkta olan Karakaya'nın doğusunda Göller ve Pişkidağ köyleri, batısında Bayırbağ ve Altınbaşak beldeleri, kuzeyinde Esence dağları ve Çayırılı, güneyinde Uluköy beldesi ve Karasu nehri yer almaktadır. Üzümlü ilçesine bağlı köy statüsünde bulunan Karakaya, 1987 yılında belediye olmuştur.²⁹

Fotoğraf 1–6. Karakaya'dan bir görünüm

Beldede okul çağındaki çocukların tümü okula gitmektedir. Karakaya belde merkezinde bir ilkokul, Ciğerli mahallesinde bir ilkokul olmak üzere toplam iki ilkokul, ayrıca Karakaya merkezinde de bir ortaokul bulunmaktadır. Taşınmalı eğitim çerçevesinde eğitim-öğretim Karakaya ilköğretim okulunda sürdürülmektedir. Okulun 11 öğretmeni ve 185 öğrencisi mevcuttur.

Beldede hayvancılık fazla gelişmemiştir. Tarım ile uğraşanların hemen hepsi küçük ölçekli hayvancılıkla uğraşmaktadır. Beldede özellikle arıcılık ilerleme kaydetmektedir. Karakaya yerleşmesi bitki çeşitliliği açısından zengindir. Yerleşme içinde meyve bahçelerine ve yer yer kavaklıklara rastlanmaktadır. Beldenin

²⁹ Akpınar, Sarıçiçek (edt.), 2004, s. 293.

kuzeyinde üzüm bağları yer almaktadır. Güneyinde sebze ve meyve bahçeleri bulunmaktadır. Yerleşim alanının hemen güneyindeki alanda kuru tarım, daha güneyinde çermik mevkiinde sulu tarım yapılmaktadır.

1.4.e Altınbaşak

Üzümlü'ye bağlı bir beldedir. Üzümlü'ye 8 km., Erzincan'a 20 km. mesafede olan belde, E-80 Karayolu'nun 1 km. güneyinde yer alır. Beldeye 1958 yılında Altınbaşak adı verilmiştir. 1990 yılında belde olan Altınbaşak'ta belediye teşkilatı kurulmuş ve nüfusa yönelik önemli çalışmalarda bulunulmuştur. Yapılan referandumla yakın köylerden Büyükkadağan, ve Süleymanlı köyleri Altınbaşak beldesine bağlanmıştır.³⁰

Fotoğraf 1–7. Altınbaşak'dan bir görünüm

Halkın il merkeziyle ulaşımı belediye otobüsleriyle yapılırken, demiryolu hattı da Altınbaşak'tan geçmektedir. Faal halde ilköğretim okulu bulunan beldede bir ilköğretim okulu daha inşa edilmektedir. Beldedeki taşımali eğitim Altınbaşak Belediyesi tarafından ücretsiz yapılmaktadır. Çeşitli tarım ürünleri ile endüstriyel bitkilerden şeker pancarı üretiminin yapıldığı beldede, büyük ve küçükbaş hayvancılık önemli bir yer tutar.

³⁰ www.uzumlu.gov..tr.

1.4.f Mollaköy

Mollaköy beldesi Erzincan ili merkez ilçesine bağlıdır. İl merkezinin 15 km güneydoğusunda, Erzincan ovasının güneyinde konumlanmıştır. Kuzeyinde Mahmutlu, güneydoğusunda Çağlayan, batısında Yaylabası köyleri, güneyinde ise Munzur dağları yer alır. Yörenin en büyük ırmağı olan Karasu, Mollaköy'ün 2,5 km kuzeyinden geçmektedir. Kuzey kesimleri düz morfolojiye sahip olan yerleşmenin orta kısımlarında, Mollaköy tepesi yer alır. Güney kesimlerinde ise güneye doğru artan bir eğim mevcuttur.

Mollaköy beldesi 1996 yılında 2 köy yerleşmesinin Mollaköy'e bağlanması ile belediye statüsüne geçmiştir. Bu yerleşmeler, Yeşilyurt köyü ile Tepecik köyüdür. Yerleşmeler arasında yaklaşık 3 km mesafe bulunmaktadır.

Fotoğraf 1–8. Mollaköy'den bir görünüm

Mollaköy'e Erzincan 12 km merkezinden güneye doğru ayrılan karayolu ile ulaşılır. Mollaköy içerisinden geçen karayolu güneydoğuda yer alan Çağlayan yerleşmesine kadar uzanır. Mollaköy'ün Erzincan ili ve diğer yerleşim birimlerine ulaşımı karayolu ile sağlanmaktadır. Ekili alanlar ve ağaçlıklar yeşil bir görümüm sergilemektedir. Arazinin büyük bir kısmında sulu tarım yapılmaktadır. Yerleşmenin mevcut dokusu içinde büyük bahçeli konutlar arasında sebzeler ekilmekte, meyve ağaçları yetiştirilmekte ve yer yer kavaklıklar bulunmaktadır. Yerleşim alanları ile tarım alanları iç içe geçmiş durumdadır.

1.4.g Ulalar

Ulalar beldesi, Erzincan kentinin batısında yer almaktadır. Kuzeyinden E-80 (Erzincan-Sivas) karayolu geçmektedir. Belde, il merkezine 3 km uzaklıktadır. Beldenin doğusunda Erzincan il merkezi, batısında Gümüştarla köyü, kuzeyinde Kavakyolu beldesi güneyinde Beşsaray köyü bulunmaktadır. Belde genel olarak düz arazi yapısına sahiptir.

Belde nüfusu 2009 yılı resmi nüfus sayım sonuçlarına göre 3919'dur. Beldenin yüzölçümünün yaklaşık % 20'si tarım alanıdır. Bu alanlar ekilebilir; bağ, bahçe ve tarladır.³¹

Beldedeki buğday ve arpa üretimi ihtiyaca yöneliktir. Bunlar dışında; şeker pancarı, fasulye, patates ve soğan da üretilmektedir. Hayvan besini olarak da fiğ ve yonca üretimi yapılmaktadır. Ulalar Beldesi, hayvancılık bakımından da gelişmiştir. Modern projelere uygun ahır ve barınaklar mevcut olup, besicilik ön plandadır. Kışın bu ahır ve barınaklarda beslenen hayvanlar, yaz aylarında yaylara çıkarılır. Küçükbaş hayvanlarda ise en çok koyun yetiştirilmektedir. Kümes hayvancılığı da önemli bir yer tutar.

Fotoğraf 1-9. Ulalar'dan bir görünüm

Ulalar beldesi çevre köylerden ve illerden göç alan bir yerleşmedir. Belde sosyal yönden gelişmiş olup, bu gelişimini sürdürmektedir. Beldede 3 İlköğretim okulu ve bir lise mevcuttur.

³¹ www.ulalar.bel.tr.

1.4.h Akyazı

Akyazı Beldesi, Erzincan merkeze bağlı bir yerleşmedir. Belde; il merkezine 5 km uzaklıkta olup, batısında Erzincan İli, doğusunda Çakırman köyü ve Ekşisu mesire alanı, kuzeyinde Geçit beldesi, güney ve güneybatısında Yoğurtlu beldesi bulunmaktadır.

Fotoğraf 1–10. Akyazı'dan bir görünüm

Az meyilli bir arazi yapısına sahip olan belde dört mahalleden oluşmaktadır. Nüfusu 2009 yılında Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre 2796'dır. Belde, 800 haneden oluşmaktadır.³²

Akyazı Beldesi çevre illerden göç alan bir yerleşme niteliğine sahiptir. Beldede PTT acentesi, sağlık ocağı ve 2 adet ilköğretim okulu bulunmaktadır. Belde halkının temel geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır. Erzincan tulum peynirinin büyük bir kısmı Akyazı'da üretilmektedir. Beldede ulaşımda herhangi bir sıkıntı yaşanmamaktadır. Halk, yarım saatte bir beldeden kalkan minibüslerle Erzincan'a halk kolaylıkla gidiş-geliş yapmaktadır. Bu nedenle öğrenciler hafta sonları rahat bir şekilde dersane ve kurslara devam etmektedir.

³² www.erkincan.gov.tr.

1.5. ALGI, ALGININ ÖZELLİKLERİ ve ALGISAL ÖĞRENME

1.5.a Alginin Tanımı ve Duyumla İlişkisi

Algi, çevredeki uyaran örüntülerinin organizasyonu ve yorumlanması sürecidir.³³ Bir şeyin farkına varma ve farkına varılan şeye bilgi sistemimiz içinde bir yer bularak yakıştırma, söz konusu olguyu nitel ve nicel olarak yargılayıp değerlendirme sürecine algılama denir. Algılama çevremizi anlamamızı ve yorumlamamızı mümkün kılar. Algılama bir çeşit duyumsal bilgilenmedir. Algılama, dış çevremizde bulunan bütün objeleri, farklı biçimde ve durumda beş duyumuzda oluşturdukları izlenimler ve sinir sistemimizdeki örgütlenmelerle bize tanıtan ve bizi bu konuda bilinçlendiren bir fonksiyondur. İnsanlar bu fonksiyon sayesinde çevrelerindeki algılar, yorumlar, karar verir ve uygun davranışlar sergilerler.³⁴

Duyu organlarımız aracılığıyla iç ve dış nesnel gerçeklikten aldığımız uyarılar, merkezi sinir sistemimize ulaşmakta ve özellikle de beynin işlevleri aracılığıyla algılama süreci oluşabilmektedir. Başka deyişle, gelen duyular, duyu organlarınca alınıp, kodlanıp, beyin sapında toplanarak *thalamus* aracılığıyla beynin işlevsel bölgelerine gitmekte ve tüm davranışsal eylem ve tepkiler bu süreç sonucunda oluşmaktadır.³⁵

Duyum ve *algı* sıkça karıştırılan kavramlardır. Algılama duyu organları tarafından kaydedilen uyarıcılar üzerine inşa edilmektedir. Dolayısıyla duyum algılamanın hammaddesini oluşturmaktadır. Duyum, uyarıcıların bir duyu organı sayesinde sinir akımı haline getirilip, beynimize ulaştırılmasıdır. Algılama ise, duyu organlarından beynimize ulaşan verilerin örgütlenmesi, yorumlanması ve anlamlı hale getirilmesi sürecidir.³⁶

Duyum, sadece bir izlenimden doğan şuur halidir; öznel (sübjektif) bir haldir. Algi ise, bilakis zihnin, duyumun nesnel (objektif) unsurunu belirterek, onu meydana

³³ Rıta Atkinson (edts), Psikolojiye Giriş 1, (çev. Kemal Atakay, Mustafa Atakay ve Aysun Yavuz), Sosyal Yayınlar, İstanbul 1995, s.185.

³⁴ Önder Barlı, Davranış Bilimleri, 2.bs., Aktif Yayınları, Ankara 2007, s. 123.

³⁵ Gürsen Topses, Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi, Nobel Yayınları, Ankara 2006, s. 71.

³⁶ Barlı, 2007, s. 123.

getirmiş olan şeye bağlama hareketidir. Dış dünya ancak algı ile tanınmış olur. Duyularımız bu bilgiyi meydana getirmeye yarayan bir takım karineler verirler. Bunlar, eşyanın karakterleridir. Zihnimiz bunları birleştirerek algıları meydana getirir.³⁷

Duyu organlarının beyine ilettikleri duyular basittir, algılama ise geçmiş öğrenme ve deneyimlerimizin de işin içine girdiği son derece karmaşık bir süreçtir. Ayrıca algı duyuma göre öğrenmeye açık bir kavramdır.

Duyuların algıda rolü esastır. Ancak algı, duyum değildir. Örneğin; Yolun karşısından gelen arkadaşımız bize doğru yürümektedir ve açıkça bize doğru yürürken bize doğru bakmaktadır. Ancak yanımızdan hiç orali olmayıp geçer giderse problem duyum-algı farkına işaret ediyor olabilir. Yani bizim görüntümüz onun gözüne, retinasına yansımıştır. Biyolojik yapısı içerisinde göz bu görüntüyü beyne ulaştırmıştır. Fakat beyin, burada yapması gereken duysal bilginin alınmasından sonra, seçilme, düzenleme ve yorumlama aşamalarını gerçekleştirmemiştir. Bu halk arasındaki tabirle bakmak ile görmek arasındaki fark gibi de düşünülebilir.

Dilin tat alması bir duyumdur. Bunun çay tadı olduğunu anlamamız algıdır. Kulağın bir ses işitmesi bir duyumdur. Bunun dersin sona erdiğini bildiren zilin sesi olduğunu anlamamız algıdır.

1.5.b Algısal Öğrenme

Bir canlının öğrenmeye yatkınlığı yaşamını sürdürebilmesi için birinci derecede önem taşır. Bu yatkınlık büyük ölçüde canlının algısal becerilerine bağlıdır. Algısal beceriler ise uyaranlara daha etkili yanıt vermekle yakından ilgilidir.

Algı hakkındaki geleneksel sorulardan biri, çevremizi algılama yeteneğimizin öğrenilmiş mi yoksa doğuştan mı olduğudur. Bu problemin algıyla ilişkisi, XVII. ve XVIII. yüzyıl düşünürlerine kadar uzanmaktadır. Bir grup *doğuşancılar* (Descartes ve Kant gibi), şu anki algılama yeteneğimizin doğuştan var olduğunu iddia etmişlerdir. Buna karşı *deneyciler* (Berkeley ve Locke gibi), algılama biçimimizi

³⁷ Nurettin Topçu, Psikoloji, Dergah Yayınları, Ankara 2003, s. 131.

çevremizdeki nesnelere deneyimlerimiz yoluyla öğrendiğimiz fikrini savunmuşlardır.³⁸

Gestalt kuramcılarının göre algı, bir örgütlemedir. Gestaltçılar, örgütlemenin yardımcı yasalarını daha genel bir yasa çerçevesinde toplamak için çaba harcamışlardır. Bu daha genel yasaya *pragnaz* adı vermişlerdir. Gestaltçılar, algılama, öğrenme ve belleği incelerken *pragnanz* yasasını yol gösterici bir ilke olarak kullanmışlardır. Daha sonra kişilik çözümlenmeleri ve psikoterapi alanlarında da *pragnanz* yasasından yararlanmışlardır.³⁹ Gestalt psikologlarının en gözde ilkesinin “Bütün, kendisini oluşturan parçaların toplamından farklıdır” olduğunu söyleyebiliriz.

Laboratuvarlarda algısal yeteneklere ilişkin araştırmaların sonuçları gözlenerek algısal öğrenmeyi sınıma ve ölçme olanağı bulunmuştur. Bu araştırmalar sırasında deneklerin işitme, koklama ve görme duyularını ölçme için çeşitli testler uygulanır. Deneklerin araştırmalar sonucunda başlangıçtaki puanlarını artırmaları, algısal yeteneklerin değişmez olmadığını ve öğrenmeyle değişebileceğini gösterir.⁴⁰

Bugünkü psikologların çoğu şu düşüncededir: Birçok algısal yetenek doğuştan gelir; fakat çok sayıda başka algısal süreçler de öğrenmeye dayalıdır. Doğuştan gelen yetenekler ve sonradan öğrenilen beceriler birbirlerini sürekli etkiler. En doğru bilimsel yol her iki etkenin, yani doğuştan getirilen yeteneklerin ve çevreyle etkileşim sonucu öğrenilen becerilerin algılamanın temelinde yattığını kabul etmektir. Bazı tür algılama süreçlerinde doğuştan getirilen yetenekler, başka tür algılamalarda ise sonradan öğrenilen beceriler daha büyük rol oynar.⁴¹

Algılar, kişinin hayata uyumu için son derece önemlidir. Bir kişi, bir nesne ya da olaya ait ne kadar çok duyuma sahip olursa, o nesne ya da olayı o kadar kolay ve sağlam algılar. Mesela, limonun şeklinin görme organı olan gözle görülmesi,

³⁸ Atkinson, 1995, s. 216.

³⁹ Nuray Senemoğlu, *Gelişim Öğrenme ve Öğretim*, 12. bs., Gazi Kitabevi, 2005, s. 243.

⁴⁰ Nevruz Uğur, *Algısal Öğrenme Stilleri Açısından İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının ve Öğretmen Uygulamalarının İncelenmesi*, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Özlem Kaf Hasırcı), Çukurova Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2008.

⁴¹ Doğan Cüceloğlu, *İnsan ve Davranışı*, 5. bs., Remzi Kitabevi, 1994, s. 136.

yumuşaklığının elle anlaşılması, tadının tatma organı olan dille belirlenmesi, kokusunun koklama organı olan burun ile anlaşılması hep birer duyumdur. Bu duyular zihinde birleşerek örgütlenme sonucu kişide “limon” algısı meydana getirirler. Artık “ limon” dendiği zaman, biz, onun çeşitli duyu organı aracılığıyla aldığımız çeşitli özelliklerini hatırlayabiliriz. Gözümüzle uzaktan da görsek onu tanıyabiliriz. İşte böyle durumlarda “tam algı” dan söz edilebilir.

1.5.c Algının Özellikleri

Algıyı, ferdin çevresine yaptığı anlamlı, sistemli ve toptan bir tepki olarak tanımlamıştık. Bu durum rastgele değil, belirli ilkeler çerçevesinde gerçekleşir. Bunlara “algının özellikleri” denir. Algının özelliklerini 4 grupta inceleyebiliriz.

Seçicilik:

Organizmaya ulaşan çok sayıda uyarıcının ancak bir bölümünü algılayabilmekteyiz. Aynı anda beynimize ulaşan uyarıcılardan birini ya da bir kaçını algılama işlevi, *algının seçiciliği* olarak bilinir. Bu uyarıcılardan, hangilerinin algılanacağını belirleyen en önemli yetenek ise, dikkattir. Dikkati belirleyen özelliklerden birisi şiddet, diğeri büyüklük, bir diğeri zıtlıktır. Bir uyarıcının şiddeti ya da büyüklüğü artıkça, algılama yeğlinliği de artabilir. Örneğin benzer biçimde yanlamasına sıralanan ağaçlardan en yüksek olanı, diğerlerine oranla daha çabuk algılanır. Siyah giysilerin ağırlıklı olarak giyildiği bir toplantıda, beyazlar giyinmiş bir kişi daha çabuk seçilir.⁴²

Herkesin yeni bir ortama girdiğinde, mesleği ile ilgili araç gereçlere ve olaylara dikkat etmesi bundandır. Bir büyük mağazaya giren ayakkabıcı ayakkabılara, bir oyuncakçı da oyuncaklara dikkat eder. Dolayısıyla dikkat, en önemli seçicidir.

⁴² Topses, 2006, s. 74.

John C. Condon'un "Kelimelerin Büyülü Dünyası (Anlambilim ve İletişim)" adlı eserinden düzenlenen aşağıdaki derleme, algıda seçicilik özelliğini çok iyi anlatmaktadır.⁴³

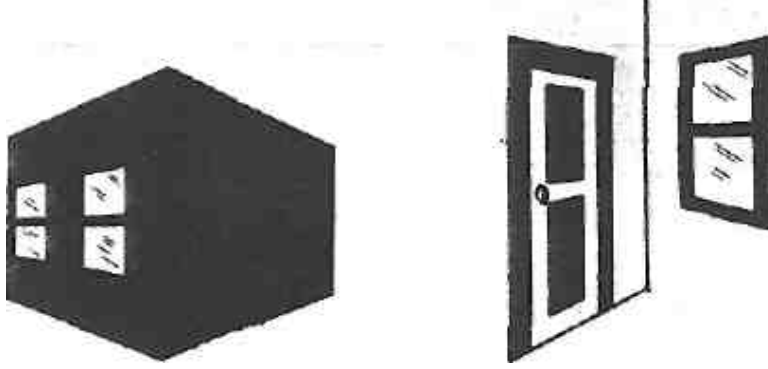
Bir gün New York'ta bir grup iş arkadaşı yemek molasında dışarıya çıkar. Gruptan biri, Kızılderili'dir. İnsan kalabalığı, siren sesleri, yolda çalışma yapan işçiler ve makinelerinin çıkardığı gürültü ve yine yoldaki araçların korna sesleri arasında bu arkadaş grubu ilerlerken, Kızılderili, kulağına bir "cırcır böceği" sesi geldiğini söyler ve sesin kaynağını aramaya başlar. Arkadaşları, bunca gürültü arasında böyle bir sesi duyamayacağını, kendisinin öyle zannettiğini söyleyip devam ederler yollarına. Ancak aralarından bir tanesi, aslında pek inanmasa da, Kızılderili arkadaşının cırcır böceği aramasına katılır. Kızılderili, caddenin karşısına doğru yürür, arkadaşı da arkasından takip eder ve binaların arasındaki bir kaç tutam yeşilliğin arasında gerçekten de bir cırcır böceği bulurlar. Arkadaşı Kızılderili'ye seslenir "İnsanüstü güçlerin olmalı senin! Söylesene, onca gürültü arasında nasıl duyabildin bu sesi?". Kızılderili, bu sesi duymak için insanüstü güçlere sahip olmaya gerek olmadığını, kendisini izlemesini söyler arkadaşına. Yolun kaldırım tarafına geçerler ve cebinden çıkardığı madenî bir parayı yuvarlayarak kaldırıma atar Kızılderili. Yoldan geçen çok sayıda insan, o madenî para sesinin ceplerinden düşen bir paraya ait olduğu kaygısıyla, sesin geldiği yöne dönüp bakma ihtiyacı duyar. Kızılderili, arkadaşına fısıldar işin sırrını: "Gördün mü? Önemli olan, nelere değer verdiğin ve neleri öncelikli bulduğundur. Her şeyi ona göre duyar, görür ve hissedersin!"

Değişmezlik:

İnsan nesnelere duruş, konum ve uzaklık gibi değişkenlerin dışında, onlardan bağımsız ve değişmez olarak algılar. Yakın çevremizdeki insanların yüzleri,

⁴³ John C. Condon, "Kelimelerin Büyülü Dünyası", çev. Murat Çiftkaya, İnsan Yayınları, Dil Bilim Dizisi, 2000, s.1-92.

belleğimizin imgelem alanında değişmezdir. Algıda değişmezlik, renk, parlaklık, biçim ve büyüklük değişmezliği gibi çeşitli adlar altında da incelenmektedir.⁴⁴

Şekil 1-2 Algıda Değişmezliğe Örnekler (Topses, 2006, s.74.)

Şekil 1-2’de açılan bir kapıya baktığımızda, retinada oluşan çeşitli imgeler birbirinden çok farklıdır. Ancak yine de dikdörtgen bir kapı algılarız. Yada eve nereden bakarsak bakalım, hangi renkte olursa olsun onu ev olarak algılarız.

Örgütlenme:

Algılama ile ilgilenen psikologların öğrendikleri ilk şey, algının bir örgütlenme olduğudur. Dünyayı rasgele bir araya gelmiş, gelişigüzel nesnelere dizildiği bir çevre olarak görmeyiz. Bize gelen duyuları derler, toparlar, organize ederek bir anlam veririz. Bir nesnenin tümü görülme de, o nesnenin tümü görülüyormuş gibi algılarız. Bunlar; şekil – zemin algısı, gruplama ve tamamlama gibi durumlardır.⁴⁵

Derinlik:

Gözün ağ tabakası, fiziki olarak gördüğümüz nesnelere sağ, sol, yukarı-aşağı gibi iki boyut üzerine görme kabiliyetine sahiptir. Buna rağmen görsel algılamamız üç boyutludur. Bunun nedeni tek ve çift gözün kullanabilmesi ile ilgilidir. Tek gözünü kullanan kişiler, derinliği oldukça iyi algırlar. Bunun nedeni, göreceli büyüklük algısıdır. Çift gözle görme olayında ise, iki gözün baş üzerinde birbirinden ayrı durması yüzünden, farklı bir açıyla üç boyutlu bir algılama oluşmaktadır. Derinlik algısına ilişkin bir diğer açıklamaya göre ise, derinlik; nesnel dünyada ışığın

⁴⁴ Topses, 2006, s. 74.

⁴⁵ Cüceloğlu, 1994, s. 123.

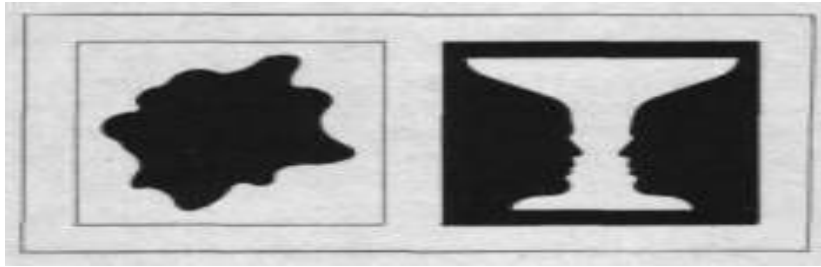
geliş boyutuna bağlı olarak ortaya çıkan gölgeler ve nesnelerin nicelik ve nitelik olarak ayrışmaları sonucu oluşmaktadır.⁴⁶

1.5.d Algılamada Örgütleyici Eğilim

Şekil-Zemin Algısı

Geşalt psikolojisinin en çok bilinen ve en kolay anlaşılabilen yasasıdır. Bu algı ilkesine göre, gündelik hayatta insanın algı alanına giren sayılamayacak miktardaki nesnelere ihtiyaçlara bağlı olarak öne çıkarlar (şekil) ya da arka planda (zemin) kalırlar. Bu yasaya göre, organizmanın ihtiyacına bağlı olarak algı alanına giren ve organizma için daha fazla dikkat çeken şekildir. İhtiyaç giderilince şekil zemine kayar ve zeminde olan başka bir uyaran şekle dönüşür.⁴⁷

Aç bir insan için yiyecek, o anda karşılanması gereken en önemli ihtiyaç olduğu için diğer tüm uyaranlar içinde insanın en fazla dikkatini odakladığı bir konumda olur. Aç insan için yiyecek anlamına gelen tüm uyaranlar, algı alanına giren tüm diğer uyaranlardan daha önemli ve önceliklidir. Açlığını gideren birisi için yiyecek artık arka plandadır. Yani şekildeki uyaran zemine çekilmiştir ve organizma yeni bir ihtiyacına bağlı olarak yeni bir şekle odaklanmıştır. Açlığını gideren biri için yeni odaklanacağı nesne yeni durumundaki bir ihtiyaç olacaktır. Örneğin çay içmek, çıkıp vitrinlere bakarak dolaşmak gibi.

Şekil 1-3. Şekil-Zemin Algısına Örnekler Sol: Siyah alan otomatik olarak zemin üzerindeki şekil düzeninde algılanır. Sağ: Bazen şekillerden biri, bazen de diğeri zemin haline gelmektedir. (Atkinson, 1995, s.193.)

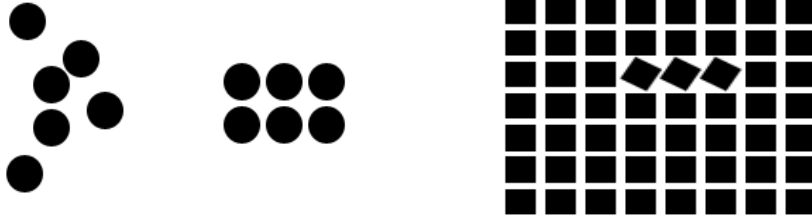
⁴⁶ Topses, 2006, 72.

⁴⁷ Alim Kaya (edt.), Eğitim Psikolojisi, Pegem Yayıncılık, 2007, s. 443.

Şekil-zemin ilişkilerinin algılanması, görmenin dışındaki diğer duyumlar için de geçerlidir. Bir senfoni dinlenirken, melodi veya tema şekil olarak algılanır; akortlar ise zemini oluşturur. Kolun derisinden gelen gıdıklanma duyumu, kolun üzerinde sürünen bir böcek olarak algılanır.

Gruplama

Gruplama yasası en genel çerçeveden bakıldığında, nesnelerin ortak özelliklerinden yola çıkılarak birbirleriyle bağlantılı olsun ya da olmasın nesnelere belli kümelenmeler içinde algılamak demektir. Nesnelere birbirlerine yakınlıkları ya da benzerlikleri göz önünde tutularak gruplandırılabilirler.⁴⁸

Şekil 1-4. Görmede algısal gruplamaya örnekler (Kaya, 2007, s.444.)

Yukarıdaki şekil 1-4. incelendiğinde şunları söyleyebiliriz. Noktalardan oluşan şekil gruplayıcı faktör olarak yakınlık yasasına örnekken, küçük karelerden oluşan şekil gruplayıcı faktör olarak benzerlik yasasına örnektir.

Tamamlama

Organizma; tamamlanmamış etkinlikleri, şekilleri, sesleri tamamlayarak algılama eğilimindedir. Böylece organizma; iyi, tam, simetrik bütünlere ve şekillere ulaşmaktadır.⁴⁹

⁴⁸ Kaya, 2007, s. 444

⁴⁹ Senemoğlu, 2005, s. 246

Şekil 1-5. Algısal Tamamlamaya Örnekler (Senemoğlu, 2005, s.246.)

Şekil 1-5'de şekiller kesik çizgiler halindeyken biz onları tamamlayarak algılarız. Tamamlama yasası, özünde tamamlanmamış olan tüm yaşantıları tamamlama eğilimimize de işaret eder. Örneğin, gündelik hayatta bize anlatılan ve sonu bitirilmeyen bir hikâyenin sonunun ne olacağını, kişisel kanaatlerimizi kullanarak sıklıkla tamamlamaya çalışırız.

1.6. MEKÂN ve MEKÂN ALGISI

1.6.a Mekân

Mekân, insanın tüm faaliyetlerinin gerçekleştirildiği yerdir. Mekânsal yapının incelenmesi giderek daha önemli hale gelmekte ve birçok araştırmacılar mekândaki insanın incelenmesini coğrafi araştırmanın odak noktası olarak görmektedirler. Bunun yanı sıra yerleşmeler ya da ekonomik faaliyetler gibi unsurların dağılımlarındaki düzensizliklerin teşhisi ve bunların oluşmasında rol oynayan etkenlerin tespiti de uygulamalı coğrafya eğiliminin gereği olarak gelişmiştir. Bütün bunlar mekân ile ilgili araştırmalarda mekânsal dokuların incelenmesinde yenilikler yaratılmasına neden olmuştur.⁵⁰

1.6.b Mekân Algısı

Mekân algısı, canlıların kendi vücutları ile çevrelerindeki nesnelere birbirine göre konumunu algılamasını olanaklı kılan süreçtir. Mekân algısı bir ortamda yer değiştirme ve yönelim için gerekli olan derinlik ve mesafe kavramlarını sağlar.⁵¹

Başlangıçta, toplumlar sadece kendi yaşam alanları içindeki sınırları idrak ederler. Zamanla güçleri artan ve yayılım alanını genişleten toplumların dünya algılamaları da buna paralel olarak genişler. Böylelikle her toplum kendini merkeze alır ve yayılım alanını, hâkimiyetini kendi merkezinden çevreye doğru şekillendirir. Dünyanın orijinine kendilerini koydukları bir mekân algılaması geliştirirler. Bununla birlikte medeniyetin şekillendiği coğrafya ve siyasi hâkimiyet arasında kuvvetli bir bağ oluşur. Fetihler, işgaller yolu ile zamanla algıladıkları dar dünyadan sıyrılarak topraklarını genişletirler. Beylikler devletlere; devletler imparatorluklara dönüşür. Bütün bunlar farklı amaç ve çıkarlarla birleşerek mekân algısı ile mekân üzerinden gerçekleşir.⁵²

⁵⁰Erol Tümertekin, Nazmiye Özgüç, Beşeri Coğrafya –İnsan Kültür-Mekân-, Çantay Kitabevi, İstanbul 1998, s.68.

⁵¹ Ana Britannica, İstanbul, Ana Yayıncılık, 1993, cilt 22, s. 215.

⁵² <http://www.sermimar.net>

İnsanın algılama sürecini ve bu süreçte seyreden bütün aşamaları etkileyen çok sayıda etmen ve bunların değişik kombinasyonlarından bahsetmek mümkündür. Uyarıların duyu organları ile alınmasından başlamak üzere, seçim, kodlama, değerlendirme hatırdaki tutma ve karar verme aşamalarında bireyler söz konusu etmenlerin etkisi altında kalarak kendilerine özgü biçimde tutum ve davranışlar sergilerler. Algılamayı biçimleyen etmenler arasında tutumlar, değer yargıları, güdüler, kişinin yetişmesi, başka kimselerin mevcut olup olmadığı, tecrübe ve ihtiyaçlar ve diğerlerinin prestij sahibi olup olmaması sayılabilir. Algıyı etkileyen bu etmenler aynı zamanda mekân algısını da etkiler.⁵³

Denizi ilk kez gören bir çocuğun babasına “baba ne kadar büyük bir kuvvet burası” demesi mekân algısı konusuna günlük hayattan verileceğimiz çok sayıda örnekten sadece biridir. Aşağıdaki alıntıda da bir Pigmelerin çevresini algılama biçimi, mekân algısı farkını açıkça ortaya koymaktadır.⁵⁴

Güneş, yer üzerinde nokta nokta parıldayan ışıklardan meydana gelmiş bir ağıdır, gökyüzünde hareket eden parlak bir disk değil. Yıldızlar geceleri gözle görülmez. Mevsimler güçlkle değişir. Arazinin başlıca işareti hiç işareti olmamasıdır- görünürde ne bir yükselti vardır nede gökyüzüne doğru uzanan özel bir ağaç, hiçbir şey! Sesler en yüksektedir. Avlanma sırasında av, avcıya metrelerce uzaktayken, yalnızca işitilebilir. En belirgin doğaüstü fikir, sakinlerinin sahip oldukları şeyin Tanrı olmadığı; ölümlerin veda edişlerinin gözle görünür değil, fakat yalnızca bir ses “bir kuşun güzel şarkısı” olduğu bir ülkede bulunulduğudur.

Her ne kadar bu bir bilim-kurgu gibi görünürse de aslında Kongo Yağmur Ormanları’nda yaşayan Ba Mbuti Pigmeleri’nin dünyasıdır burası. Bir çevre olarak yağmur ormanı Pigmelerin yaşamını bir zarf gibi sarar; doğal olarak da hayatın her yanını, onların gördüğü şekliyle bile etkiler. Dal ve yapraklardan yapılmış, her tarafına yeşillikler sarılmış, içine girilmesi çok zor, basık kulübelerinde yaşayan Pigmelerin belirli bir şeyi herhangi bir

⁵³ Barlı, 2007, s. 128.

⁵⁴ Tümertekin, Özgüç, s. 118–119

mesafeden görme deneyimleri hiç yoktur. Sonuç olarak da perspektif duyguları gelişmemiştir.

Tam korunmalı bir dünyadan dışarıya ilk kez adım atmanın nasıl bir şey olduğunu düşünebilir misiniz? Bir Pigme olan Kenge, bu deneyimi geçirdi. Antropolog Colin, onu açık bir çayırılık alana çıkardı. Bir buffalo sürüsü de birkaç kilometre ötede, onların durduğu yerden çok aşağılarda otliyordu. Ormanda buffalonun büyüklüğünü zaten yakından bilen Kenge'ye önünde noktalar halinde duran bu hayvanların bir şey ifade etmemesi gerekirdi. Fakat o Turnbull'a sordu: "Bunlar hangi böcekler? "Kengeye bu böceklerin buffalolar olduğunu söylediğimde büyük bir kahkaha attı ve bana böyle yalanlar uydurmamamı söyledi. Turnbull onların aslında ne kadar uzakta olduklarını anlatmaya çalıştığında ise, Kenge kol ve bacaklarındaki çamurları silkeledi, bu fantezilerle ilgilenmekten vazgeçti.

Daha sonra adamlar sürüye arabayla yaklaştıklarında, Kenge korktu. Yaklaştıkça hayvanların giderek büyüdüğünü görüyor, kendisine sihirli bir oyun oynandığı korkusuna kapılıyordu. Aslında gözü ve beyni bizim sahip olduğumuz bazı şeyleri hiç öğrenmemişti. Yani bir nesneye bakarken, nesne uzaklaştıkça ya da yakınlaştıkça görüntünün gözde nispeten aynı büyüklükte kalmasını sağlayan, deneylerle öğrenilen, retinadaki görüntü büyüklüğü değişikliklerini düzeltme becerisinden yoksundu. Mesafeden sersemlemiş olarak, ağaçsızlık ve rölyefin keskinliği yüzünden, Kenge'nin beyni, onun zaten yetersiz olan deneyimlerine dayanarak yanlış tahminler yapıyordu.

Mekânsal algıyı oluşturan, mekânsal organizasyonun elemanları "merkez veya yer (yaklaşma), yönler ve yollar (süreklilik) ve alanlar veya ilgi alanları (sınır)" olarak belirlemiştir.⁵⁵

⁵⁵ C. Norberg-Schulz, *Existence, Space and Architecture*, London: Studio Vista, London 1971, s. 9-37.

Merkez veya yer (yaklaşma): Merkez bir çevredeki referans noktasıdır. Bütün merkezler eylemlerin yeridir. Buna göre merkezleri eylemin birim mekânı olarak tanımlamak mümkündür.

Yön ve yol (süreklilik): Her mekân içerisinde yön kavramı vardır. Yön kişinin çevre içerisindeki hareketini tanımlar. Kişinin mekân içerisindeki pozisyonunu belirlemesi bulunduğu noktadan ayrılması ile başlar ve seyahati boyunca yol kişinin amacı doğrultusunda ilerlemesine yardımcı olur. Algısal ve sematik olarak bir yolun karakteristik özelliği sürekliliğidir.

Alan veya ilgi alanı (sınır): Alan içerisinde yolların tanımlandığı, strüktüre edilmiş “zemin” olarak tanımlanabilir.

Kişinin mekân içerisindeki konumunu belirleyebilmesi için mekânın sınırını, ölçeğini yönelimini sağlayan yolları, bağlantı elemanlarını, yönlenmesini sağlayan işaret ve düğüm noktalarını ve bağlantı kurmasını sağlayan alan ve bölgeyi tanımlaması gerekmektedir.⁵⁶ Bu tanımlamada kişi kendine yardımcı olacak bir takım işaretlere ihtiyaç duyar. Bu ihtiyacını karşılamada en önemli rolü, görme duyusu üstlenir. Çok geniş bir mekâna yayılmış uyarıyı yakalayabilen bu duyu, bir anlamda mesafe duyusudur.

1.6.c Mekân Algısında Zihin Haritalarının Yeri

1960'ların sonu ve 1970'lerin başında coğrafyada davranışsal kapsamda ortaya çıkan bir gelişme de mekânsal algının ölçülme yollarının bulunması üzerine yapılan çalışmalardır. Bulunan yol ise zihin haritaları olmuştur. Zihin haritaları, Lynch'in ilk baskısı 1960'da çıkan *The Image of the City* adlı kitabından sonra yaygınlaşmaya başlamış, ama konunun coğrafyada popüler hale gelmesi Downs ve Stea'nın yayınları ile *Gould ve White'in Mental Maps* adlı kitabı sayesinde gerçekleşmiştir.⁵⁷

⁵⁶ Özen, 2005, s.20.

⁵⁷ Erol Tümertekin, Nazmiye Özgüç, Coğrafya: Geçmiş, Kavramlar, Coğrafyacılar, Çantay Kitapevi, İstanbul 2000, s.281–282.

Coğrafi bilgiye sahip olmak için, bir şahıs, farklı yer, insan ve doğal yaşam ortamları hakkındaki birçok bilgiyi akıllarında tutup bu bilgileri uygun bir mekânsal içerikte organize etmek zorundadır. Bunu en etkili yapma yolu, zihinsel haritaları aklımızda oluşturup, kullanmaktır. Bu haritalar insanların beyinlerinde olan haritalar olup, içinde yaşadığımız doğal ortam hakkında beyinlerimizde sakladığımız hayal ya da imgelerdir.⁵⁸

Zihni haritalar bireyin zihninde yeryüzündeki bir yerin konumu ve değişik ölçeklerde farklı yerlerin karakterleri hakkında neleri bildiğini gösterir. Örneğin hiçbirimiz evimizden okula giderken yanımızda bize yolu gösteren harita taşımayız. Çünkü evimizden okula nasıl gideceğimizi zaten zihnimizdeki daha önceki tecrübeler ile elde ettiğimiz harita sayesinde biliriz. Akıllardaki bu haritalar, öğrencinin dünyadaki önemli özellikleri kavramasını sağlayıp; beyinde saklanmasını, sonra yeryüzündeki fiziki ve beşeri özellikleri simgeleyen bu farklı şekil, yayılım ve dizimlerden oluşan bilgilerin tekrar hatırlanmasını sağlar.⁵⁹

Zihni haritalar, kağıt haritalarda olduğu gibi dokunulabilen haritalar olmadığından gerçek haritalardan tamamen farklıdır. Ne çeşit bir zihni haritaya sahip olduğunuz sizin için neyin önemli olduğuna bağlıdır. İnsanların sahip oldukları zihni haritalar, onların içinde buldukları sosyal ortam, aile, etnik yapı, ekonomik durum ve almış oldukları eğitim ile doğru orantılıdır. Zihni haritası kuvvetli bireyler önemli roller üstlenirler. Çünkü her şey belirli bir mekan üzerinde gerçekleşir ve o mekan üzerindeki bilgiye sahip olan, orayı daha iyi kontrol eder. Bunu başarabilmemiz için, okullarımızda zihni harita aktivitelerinin yaygınlaştırılması gereklidir.⁶⁰

İnsanlar zihni haritaları bütün hayatları boyunca değişik formlarda sürekli kullanırlar. İnsanların yaşı ilerledikçe, zihni haritası da gittikçe zenginleşir ve farklı

⁵⁸ B. Bent, *Cartography: Thematic Map Desing*. Published by McGraw-Hill Companies Inc. New York 1999, s.125.

⁵⁹ J. Anderson, *Teaching Map Skills: An inductive approach*. Published by the National Council for Geographic Education India, PA, 1986.

⁶⁰ H. İbrahim Taş, “*Zihinsel Haritalama ve Öğrencilerin Zihni Haritalarını Geliştirme Yolları*”, Marmara Coğrafya Dergisi, Yıl 2003, S. 8, s. 1–18.

katmanlardan oluşan kullanışlı bir özellik kazanır. Bu haritalar, insanların seyahate çıkacağı zaman hangi rotanın takip edileceği, başkalarının farklı yerler hakkında söyledikleri ve yazdıklarını kavrama ve dünyayı anlama yeteneğini geliştirebilme imkânını verir. Zihin haritaları insanların mekânsal olarak dünyayı gözlemleyip, algılama yeteneklerini yansıtır.

1.7. ARAŞTIRMANIN AMACI

Mekân, fiziksel anlamda durağan bir yapıya sahiptir. Doğal olarak bir yapı ve ona ait mekânlar hareket edemezler; fakat insanlar mekân içerisinde hareket ettikçe, onların mekânla olan konumsal ilişkileri ile mekânı oluşturan parçaların birbirleri ile olan boyutsal ilişkileri değişmektedir. Her insanın kendine has bir mekân algısı vardır. İnsanlar, zihinlerinde mekâna dair farklı ayrıntıları bir araya getirerek toplu bir mekân izlenimi oluştururlar. Örneğin bir küp formuna nereden bakılırsa bakılsın, ona dair elde edilen bilgi onun küp olduğudur. Fakat bir mekâna dair bilgiler, ancak içinde hareket edilerek elde edilebilir.⁶¹

Bu çalışmanın amacı, bazı sosyo-ekonomik ve coğrafi faktörlerin ilköğretim üçüncü sınıf öğrencilerin mekân algısına etkisini araştırmaktır. Bu amaç doğrultusunda, Erzincan ovasında sosyo-ekonomik ve coğrafi faktörler bakımından farklı özellikler gösteren yerleşim birimlerindeki ilköğretim üçüncü sınıf öğrencileri üzerinde çalışılmıştır. Mekân algısı konusu kazanım olarak ilk kez ilköğretim dördüncü sınıfta işlenmektedir. Ancak program incelendiğinde ilk üç sınıfta da dolaylı olarak mekân algısı konusunun işlendiği görülmüştür. Özellikle görsel sanatlar dersi ve hayat bilgisi dersinin öğrencinin mekân algısı düzeyine etkisi büyüktür. Öğrencinin mekân algısı düzeyini, okulun fazla etkisi olmadan incelemek ve anketlerdeki cevapları okurken sıkıntı yaşamamak için ilköğretim üçüncü sınıf öğrencileri seçilmiştir.

1.8. PROBLEM ve ALT PROBLEMLER

Problem: Sosyo-ekonomik ve coğrafi faktörlerin ilköğretim üçüncü sınıf öğrencilerinin mekân algısı üzerinde etkisi var mıdır?

Bu araştırmanın cevaplanmayı bekleyen alt problemlerini de şöyle sıralayabiliriz.

1- İlköğretim üçüncü sınıf öğrencilerinin mekân algısı düzeyi nedir?

⁶¹ Emre Demirel, *Mekân Kurgusu*, Hacettepe Üniversitesi İç Mimari ve Çevre Tasarım Bölümü, Ankara 2004, s.24.

- 2- İlköğretim üçüncü sınıf öğrencilerinin mekân algısı cinsiyete göre farklılık gösterir mi?
- 3- İlköğretim üçüncü sınıf öğrencilerinin mekân algısı ikamet yerlerine göre farklılık gösterir mi?
- 4- İlköğretim üçüncü sınıf öğrencilerinin mekân algısı annelerinin mesleklerine göre farklılık gösterir mi?
- 5- İlköğretim üçüncü sınıf öğrencilerinin mekân algısı babalarının mesleklerine göre farklılık gösterir mi?
- 6- İlköğretim üçüncü sınıf öğrencilerinin mekân algısı evlerinde bilgisayar olmasına göre farklılık gösterir mi?
- 7- İlköğretim üçüncü sınıf öğrencilerinin mekân algısı bilgisayarlarında internet bağlantısının olmasına göre farklılık gösterir mi?
- 8- İlköğretim üçüncü sınıf öğrencilerinin mekân algısı anaokuluna gitmelerine göre farklılık gösterir mi?
- 9- İlköğretim üçüncü sınıf öğrencilerinin mekân algısı aile gelir durumuna göre farklılık gösterir mi?
- 10- İlköğretim üçüncü sınıf öğrencilerinin mekân algısı kardeş sayılarına göre farklılık gösterir mi?
- 11- İlköğretim üçüncü sınıf öğrencilerinin mekân algısı aile büyüklüğüne göre farklılık gösterir mi?
- 12- İlköğretim üçüncü sınıf öğrencilerinin mekân algısı başka il görmelerine göre farklılık gösterir mi?
- 13- İlköğretim üçüncü sınıf öğrencilerinin mekân algısı televizyon izleme süresine göre farklılık gösterir mi?
- 14- İlköğretim üçüncü sınıf öğrencilerinin mekân algısı okula gidiş şekline göre farklılık gösterir mi?

15- İlköğretim üçüncü sınıf öğrencilerinin mekân algısı anne öğrenim düzeyine göre farklılık gösterir mi?

16- İlköğretim üçüncü sınıf öğrencilerinin mekân algısı baba öğrenim düzeyine göre farklılık gösterir mi?

1-9 SAYILTILAR

1. Veri toplamada kullanılan Öğrenci Bilgi Formu ve Mekân Algısı Formu’nu bütün öğrenciler dürüst ve içten bir şekilde cevap verdikleri varsayılmaktadır.

2. Örnekleme giren öğrencilerden elde edilen verilerin Erzincan İlindeki benzer özellikteki öğrencilere genellenebileceği varsayılmaktadır.

3. Araştırmada kullanılan veri toplama araçları, ölçülmek üzere hazırlandığı özellikleri ölçebilme gücüne sahiptir.

1-10 SINIRLILIKLAR

1. Yapılan çalışmanın verimli olabilmesi için araştırma 2008-2009 eğitim-öğretim yılında Erzincan ovası ve yakın çevresindeki yerleşim birimlerindeki ilköğretim okullarında 3. sınıfa devam eden ve araştırmaya katılan örneklem ile sınırlıdır.

2. Bu araştırmada incelenen mekân algısı “Öğrenci Bilgi Formu” ve “mekân Algısı Formu”nun ölçtüğü niteliklerle sınırlıdır.

II. BÖLÜM

YÖNTEM

2.1.EVREN ve ÖRNEKLEM

Yapılacak araştırmanın evrenini 2008–2009 eğitim-öğretim yılında Erzincan ovası ve yakın çevresindeki yerleşim birimlerinde ilköğretim üçüncü sınıfta okuyan öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem, olasılığa dayalı olmayan kasti örnekleme şekliyle evrenden seçilmiştir. Örneklemde kullanılan okulların listesi ve cinsiyet durumu aşağıda tabloda verilmiştir.

Okulun Adı	Kız Öğr. Sa.	Erkek Öğr. Sa.	Toplam
1.Türk Telekom Binali Yıldırım İlköğretim Okulu (Erzincan merkez)	23	32	55
2.Kurtuluş İlköğretim Okulu (Erzincan merkez)	4	5	9
3.Özel Fidem İlköğretim Okulu (Erzincan merkez)	9	10	19
4.Üzümlü Şehit Fatih Devravut İlköğretim Okulu (Üzümlü ilçe merkezi)	21	11	32
5.Üzümlü Nusret Yılmaz İlköğretim Okulu (Üzümlü ilçe merkezi)	10	14	24
6.Karakaya İlköğretim Okulu (Karakaya beldesi)	7	4	11
7.Altınbaşak İlköğretim Okulu (Altınbaşak beldesi)	14	10	24
8.Bayırbağ İlköğretim Okulu (Bayırbağ beldesi)	5	6	11
9.Akyazı İlköğretim Okulu (Akyazı beldesi)	16	22	38
10.Mollaköy İlköğretim Okulu (Mollaköy beldesi)	5	7	12
11.Ulalar İlköğretim Okulu (Ulalar beldesi)	6	7	13

2.2. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmada veri toplamak amacıyla, örnekleme alınacak okullar belirlenmiş ve bu okullarda uygulama yapabilmek amacıyla, uygulamadan önce Erzincan İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden resmi izin alınmıştır. Gerekli izinler alındıktan sonra, verilen tarihlerde örneklemedeki okullara gidilmiştir. Veri araçlarını uygulamadan önce araştırma hakkında okul yöneticileri ve üçüncü sınıf öğretmenleri bilgilendirilmiştir. Uygulamada gönüllülük esas alınmıştır. Veriler, öğrenci bilgi formu ve mekân algısı formu kullanılmak suretiyle toplanmıştır. Öğrenci hakkında kişisel bilgileri içeren öğrenci bilgi formu ile mekân algısı formu birlikte verilmiştir.

2.2.1. Öğrenci Bilgi Formu

Öğrenci bilgi formu, araştırmaya konu olan ilköğretim üçüncü sınıf öğrencileri hakkında daha fazla bilgi edinebilmek amacıyla hazırlanmıştır. 15 sorudan oluşan bu form sayesinde, öğrenci ve ailesi hakkında daha objektif veriler elde edilmiştir. Okullardaki anket uygulamasına katılan öğrencilerin tamamının bu formdaki 3. soruya “ailemin yanında kalıyorum” cevabını verdiği görülmüştür. Bunun üzerine “öğrencinin kaldığı yer” değişkeni değerlendirmeye alınmamıştır.

2.2.2. Mekân Algısı Formu

Mekân algısı konusunda daha önceden hazırlanmış ölçek bulunmaması bir mekân algısı formunu geliştirmeyi gerekli kılmıştır. Hazırlanan bu ölçeğin geçerliliğinin tespiti için ilköğretim 3. sınıf öğrencilerinin çalışma kitapları etkinlikleri incelenmiştir. Öğrencilerin bir konu hakkındaki algılarını ölçmede görsel okuma tekniğinin uygulandığı görülmüştür. Bu doğrultuda mekân algısı formuna Erzincan Üniversitesi öğretim elemanlarının uzman görüşü de alınarak 10 resim seçilmiştir. Seçilen ilk resim, bir metropole aittir. İkinci resim, tarlada şeker pancarı toplayan bir çocuğun resmidir. Üçüncü resim kalabalık bir topluluk resmi, dördüncü resim kış mevsimi resmi, beşinci resim koyunları otlatan bir çoban resmi, altıncı resim bir depremzedenin resmi, yedinci resim manzara resmi, sekizinci resim denizde yüzen bir yunusun resmi, dokuzuncu resim bir yer sofrası resmi ve onuncu resim bir fabrika resmidir. Bu resimlerin karşılıkları boş bırakılarak öğrencilerden

noktalı yerlere resimdeki mekânların onlara ne çağrıştırdığını yazmaları istenmiştir. Resimlerin öğrenci bilgi formundaki değişkenlerle örtüşmesine dikkat edilmiştir. Öğrencilerin resimlerdeki bu mekânları kafalarında hangi şemaya yerleştirdikleri yazdıkları cümlelerde, cümlelerinde hangi değişkenlerin etkili olduğu ise öğrenci bilgi formundaki bilgilerinde aranmış ve değerlendirilmiştir.

Veri toplama araçlarının güvenilirliği için pilot uygulama, Bayırbağ İlköğretim Okulunun 11 öğrencisine iki hafta arayla yapılmıştır. Veri toplama araçlarını cevaplamak için bir ders saatinin yeterli geldiği görülmüştür. Anketteki resimlerin siyah beyaz olması resimlerin algılanmasında bir zorluk yaratmamıştır. Öğrencilerin bu uygulama sonunda kardeşlerinin öğrenim durumunu bilmedikleri ve bu sorunun karışıklıklara neden olduğu görülmüştür. Bu sebeple bu soru anket uygulamasından çıkarılmıştır.

2.3. VERİLERİN ANALİZİ

Araştırma ile ilgili uygulama tamamlandıktan sonra bilgi toplamak üzere verilen formların tümü kontrol edilmiştir. Verilerin analizi aşamasında ilk olarak, mekân algısı formundan elde edilen veriler kategorize edilmiş ve kodlanmıştır. Öğrencilerin kodlama puanları SPSS (Statistical Packet for The Social Sciences) programına aktarılıp incelenmiştir. Öğrenci bilgi formundaki değişkenlerle, resimler arasındaki mekân algısı ilişkisini incelerken ki-kare analiz tekniği kullanılmıştır.

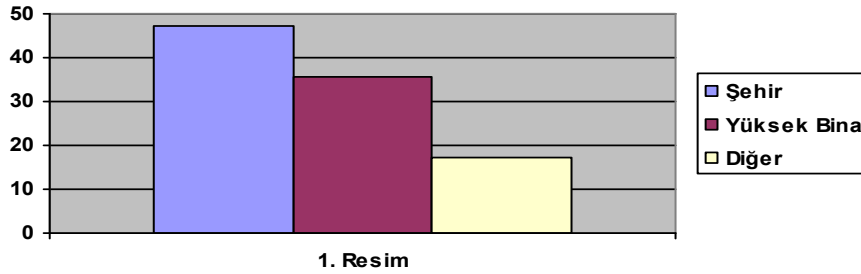
III. BÖLÜM
BULGULAR

3.1. ÖĞRENCİLERİN MEKÂN ALGISI DÜZEYLERİ

Öğrenci bilgi formu ve mekân algısı formu, 2008–2009 eğitim-öğretim yılında Erzincan İli Ovası ve yakın çevresindeki yerleşim birimlerinde okuyan 248 ilköğretim üçüncü sınıf öğrencisine uygulanmıştır. Bu öğrencilerin 120'si kız, 128'i ise erkektir. Elde edilen veriler doğrultusunda anketlerin uygulandığı 11 okulun öğrencilerinin mekân algı düzeylerinin dikkate değer farklılıklar gösterdiği saptanmıştır.

Tablo 3–1. (1. Resim)

1. Resim	Frekans(%)
Şehir	117(47,2)
Yüksek Bina	88(35,5)
Diğer	43(17,3)
Toplam	248(100,0)

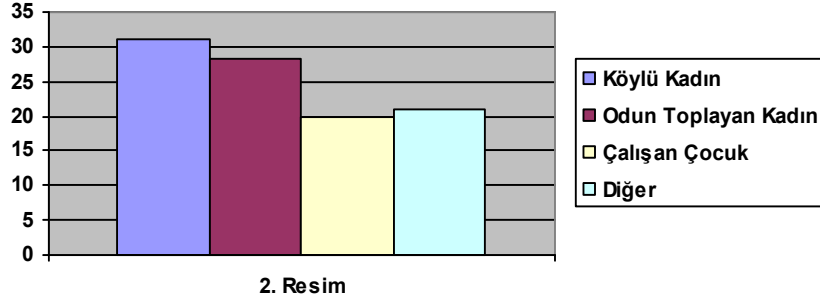

Şekil 3–1. Birinci resmin mekân algısı düzeyi

1. resmi toplam 248 üçüncü sınıf öğrencisi yorumlamıştır. Bu resmi öğrencilerin 117'si *şehir*, 88'i *yüksek bina* ve 43'ü *diğer* olarak algılamıştır.

Tablo 3–2. (2. Resim)

2. Resim	Frekans(%)
Köylü Kadın	77(31,0)
Odun Toplayan Kadın	70(28,2)
Çalışan Çocuk	49(19,8)
Diğer	52(21,0)
Toplam	248(100,0)

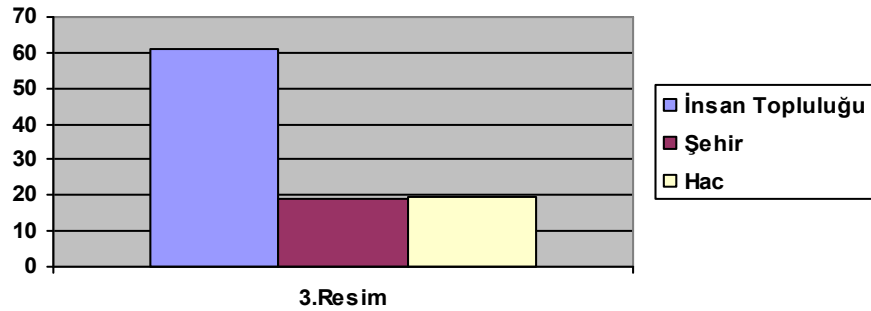

Şekil 3–2. İkinci resmin mekân algısı düzeyi

2. resmi yorumlayan 248 üçüncü sınıf öğrencisinin 77'si bu resmi *köylü kadın*, 70'i *odun toplayan kadın*, 49'u *çalışan çocuk* ve 52'si *diğer* olarak algılamıştır.

Tablo 3–3. (3. Resim)

3. Resim	Frekans(%)
İnsan Topluluğu	152(61,3)
Şehir	47(19,0)
Hac	49(19,8)
Toplam	248(100,0)

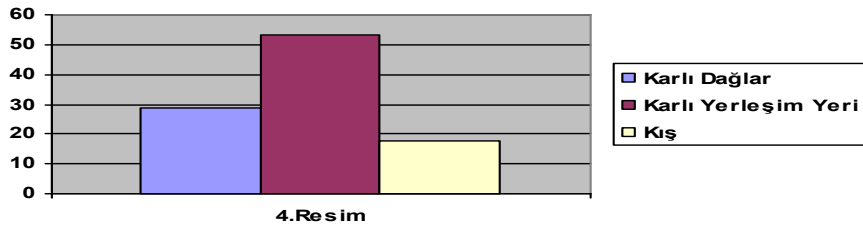

Şekil 3–3. Üçüncü resmin mekân algısı düzeyi

3. resmi toplam 248 ilköğretim üçüncü sınıf öğrencisi yorumlamıştır. Resmi öğrencilerin 152'si *insan topluluğu*, 47'si *şehir* ve 49'u *hac* olarak algılamıştır.

Tablo 3-4. (4. Resim)

4. Resim	Frekans(%)
Karlı Dağlar	72(29,0)
Karlı Yerleşim Yeri	132(53,2)
Kış	44(17,7)
Toplam	248(100,0)

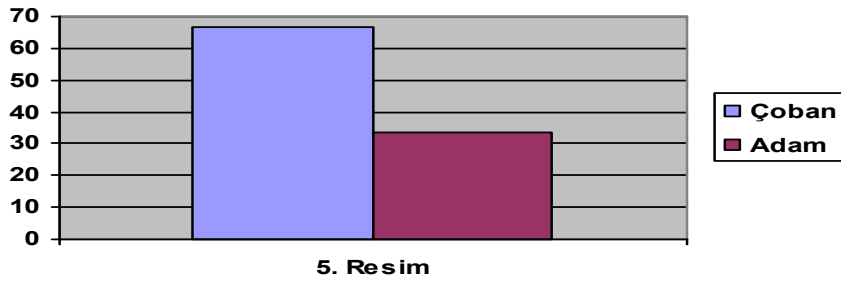

Şekil 3-4. Dördüncü resmin mekân algısı düzeyi

4. resmi öğrencilerin 72'si *karlı dağlar*, 132'si *karlı yerleşim yeri* ve 44'ü *kış* olarak algılamıştır.

Tablo 3-5. (5. Resim)

5. Resim	Frekans(%)
Çoban	165(66,5)
Adam	83(33,5)
Toplam	248(100,0)

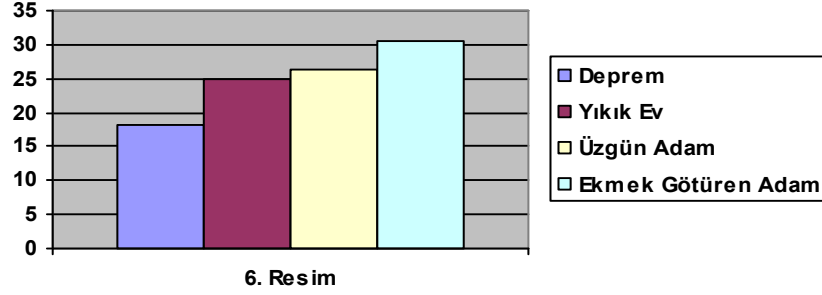

Şekil 3-5. Beşinci resmin mekân algısı düzeyi

5. resme toplam 248 üçüncü sınıf öğrencisi yorum yapmıştır. Resmi öğrencilerin 165'i *çoban*, 83'ü *adam* olarak algılamıştır.

Tablo 3–6. (6. Resim)

6. Resim	Frekans(%)
Deprem	45(18,1)
Yıkık Ev	62(25,0)
Üzgün Adam	65(26,2)
Ekmek Götüren Adam	76(30,6)
Toplam	248(100,0)

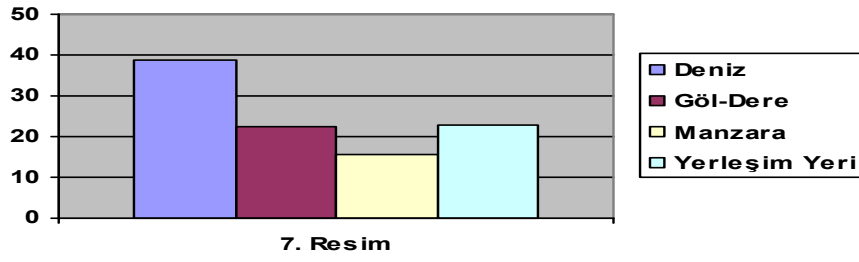

Şekil 3–6. Altıncı resmin mekân algısı düzeyi

6. resmi toplam 248 üçüncü sınıf öğrencisi yorumlamıştır. Öğrencilerin 45'i *deprem*, 62'si *yıkık ev*, 65'i *üzgün adam* ve 76'sı *ekmek götüren adam* olarak algılama eğilimi göstermişlerdir.

Tablo 3–7. (7. Resim)

7. Resim	Frekans(%)
Deniz	96(38,7)
Göl-Dere	56(22,6)
Manzara	39(15,7)
Yerleşim Yeri	57(23,0)
Toplam	248(100,0)

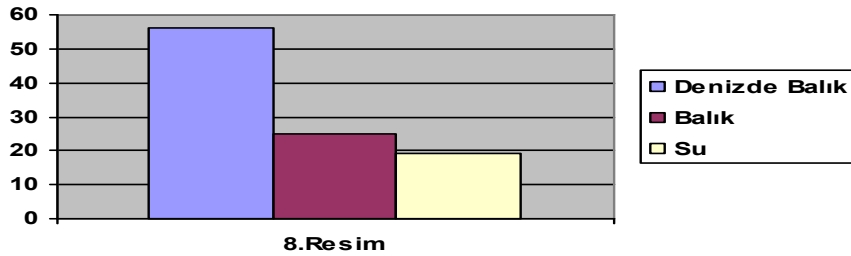

Şekil 3-7. Yedinci resmin mekân algısı düzeyi

7. resmi toplam 248 üçüncü sınıf öğrencisi yorumlamıştır. Resmi bu öğrencilerin 96'sı *deniz*, 56'sı *göl-dere*, 39'u *manzara* ve 57'si *yerleşim yeri* olarak algılama eğilimi göstermişlerdir.

Tablo 3-8. (8. Resim)

8. Resim	Frekans(%)
Denizde Balık	139(56,0)
Balık	62(25,0)
Su	47(19,0)
Toplam	248(100,0)

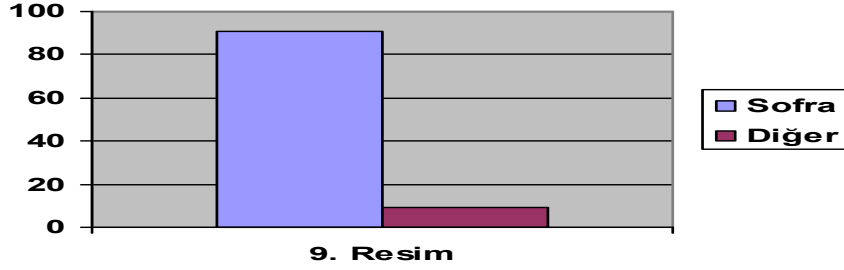

Şekil 3-8. Sekizinci resmin mekân algısı düzeyi

8. resmi toplam 248 üçüncü sınıf öğrencisi yorumlamıştır. Resmi bu öğrencilerin 139'u *denizde balık*, 62'si *balık* ve 47'si *su* olarak algılamıştır.

Tablo 3-9. (9. Resim)

9. Resim	Frekans(%)
Sofra	225(90,7)
Diğer	23(9,3)
Toplam	248(100,0)

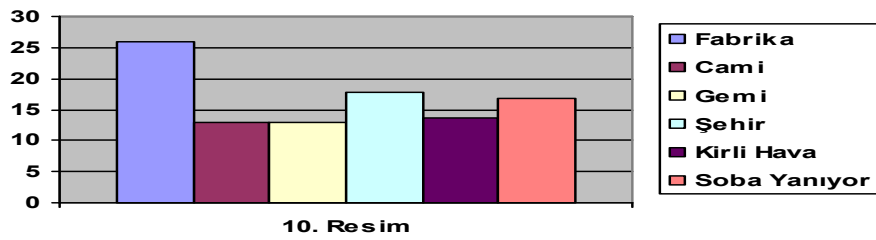

Şekil 3–9. Dokuzuncu resmin mekân algısı düzeyi

9. resmi toplam 248 üçüncü sınıf öğrencisi yorumlamıştır. Öğrencilerin 225’i *sofra* ve 23’ü *diğer* olarak algılamıştır.

Tablo 3–10. (10. Resim)

10. Resim	Frekans(%)
Fabrika	64(25,8)
Cami	32(12,9)
Gemi	32(12,9)
Şehir	44(17,7)
Kirli Hava	34(13,7)
Soba dumanı	42(16,9)
Toplam	248(100,0)

Şekil 3–10. Onuncu resmin mekân algısı düzeyi

10. resmi toplam 248 üçüncü sınıf öğrencisi yorumlamıştır. Resmi bu öğrencilerin 64’ü *fabrika*, 32’si *cami* ve *gemi*, 44’ü *şehir*, 34’ü *kirli hava* ve 42’si *soba dumanı* şeklinde algılama eğilimi göstermişlerdir.

3.2. MEKÂN ALGISİNİN DEĞİŞKENLERE GÖRE DURUMU

3.2.a Cinsiyet-Mekân Algısı İlişkisi

Bu başlık altında ankete tabi tutulan öğrencilerin cinsiyetlerinin kız yada erkek olmasının mekân algısı üzerindeki etkileri saptanmaya çalışılmıştır.

Tablo 3–1. Resim 1’e ilişkin mekân algısının cinsiyete göre khi kare testi sonuçları

Cinsiyet	Şehir f(%)	Yüksek Bina f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
Kız	52(43,3)	43(35,8)	25(20,8)	120(100,0)
Erkek	65(50,8)	45(35,2)	18(14,1)	128(100,0)
Toplam	117(47,2)	88(35,5)	43(17,3)	248(100,0)

X^2 : 2,374 sd: 2 $p > .05$

Resim 1’e ilişkin mekân algısının cinsiyete göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-1’de gösterilmiştir. Her ne kadar, erkek öğrencilerin resim 1’i *şehir* olarak, kız öğrencilerin ise *diğer* şeklinde belirleme eğilimi ortalamadan yüksek olsa da, öğrencilerin resim 1’e ilişkin mekân algısı ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir bağlantı tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 2.374, $p > .05$).

Tablo 3–2. Resim 2’ye ilişkin mekân algısının cinsiyete göre khi kare testi sonuçları

Cinsiyet	Köylü Kadın f(%)	Odun Toplayan Kadın f(%)	Çalışan Çocuk f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
Kız	43(35,8)	29(24,2)	25(20,8)	23(19,2)	120(100,0)
Erkek	34(26,6)	41(32,0)	24(18,8)	29(22,7)	128(100,0)
Toplam	77(31,0)	70(28,2)	49(19,8)	52(21,0)	248(100,0)

X^2 : 3,567 sd: 3 $p > .05$

Resim 2’ye ilişkin mekân algısının cinsiyete göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-2’de gösterilmiştir. Her ne kadar, erkek öğrencilerin resim 2’yi *odun toplayan kadın* olarak, kız öğrencilerin ise *köylü kadın* şeklinde belirleme eğilimi ortalamadan yüksek olsa da, öğrencilerin resim 2’ye ilişkin mekân algısı ile

cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Ancak erkek öğrencilerin resim 3'ü *insan topluluğu*, kız öğrencilerin ise *şehir* ve *hac* olarak algılama eğilimleri ortalamadan yüksektir ($X^2_{(2)}$: 3.567, $p > .05$).

Tablo 3–3. Resim 3'e ilişkin mekân algısının cinsiyete göre khi kare testi sonuçları

Cinsiyet	İnsan Topluluğu f(%)	Şehir f(%)	Hac f(%)	Toplam f(%)
Kız	70(58,3)	25(20,8)	25(20,8)	120(100,0)
Erkek	82(64,1)	22(17,2)	24(18,8)	128(100,0)
Toplam	152(61,3)	47(19,0)	49(19,8)	248(100,0)

X^2 : ,902 sd: 2 $p > .05$

Resim 3'e ilişkin mekân algısının cinsiyete göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-3'de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 3'e ilişkin mekân algısı ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($X^2_{(2)}$: ,902, $p > .05$).

Tablo 3–4. Resim 4'e ilişkin mekân algısının cinsiyete göre khi kare testi sonuçları

Cinsiyet	Karlı Dağlar f(%)	Karlı Yerleşim Yeri f(%)	Kış f(%)	Toplam f(%)
Kız	32(26,7)	73(60,8)	15(12,5)	120(100,0)
Erkek	40(31,3)	59(46,1)	29(22,7)	128(100,0)
Toplam	72(29,0)	132(53,2)	44(17,7)	248(100,0)

X^2 : 6,577 sd: 2 $p < .05$

Resim 4'e ilişkin mekân algısının cinsiyete göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-4'te gösterilmiştir. Erkek öğrencilerin resim 4'ü *karlı dağlar* olarak algılama eğilimi ile kız öğrencilerin *karlı yerleşim yeri* olarak algılama eğilimi daha yüksek bulunmuştur. Diğer taraftan erkek öğrencilerin *kış* olarak algılama eğilimi de kız öğrencilerden daha yüksektir. Resim 4'e ilişkin mekân algısı ile cinsiyet arasında anlamlı bir bağlantı olduğu görülmüştür ($X^2_{(2)}$: 6.577, $p < .05$).

Tablo 3–5. Resim 5’e ilişkin mekân algısının cinsiyete göre khi kare testi sonuçları

Cinsiyet	Çoban f(%)	Adam f(%)	Toplam f(%)
Kız	73(60,8)	47(39,2)	120(100,0)
Erkek	92(71,9)	36(28,1)	128(100,0)
Toplam	165(66,5)	83(33,5)	248(100,0)

X^2 : 3,391 sd: 1 $p > .05$

Resim 5’e ilişkin mekân algısının cinsiyete göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-5’de gösterilmiştir. Her ne kadar, erkek öğrencilerin resim 5’i *çoban*, kız öğrencilerin ise *adam* şeklinde nitelendirme eğilimi ortalamadan yüksek olsa da, öğrencilerin resim 5’e ilişkin mekân algısı ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir bağlantı tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 3,391, $p > .05$).

Tablo 3–6. Resim 6’ya ilişkin mekân algısının cinsiyete göre khi kare testi sonuçları

Cinsiyet	Deprem f(%)	Yıkık Ev f(%)	Üzgün Adam f(%)	Ekmek Götüren Adam f(%)	Toplam f(%)
Kız	20(16,7)	27(22,5)	33(27,5)	40(33,3)	120(100,0)
Erkek	25(19,5)	35(27,3)	32(25,0)	36(28,1)	128(100,0)
Toplam	45(18,1)	62(25,0)	65(26,2)	76(30,6)	248(100,0)

X^2 : 1,557 sd: 3 $p > .05$

Resim 6’ya ilişkin mekân algısının cinsiyete göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-6’da gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 6’ya ilişkin mekân algısı ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($X^2_{(2)}$: 1,557, $p > .05$).

Tablo 3–7. Resim 7’ye ilişkin mekân algısının cinsiyete göre khi kare testi sonuçları

Cinsiyet	Deniz f(%)	Göl-Dere f(%)	Manzara f(%)	Yerleşim Yeri f(%)	Toplam f(%)
Kız	43(35,8)	29(24,2)	18(15,0)	30(25,0)	120(100,0)
Erkek	53(41,4)	27(21,1)	21(16,4)	27(21,1)	128(100,0)
Toplam	96(38,7)	56(22,6)	39(15,7)	57(23,0)	248(100,0)

X^2 : 1,245 sd: 3 $p > .05$

Resim 7'ye ilişkin mekân algısının cinsiyete göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-7'de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 7'ye ilişkin mekân algısı ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir bağlantı tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 1,245, $p > .05$).

Tablo 3–8. Resim 8'e ilişkin mekân algısının cinsiyete göre khi kare testi sonuçları

Cinsiyet	Denizde Balık f(%)	Balık f(%)	Su f(%)	Toplam f(%)
Kız	70(58,3)	21(17,5)	29(24,2)	120(100,0)
Erkek	69(53,9)	41(32,0)	18(14,1)	128(100,0)
Toplam	139(56,0)	62(25,0)	47(19,0)	248(100,0)

X^2 : 8,784 sd: 2 $p < .05$

Resim 8'e ilişkin mekân algısının cinsiyete göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-8'de gösterilmiştir. Erkek öğrencilerin resim 8'i *balık* olarak algılama eğilimi ile kız öğrencilerin *denizde balık* olarak algılama eğilimi daha yüksek bulunmuştur. Diğer taraftan kız öğrencilerin *su* olarak algılama eğilimi de erkek öğrencilerden daha yüksektir. Resim 8'e ilişkin mekân algısı ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($X^2_{(2)}$: 8.784, $p < .05$).

Tablo 3–9. Resim 9'a ilişkin mekân algısının cinsiyete göre khi kare testi sonuçları

Cinsiyet	Sofra f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
Kız	108(90,0)	12(10,0)	120(100,0)
Erkek	117(91,4)	11(8,6)	128(100,0)
Toplam	225(90,7)	23(9,3)	248(100,0)

X^2 : ,146 sd: 1 $p > .05$

Resim 9'a ilişkin mekân algısının cinsiyete göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-9'da gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 9'a ilişkin mekân algısı ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Diğer taraftan resim 9'u erkek öğrencilerin *sofra*, kız öğrencilerin ise *diğer* olarak algılama eğilimleri ortalamadan yüksektir ($X^2_{(2)}$: ,146, $p > .05$).

Tablo 3–10. Resim 10’a ilişkin mekân algısının cinsiyete göre khi kare testi sonuçları

Cinsiyet	Fabrika f(%)	Cami f(%)	Gemi f(%)	Şehir f(%)	Kirli Hava f(%)	Soba Dumanı f(%)	Toplam f(%)
Kız	19(15,8)	20(16,7)	17(14,2)	25(20,8)	18(15,0)	21(17,5)	120(100,0)
Erkek	45(35,2)	12(9,4)	15(11,7)	19(14,8)	16(12,5)	21(16,4)	128(100,0)
Toplam	64(25,8)	32(12,9)	32(12,9)	44(17,7)	34(13,7)	42(16,9)	248(100,0)

$$X^2: 13,379 \quad \text{sd: } 5 \quad p < .05$$

Resim 10’a ilişkin mekân algısının cinsiyete göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-10’da gösterilmiştir. Erkek öğrencilerin resim 10’u *fabrika* olarak algılama eğilimi ile kız öğrencilerin *cami*, *şehir*, *gemi* ve *kirli hava* olarak algılama eğilimi daha yüksek bulunmuştur. Diğer taraftan kız öğrencilerin ve erkek öğrencilerin *soba dumanı* şeklindeki algılama eğilimleri birbirine eşittir. Resim 10’a ilişkin mekân algısı ile cinsiyet arasında anlamlı bir bağlantı olduğu görülmüştür ($X^2_{(2)}: 13.379, p < .05$).

3.2.b İkamet Edilen Yer-Mekân Algısı İlişkisi

Bu başlık altında ankete tabi tutulan öğrencilerin ikamet ettikleri yerin mekân algısı üzerindeki etkileri saptanmaya çalışılmıştır. Anket; 108 köy,57 ilçe ve 83 şehir öğrencisini kapsamaktadır.

Tablo 3–11. Resim 1’e ilişkin mekân algısının ikamete göre khi kare testi sonuçları

İkamet	Şehir f(%)	Yüksek Bina f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
Köy	48(44,4)	48(44,4)	12(11,1)	108(100,0)
İlçe	16(28,1)	25(43,9)	16(28,1)	57(100,0)
Şehir	53(63,9)	15(18,1)	15(18,1)	83(100,0)
Toplam	117(47,2)	88(35,5)	43(17,3)	248(100,0)

$$X^2: 26,365 \quad \text{sd: } 4 \quad p < .05$$

Resim 1’e ilişkin mekân algısının ikamete göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-11’da gösterilmiştir. Şehirde oturan öğrencilerin resim 1’i *şehir* olarak algılama eğilimi varken, köyde oturanlar *yüksek bina* ilçede oturanların ise *diğer* olarak

algılama eğilimi daha yüksek bulunmuştur. Resim 1'e ilişkin mekân algısı ile ikamet arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur ($X^2_{(2)}$: 26.365, $p < .05$).

Tablo 3–12. Resim 2'ye ilişkin mekân algısının ikamete göre khi kare testi sonuçları

İkamet	Köylü Kadın f(%)	Odun Toplayan Kadın f(%)	Çalışan Çocuk f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
Köy	20(18,5)	28(25,9)	22(20,4)	38(35,2)	108(100,0)
İlçe	9(15,8)	27(47,4)	16(28,1)	5(8,8)	57(100,0)
Şehir	48(57,8)	15(18,1)	11(13,3)	9(10,8)	83(100,0)
Toplam	77(31,0)	70(28,2)	49(19,8)	52(21,0)	248(100,0)

X^2 : 61,849 sd: 6 $p < .05$

Resim 2'ye ilişkin mekân algısının ikamete göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-12'de gösterilmiştir. Şehirde oturan öğrencilerin resim 2'yi *köylü kadın* olarak algılama eğilimi vardır. Köyde oturanların *diğer*, ilçede oturanların ise *odun toplayan kadın* olarak algılama eğilimi daha yüksek bulunmuştur. Resim 2'ye ilişkin mekân algısı ile ikamet arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($X^2_{(2)}$: 61.849, $p < .05$).

Tablo 3–13. Resim 3'e ilişkin mekân algısının ikamete göre khi kare testi sonuçları

İkamet	İnsan Topluluğu f(%)	Şehir f(%)	Hac f(%)	Toplam f(%)
Köy	70(64,8)	21(19,4)	17(15,7)	108(100,0)
İlçe	39(68,4)	5(8,8)	13(22,8)	57(100,0)
Şehir	43(51,8)	21(25,3)	19(22,9)	83(100,0)
Toplam	152(61,3)	47(19,0)	49(19,8)	248(100,0)

X^2 : 8,369 sd: 4 $p > .05$

Resim 3'e ilişkin mekân algısının ikamete göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-13'de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 3'e ilişkin mekân algısı ile ikametleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Anket uygulama zamanının hac dönemine denk gelmesi nedeniyle ilçe ve şehirde ikamet eden öğrencilerin resim 3'ü *hac* olarak algılama eğilimleri ortalamadan yüksek çıkmıştır ($X^2_{(2)}$: 8.369, $p > .05$).

Tablo 3–14. Resim 4’e ilişkin mekân algısının ikamete göre khi kare testi sonuçları

İkamet	Karlı Dağlar f(%)	Karlı Yerleşim Yeri f(%)	Kış f(%)	Toplam f(%)
Köy	31(28,7)	63(58,3)	14(13,0)	108(100,0)
İlçe	16(28,1)	34(59,6)	7(12,3)	57(100,0)
Şehir	25(30,1)	35(42,2)	23(27,7)	83(100,0)
Toplam	72(29,0)	132(53,2)	44(17,7)	248(100,0)

X^2 : 9,931 sd: 4 $p < .05$

Resim 4’e ilişkin mekân algısının ikamete göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-14’de gösterilmiştir. Şehirde oturan öğrencilerin resim 4’ü *kış* olarak algılama eğilimi vardır. Köyde oturanların ise resim 4’ü *karlı dağlar ve karlı yerleşim yeri* olarak algılamaları ilçede oturanlardan daha yüksektir. Resim 4’e ilişkin mekân algısı ile ikamet arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($X^2_{(2)}$: 9.931, $p < .05$).

Tablo 3–15. Resim 5’e ilişkin mekân algısının ikamete göre khi kare testi sonuçları

İkamet	Çoban f(%)	Adam f(%)	Toplam f(%)
Köy	76(70,4)	32(29,6)	108(100,0)
İlçe	44(77,2)	13(22,8)	57(100,0)
Şehir	45(54,2)	38(45,8)	83(100,0)
Toplam	165(66,5)	83(33,5)	248(100,0)

X^2 : 9,277 sd: 2 $p < .05$

Resim 5’e ilişkin mekân algısının ikamete göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-15’de gösterilmiştir. Şehirde oturan öğrencilerin resim 5’i *adam* olarak algılama, köyde oturanların ise resim 5’i *çoban* olarak algılama eğilimleri daha yüksektir. Bunun yanında ilçede oturan öğrencilerin çoğunluğu resmi *çoban* olarak algılamıştır. Resim 5’e ilişkin mekân algısı ile ikamet arasında anlamlı bir bağlantı olduğu tespit edilmiştir ($X^2_{(2)}$: 9.277, $p < .05$).

Tablo 3–16. Resim 6’ya ilişkin mekân algısının ikamete göre khi kare testi sonuçları

İkamet	Deprem f(%)	Üzgün Adam f(%)	Ekmek Götüren Adam f(%)	Toplam f(%)
Köy	13(12,0)	24(22,2)	42(38,9)	108(100,0)
İlçe	8(14,0)	17(29,8)	16(28,1)	57(100,0)
Şehir	24(28,9)	24(28,9)	18(21,7)	83(100,0)
Toplam	45(18,1)	65(26,2)	76(30,6)	248(100,0)

X^2 : 14,962 sd: 6 $p < .05$

Resim 6’ya ilişkin mekân algısının ikamete göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-16’da gösterilmiştir. Şehirde oturan öğrencilerin resim 6’yı *deprem* olarak algılama, köyde oturanların ise resim 6’yı *yıkık ev ve ekmek götüren adam* olarak algılama eğilimleri ortalamadan daha yüksektir. Bunun yanında ilçede oturan öğrencilerin % 29,8 çoğunluğu bu resmi *üzgün adam* olarak algılamıştır. Resim 6’ya ilişkin mekân algısı ile ikamet arasında anlamlı bir bağlantı olduğu bulunmuştur ($X^2_{(2)}$:14.962, $p < .05$).

Tablo 3–17. Resim 7’ye ilişkin mekân algısının ikamete göre khi kare testi sonuçları

İkamet	Deniz f(%)	Göl-Dere f(%)	Manzara f(%)	Yerleşim Yeri f(%)	Toplam f(%)
Köy	44(40,7)	20(18,5)	14(13,0)	30(27,8)	108(100,0)
İlçe	28(49,1)	14(24,6)	4(7,0)	11(19,3)	57(100,0)
Şehir	24(28,9)	22(26,5)	21(25,3)	16(19,3)	83(100,0)
Toplam	96(38,7)	56(22,6)	39(15,7)	57(23,0)	248(100,0)

X^2 : 15,248 sd: 6 $p < .05$

Resim 7’ye ilişkin mekân algısının ikamete göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-17’de gösterilmiştir. Şehirde oturan öğrencilerin resim 7’yi *manzara ve göl-dere* olarak algılama, köyde oturanların ise resim 7’yi *yerleşim yeri* olarak algılama eğilimleri ortalamadan daha yüksektir. Bunun yanında ilçede oturan öğrenciler bu resmi daha çok *deniz* olarak algılamıştır. Resim 7’ye ilişkin mekân algısı ile ikamet arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($X^2_{(2)}$:15.248, $p < .05$).

Tablo 3–18. Resim 8’e ilişkin mekân algısının ikamete göre khi kare testi sonuçları

İkamet	Denizde Balık f(%)	Balık f(%)	Su f(%)	Toplam f(%)
Köy	57(52,8)	24(22,2)	27(25,0)	108(100,0)
İlçe	31(54,4)	14(24,6)	12(21,1)	57(100,0)
Şehir	51(61,4)	24(28,9)	8(9,6)	83(100,0)
Toplam	139(56,0)	62(25,0)	47(19,0)	248(100,0)

X^2 : 7,528 sd: 4 $p > .05$

Resim 8’e ilişkin mekân algısının ikamete göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-18’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 8’e ilişkin mekân algısı ile ikametleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Ancak resim 8’i şehirde ikamet eden öğrenciler *denizde balık*, köyde ikamet eden öğrenciler ise *su* olarak algılama eğilimi göstermişlerdir ($X^2_{(2)}$: 7.528, $p > .05$).

Tablo 3–19. Resim 9’a ilişkin mekân algısının ikamete göre khi kare testi sonuçları

İkamet	Sofra f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
Köy	99(91,7)	9(8,3)	108(100,0)
İlçe	56(98,2)	1(1,8)	57(100,0)
Şehir	70(84,3)	13(15,7)	83(100,0)
Toplam	225(90,7)	23(9,3)	248(100,0)

X^2 : 7,970 sd: 2 $p < .05$

Resim 9’a ilişkin mekân algısının ikamete göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-19’da gösterilmiştir. İlçede oturan öğrencilerin resim 9’u *sofra* olarak algılama eğilimi şehirde oturanların ise resim 9’u *diğer* olarak algılamaları daha yüksektir. Resim 9’a ilişkin mekân algısı ile ikamet arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($X^2_{(2)}$: 7.970, $p < .05$).

Tablo 3–20. Resim 10’a ilişkin mekân algısının ikamete göre khi kare testi sonuçları

İkamet	Fabrika f(%)	Cami f(%)	Gemi f(%)	Şehir f(%)	Kirli Hava f(%)	Soba dumanı f(%)	Toplam f(%)
Köy	21(19,4)	16(14,8)	17(15,7)	17(15,7)	13(12,0)	24(22,2)	108(100,0)
İlçe	10(17,5)	11(19,3)	11(19,3)	8(14,0)	9(15,8)	8(14,0)	57(100,0)
Şehir	33(39,8)	5(6,0)	4(4,8)	19(22,9)	12(14,5)	10(12,0)	83(100,0)
Toplam	64(25,8)	32(12,9)	32(12,9)	44(17,7)	34(13,7)	42(16,9)	248(100,0)

X^2 : 26,900 sd: 10 $p < .05$

Resim 10’a ilişkin mekân algısının ikamete göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-20’de gösterilmiştir. Şehirde oturan öğrenciler resim 10’u *fabrika* ve *şehir* olarak algılamaya eğilimi gösterirken, köyde oturan öğrencilerin resim 10’u *soba dumanı* şeklinde algılamaya eğilimleri daha yüksektir. İlçede oturan öğrenciler ise bu resmi *cami*, *gemi* ve *kirli hava* şeklinde algılamaya eğilimi göstermiştir. Resim 9’a ilişkin mekân algısı ile ikamet arasında anlamlı bir bağlantı olduğu görülmüştür ($X^2_{(2)}$: 26.900, $p < .05$).

3.2.c Anne Mesleği-Mekân Algısı İlişkisi

Bu başlık altında ankete tabi tutulan öğrencilerin annelerinin ev hanımı yada çalışıyor olmasının mekân algısı üzerindeki etkileri saptanmaya çalışılmıştır.

Tablo 3–21. Resim 1’e ilişkin mekân algısının anne mesleğine göre khi kare testi sonuçları

Anne Meslek	Şehir f(%)	Yüksek Bina f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
Ev Hanımı	103(46,2)	83(37,2)	37(16,6)	223(100,0)
Çalışıyor	14(56,0)	5(20,0)	6(24,0)	25(100,0)
Toplam	117(47,2)	88(35,5)	43(17,3)	248(100,0)

X^2 : 3,049 sd: 2 $p > .05$

Resim 1’e ilişkin mekân algısının anne mesleğine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-21’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 1’e ilişkin mekân algısı ile anne mesleği arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 3.049, $p > .05$).

Tablo 3–22. Resim 2’ye ilişkin mekân algısının anne mesleğine göre khi kare testi sonuçları

Anne Meslek	Köylü Kadın f(%)	Odun Toplayan Kadın f(%)	Çalışan çocuk f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
Ev Hanımı	63(28,3)	66(29,6)	45(20,2)	49(22,0)	223(100,0)
Çalışıyor	14(56,0)	4(16,0)	4(16,0)	3(12,0)	25(100,0)
Toplam	77(31,0)	70(28,2)	49(19,8)	52(21,0)	248(100,0)

X^2 : 8,900 sd: 3 $p < .05$

Resim 2’ye ilişkin mekân algısının anne mesleğine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-22’de gösterilmiştir. Annesi çalışan öğrenciler resim 2’yi *köylü kadın* olarak algılama eğilimi gösterirken, annesi ev hanımı olan öğrencilerin resim 2’yi *odun toplayan kadın* ve *çalışan çocuk* şeklinde algılama eğilimleri daha yüksektir. Resim 2’ye ilişkin mekân algısı ile anne mesleği arasında anlamlı bir bağlantı olduğu görülmüştür ($X^2_{(2)}$: 8.900, $p < .05$).

Tablo 3–23. Resim 3’e ilişkin mekân algısının anne mesleğine göre khi kare testi sonuçları

Anne Meslek	İnsan Topluluğu f(%)	Şehir f(%)	Hac f(%)	Toplam f(%)
Ev Hanımı	138(61,9)	40(17,9)	45(20,2)	223(100,0)
Çalışıyor	14(56,0)	7(28,0)	4(16,0)	25(100,0)
Toplam	152(61,3)	47(19,0)	49(19,8)	248(100,0)

X^2 : 1,527 sd: 2 $p > .05$

Resim 3’e ilişkin mekân algısının anne mesleğine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-23’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 3’e ilişkin mekân algısı ile anne mesleği arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Ancak resim 3’ü annesi ev hanımı olanların *insan topluluğu*, annesi çalışanların ise *şehir* olarak algılama eğilimleri yüksektir ($X^2_{(2)}$: 1.527, $p > .05$).

Tablo 3–24. Resim 4’e ilişkin mekân algısının anne mesleğine göre khi kare testi sonuçları

Anne Meslek	Karlı Dağlar f(%)	Karlı Yerleşim Yeri f(%)	Kış f(%)	Toplam f(%)
Ev Hanımı	64(28,7)	122(54,7)	37(16,6)	223(100,0)
Çalışıyor	8(32,0)	10(40,0)	7(28,0)	25(100,0)
Toplam	72(29,0)	132(53,2)	44(17,7)	248(100,0)

X^2 : 2,647 sd: 2 $p > .05$

Resim 4’e ilişkin mekân algısının anne mesleğine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-24’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 4’e ilişkin mekân algısı ile anne mesleği arasında anlamlı bir fark tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 2.647, $p > .05$).

Tablo 3–25. Resim 5’e ilişkin mekân algısının anne mesleğine göre khi kare testi sonuçları

Anne Meslek	Çoban f(%)	Adam f(%)	Toplam f(%)
Ev Hanımı	149(66,8)	74(33,2)	223(100,0)
Çalışıyor	16(64,0)	9(36,0)	25(100,0)
Toplam	165(66,5)	83(33,5)	248(100,0)

X^2 : ,080 sd: 1 $p > .05$

Resim 5’e ilişkin mekân algısının anne mesleğine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-25’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 5’e ilişkin mekân algısı ile anne mesleği arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Buna rağmen annesi ev hanımı olanlar resim 5’i *çoban*, annesi çalışan öğrenciler ise *adam* olarak algılamışlardır ($X^2_{(2)}$: .080, $p > .05$).

Tablo 3–26. Resim 6’a ilişkin mekân algısının anne mesleğine göre khi kare testi sonuçları

Anne Meslek	Deprem f(%)	Yıkık Ev f(%)	Üzgün Adam f(%)	Ekmek Götüren Adam f(%)	Toplam f(%)
Ev Hanımı	41(18,4)	59(26,5)	54(24,2)	69(30,9)	223(100,0)
Çalışıyor	4(16,0)	3(12,0)	11(44,0)	7(28,0)	25(100,0)
Toplam	45(18,1)	62(25,0)	65(26,2)	76(30,6)	248(100,0)

X^2 :5,371 sd: 3 $p > .05$

Resim 6'ya ilişkin mekân algısının anne mesleğine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-26'da gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 6'ya ilişkin mekân algısı ile anne mesleği arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($X^2_{(2)}$: 5.371, $p > .05$).

Tablo 3–27. Resim 7'ye ilişkin mekân algısının anne mesleğine göre khi kare testi sonuçları

Anne Meslek	Deniz f(%)	Göl-Dere f(%)	Manzara f(%)	Yerleşim Yeri f(%)	Toplam f(%)
Ev Hanımı	90(40,4)	48(21,5)	34(15,2)	51(22,9)	223(100,0)
Çalışıyor	6(24,0)	8(32,0)	5(20,0)	6(24,0)	25(100,0)
Toplam	96(38,7)	56(22,6)	39(15,7)	57(23,0)	248(100,0)

X^2 :2, 982 sd: 3 $p > .05$

Resim 7'ye ilişkin mekân algısının anne mesleğine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-27'de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 7'ye ilişkin mekân algısı ile anne mesleği arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 2.982, $p > .05$).

Tablo 3–28. Resim 8 'e ilişkin mekân algısının anne mesleğine göre khi kare testi sonuçları

Anne Meslek	Denizde Balık f(%)	Balık f(%)	Su f(%)	Toplam f(%)
Ev Hanımı	126(56,5)	52(23,3)	45(20,2)	223(100,0)
Çalışıyor	13(52,0)	10(40,0)	2(8,0)	25(100,0)
Toplam	139(56,0)	62(25,0)	47(19,0)	248(100,0)

X^2 :4, 343 sd: 2 $p > .05$

Resim 8'e ilişkin mekân algısının anne mesleğine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-28'de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 8'e ilişkin mekân algısı ile anne mesleği arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. ($X^2_{(2)}$: 4.343, $p > .05$).

Tablo 3–29. Resim 9'a ilişkin mekân algısının anne mesleğine göre khi kare testi sonuçları

Anne Meslek	Sofra f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
Ev Hanımı	206(92,4)	17(7,6)	223(100,0)
Çalışıyor	19(76,0)	6(24,0)	25(100,0)
Toplam	225(90,7)	23(9,3)	248(100,0)

X^2 : 7,165 sd: 1 $p < .05$

Resim 9'a ilişkin mekân algısının anne mesleğine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-29'da gösterilmiştir. Annesi çalışan öğrenciler resim 9'u *diğer* olarak algılama eğilimi gösterirken, annesi ev hanımı olan öğrencilerin resim 9'u *sofra* şeklinde algılama eğilimleri daha yüksektir. Resim 9'a ilişkin mekân algısı ile anne mesleği arasında anlamlı bir bağlantı olduğu görülmüştür ($X^2_{(2)}$: 7.165, $p < .05$).

Tablo 3–30. Resim 10'a ilişkin mekân algısının anne mesleğine göre khi kare testi sonuçları

Anne Meslek	Fabrika f(%)	Cami-Gemi f(%)	Şehir f(%)	Kirli Hava f(%)	Soba dumanı f(%)	Toplam f(%)
Ev Hanımı	52(23,3)	61(27,3)	41(18,4)	29(13,0)	40(17,9)	223(100,0)
Çalışıyor	12(48,0)	3(12,0)	3(12,0)	5(20,0)	2(8,0)	25(100,0)
Toplam	64(25,8)	64(25,8)	44(17,7)	34(13,7)	42(16,9)	248(100,0)

X^2 : 11,541 sd: 5 $p < .05$

Resim 10'a ilişkin mekân algısının anne mesleğine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-30'da gösterilmiştir. Annesi çalışan öğrenciler resim 10'u *fabrika* ve *kirli hava* olarak algılama eğilimi gösterirken, annesi ev hanımı olan öğrencilerin resim 10'u *cami*, *gemi*, *şehir* ve *soba dumanı* şeklinde algılama eğilimleri daha yüksektir. Resim 10'a ilişkin mekân algısı ile anne mesleği arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($X^2_{(2)}$: 11.541, $p < .05$).

3.2.d Baba Mesleği-Mekân Algısı İlişkisi

Bu başlık altında ankete tabi tutulan öğrencilerin babalarının mesleğinin mekân algısı üzerindeki etkileri saptanmaya çalışılmıştır. Öğrencilerin babalarının 71'i memur, 64'ü işçi, 52'si serbest meslek ve 35'i tarım ve hayvancılıkla geçimini sağlamaktadır. Geriye kalan 25 öğrencinin babası ise bunlar dışında kalan diğer mesleklerle uğraşmaktadır.

Tablo 3–31. Resim 1’e ilişkin mekân algısının baba mesleğine göre khi kare testi sonuçları

Baba Meslek	Şehir f(%)	Yüksek Bina f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
Memur	37(52,1)	19(26,8)	15(21,1)	71(100,0)
İşçi	27(42,2)	29(45,3)	8(12,5)	64(100,0)
Serbest	29(55,8)	16(30,8)	7(13,5)	52(100,0)
Tarım ve Hayvancılık	14(40,0)	14(40,0)	7(20,0)	35(100,0)
Diğer	9(36,0)	10(40,0)	6(24,0)	25(100,0)
Toplam	116(47,0)	88(35,6)	43(17,4)	248(100,0)

$X^2: 9,164$ sd: 8 $p > .05$

Resim 1’e ilişkin mekân algısının baba mesleğine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-31’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 1’e ilişkin mekân algısı ile baba mesleği arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Ancak babası memur olan öğrenciler resim 1’e çoğunlukla *şehir* derken, babası işçi olanlar *yüksek bina* demiştir ($X^2_{(2)}: 9.164, p > .05$).

Tablo 3–32. Resim 2’ye ilişkin mekân algısının baba mesleğine göre khi kare testi sonuçları

Baba Meslek	Köylü Kadın f(%)	Odun Toplayan Kadın f(%)	Çalışan Çocuk f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
Memur	31(43,7)	20(28,2)	14(19,7)	6(8,5)	71(100,0)
İşçi	19(29,7)	18(28,1)	12(18,8)	15(23,4)	64(100,0)
Serbest	18(34,6)	14(26,9)	10(19,2)	10(19,2)	52(100,0)
Tarım ve Hayvancılık	5(14,3)	11(31,4)	9(25,7)	10(28,6)	35(100,0)
Diğer	4(16,0)	7(28,0)	3(12,0)	11(44,0)	25(100,0)
Toplam	77(31,2)	70(28,3)	48(19,4)	52(21,1)	248(100,0)

$X^2: 23,245$ sd: 12 $p < .05$

Resim 2’ye ilişkin mekân algısının baba mesleğine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-32’de gösterilmiştir. Babası memur olan öğrenciler resim 2’yi *köylü kadın* olarak algılama eğilimi gösterirken, babası tarım ve hayvancılıkla uğraşan öğrencilerin resim 2’yi *odun toplayan kadın* ve *çalışan çocuk* şeklinde algılama eğilimleri daha yüksektir. Resim 2’ye ilişkin mekân algısı ile baba mesleği arasında anlamlı bir bağlantı olduğu bulunmuştur ($X^2_{(2)}: 23.245, p < .05$).

Tablo 3–33. Resim 3’e ilişkin mekân algısının baba mesleğine göre khi kare testi sonuçları

Baba Meslek	İnsan Topluluğu f(%)	Şehir f(%)	Hac f(%)	Toplam f(%)
Memur	41(57,7)	14(19,7)	16(22,5)	71(100,0)
İşçi	41(64,1)	12(18,8)	11(17,2)	64(100,0)
Serbest	32(61,5)	9(17,3)	11(21,2)	52(100,0)
Tarım ve Hayvancılık	26(74,3)	5(14,3)	4(11,4)	35(100,0)
Diğer	11(44,0)	7(28,0)	7(28,0)	25(100,0)
Toplam	151(61,1)	47(19,0)	49(19,8)	248(100,0)

$X^2: 6,607$ sd: 8 $p > .05$

Resim 3’e ilişkin mekân algısının baba mesleğine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-33’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 3’e ilişkin mekân algısı ile baba mesleği arasında anlamlı bir fark tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}: 6.607, p > .05$).

Tablo 3–34. Resim 4’e ilişkin mekân algısının baba mesleğine göre khi kare testi sonuçları

Baba Meslek	Karlı Dağlar f(%)	Karlı Yerleşim Yeri f(%)	Kış f(%)	Toplam f(%)
Memur	26(36,6)	23(32,4)	22(31,0)	71(100,0)
İşçi	19(29,7)	39(60,9)	6(9,4)	64(100,0)
Serbest	17(32,7)	28(53,8)	7(13,5)	52(100,0)
Tarım ve Hayvancılık	3(8,6)	23(65,7)	9(25,7)	35(100,0)
Diğer	7(28,0)	18(72,0)	0(0)	25(100,0)
Toplam	72(29,1)	131(53,0)	44(17,8)	248(100,0)

$X^2: 31,612$ sd: 8 $p < .05$

Resim 4’e ilişkin mekân algısının baba mesleğine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-34’de gösterilmiştir. Babası memur olan öğrenciler resim 4’ü *karlı dağlar* ve *kış* olarak algılama eğilimi gösterirken, babası diğer mesleklerle uğraşan öğrencilerin resim 4’ü *karlı yerleşim yeri* şeklinde algılama eğilimleri daha yüksektir. Resim 4’e ilişkin mekân algısı ile baba mesleği arasında anlamlı bir bağlantı olduğu görülmüştür ($X^2_{(2)}: 31.612, p < .05$).

Tablo 3–35. Resim 5’e ilişkin mekân algısının baba mesleğine göre khi kare testi sonuçları

Baba Meslek	Çoban f(%)	Adam f(%)	Toplam f(%)
Memur	45(63,4)	26(36,6)	71(100,0)
İşçi	53(82,8)	11(17,2)	64(100,0)
Serbest	28(53,8)	24(46,2)	52(100,0)
Tarım ve Hayvancılık	27(77,1)	8(22,9)	35(100,0)
Diğer	12(48,0)	13(52,0)	25(100,0)
Toplam	165(66,8)	82(33,2)	248(100,0)

X^2 : 17,381 sd: 4 $p < .05$

Resim 5’e ilişkin mekân algısının baba mesleğine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-35’de gösterilmiştir. Babası işçi ve tarım hayvancılıkla uğraşan öğrencilerin resim 5’i *çoban* olarak algılama eğilimi ortalamadan yüksekken, babası serbest meslek olan öğrencilerin resim 5’i *adam* şeklinde algılama eğilimleri daha yüksektir. Resim 5’e ilişkin mekân algısı ile baba mesleği arasında anlamlı bir bağlantı olduğu görülmüştür ($X^2_{(2)}$: 17.381, $p < .05$).

Tablo 3–36. Resim 6’ya ilişkin mekân algısının baba mesleğine göre khi kare testi sonuçları

Baba Meslek	Deprem f(%)	Yıkık Ev f(%)	Üzgün Adam f(%)	Ekmek Götüren Adam f(%)	Toplam f(%)
Memur	12(16,9)	18(25,4)	23(32,4)	18(25,4)	71(100,0)
İşçi	11(17,2)	17(26,6)	12(18,8)	24(37,5)	64(100,0)
Serbest	10(19,2)	10(19,2)	16(30,8)	16(30,8)	52(100,0)
Tarım ve Hayvancılık	9(25,7)	8(22,9)	9(25,7)	9(25,7)	35(100,0)
Diğer	3(12,0)	9(36,0)	4(16,0)	9(36,0)	25(100,0)
Toplam	45(18,2)	62(25,1)	64(25,9)	76(30,8)	248(100,0)

X^2 :9, 740 sd: 12 $p > .05$

Resim 6’ya ilişkin mekân algısının baba mesleğine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-36’da gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 6’ya ilişkin mekân algısı ile baba mesleği arasında anlamlı bir bağlantı tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 9.740, $p > .05$).

Tablo 3–37. Resim 7’ye ilişkin mekân algısının baba mesleğine göre khi kare testi sonuçları

Baba Meslek	Deniz f(%)	Göl-Dere f(%)	Manzara f(%)	Yerleşim Yeri f(%)	Toplam f(%)
Memur	21(29,6)	16(22,5)	17(23,9)	17(23,9)	71(100,0)
İşçi	30(46,9)	13(20,3)	6(9,4)	15(23,4)	64(100,0)
Serbest	19(36,5)	16(30,8)	8(15,4)	9(17,3)	52(100,0)
Tarım ve Hayvancılık	20(57,1)	5(14,3)	3(8,6)	7(20,0)	35(100,0)
Diğer	6(24,0)	5(20,0)	5(20,0)	9(36,0)	25(100,0)
Toplam	96(38,9)	55(22,3)	39(15,8)	57(23,1)	248(100,0)

$X^2: 18,822$ sd: 12 $p > .05$

Resim 7’ye ilişkin mekân algısının baba mesleğine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-37’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 7’ye ilişkin mekân algısı ile baba mesleği arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($X^2_{(2)}: 18.822, p > .05$).

Tablo 3–38. Resim 8’e ilişkin mekân algısının baba mesleğine göre khi kare testi sonuçları

Baba Meslek	Denizde Balık f(%)	Balık f(%)	Su f(%)	Toplam f(%)
Memur	40(56,3)	23(32,4)	8(11,3)	71(100,0)
İşçi	37(57,8)	11(17,2)	16(25,0)	64(100,0)
Serbest	32(61,5)	13(25,0)	7(13,5)	52(100,0)
Tarım ve Hayvancılık	21(60,0)	9(25,7)	5(14,3)	35(100,0)
Diğer	9(36,0)	6(24,0)	10(40,0)	25(100,0)
Toplam	139(56,3)	62(25,1)	46(18,6)	248(100,0)

$X^2: 16,006$ sd: 8 $p < .05$

Resim 8’e ilişkin mekân algısının baba mesleğine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-38’de gösterilmiştir. Babası memur öğrencilerin resim 8’i *balık* olarak algılamaya eğilimi varken, babası serbest meslek olan öğrencilerin resim 8’i *denizde balık* şeklinde algılamaya eğilimleri daha yüksektir. Bunun yanında diğer meslek grubunda olan öğrenciler bu resmi çoğunlukla *su* olarak algılamışlardır. Resim 8’e ilişkin mekân algısı ile baba mesleği arasında anlamlı bir bağlantı olduğu görülmüştür ($X^2_{(2)}: 16.006, p < .05$).

Tablo 3–39. Resim 9’a ilişkin mekân algısının baba mesleğine göre khi kare testi sonuçları

Baba Meslek	Sofra f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
Memur	63(88,7)	8(11,3)	71(100,0)
İşçi	58(90,6)	6(9,4)	64(100,0)
Serbest	44(84,6)	8(15,4)	52(100,0)
Tarım ve Hayvancılık	34(97,1)	1(2,9)	35(100,0)
Diğer	25(100,0)	0(0)	25(100,0)
Toplam	224(90,7)	23(9,3)	248(100,0)

$X^2: 6,887$ sd: 4 $p > .05$

Resim 9’a ilişkin mekân algısının baba mesleğine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-39’da gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 6’ya ilişkin mekân algısı ile baba mesleği arasında anlamlı bir fark tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}: 6.887, p > .05$).

Tablo 3–40. Resim 10’a ilişkin mekân algısının baba mesleğine göre khi kare testi sonuçları

Baba Meslek	Fabrika f(%)	Cami f(%)	Gemi f(%)	Şehir f(%)	Kirli Hava f(%)	Soba Dumanıf(%)	Toplam f(%)
Memur	30(42,3)	4(5,6)	6(8,5)	13(18,3)	11(15,5)	7(9,9)	71(100,0)
İşçi	11(17,2)	6(9,4)	8(12,5)	13(20,3)	11(17,2)	15(23,4)	64(100,0)
Serbest	11(21,2)	11(21,2)	9(17,3)	10(19,2)	4(7,7)	7(13,5)	52(100,0)
Tarım ve Hayvancılık	12(28,6)	10(11,4)	9(11,4)	8(11,4)	8(20,0)	13(17,1)	60(100,0)
Toplam	64(25,9)	31(12,6)	32(13,0)	44(17,8)	34(13,8)	42(17,0)	248(100,0)

$X^2: 36,483$ sd: 20 $p < .05$

Resim 10’a ilişkin mekân algısının baba mesleğine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-40’da gösterilmiştir. Babası memur öğrencilerin resim 10’u *fabrika* olarak algılama eğilimi varken, babası serbest meslek olan öğrencilerin resim 10’u *cami* ve *gemi* şeklinde algılama eğilimleri daha yüksektir. Bunun yanında babası işçi olan öğrenciler bu resmi çoğunlukla *şehir*, babası tarım ve hayvancılıkla uğraşan öğrenciler ise *kirli hava* olarak algılamışlardır. Resim 10’a ilişkin mekân algısı ile baba mesleği arasında anlamlı bir bağlantı olduğu görülmüştür ($X^2_{(2)}: 36.483, p < .05$).

3.2.e Evde Bilgisayarın Varlığı-Mekân Algısı İlişkisi

Bu başlık altında ankete tabi tutulan öğrencilerin evlerinde bilgisayar olmasının yada olmamasının mekân algısı üzerindeki etkileri saptanmaya çalışılmıştır. Öğrencilerin 88'i bilgisayara sahipken, 160'ının evinde bilgisayar bulunmamaktadır.

Tablo 3–41. Resim 1'e ilişkin mekân algısının evde bilgisayarın varlığına göre khi kare testi sonuçları

Bilgisayar	Şehir f(%)	Yüksek Bina f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
Evet	43(48,9)	26(29,5)	19(21,6)	88(100,0)
Hayır	74(46,3)	62(38,8)	24(15,0)	160(100,0)
Toplam	117(47,2)	88(35,5)	43(17,3)	248(100,0)

$X^2: 2,860$ sd: 2 $p > .05$

Resim 1'e ilişkin mekân algısının evde bilgisayarın varlığına göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-41'de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 1'e ilişkin mekân algısı ile evde bilgisayarın varlığı arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}: 2.860, p > .05$).

Tablo 3–42. Resim 2'ye ilişkin mekân algısının bilgisayara göre khi kare testi sonuçları

Bilgisayar	Köylü Kadın f(%)	Odun Toplayan Kadın f(%)	Çalışan Çocuk f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
Evet	36(40,9)	28(31,8)	15(17,0)	9(10,2)	88(100,0)
Hayır	41(25,6)	42(26,3)	34(21,3)	43(26,9)	160(100,0)
Toplam	77(31,0)	70(28,2)	49(19,8)	52(21,0)	248(100,0)

$X^2: 12,908$ sd: 3 $p < .05$

Resim 2'ye ilişkin mekân algısının evde bilgisayarın varlığına göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-42'de gösterilmiştir. Evinde bilgisayar olan öğrencilerin resim 2'yi *köylü kadın* ve *odun toplayan kadın* olarak algılama eğilimi ortalamadan yüksekken, evinde bilgisayar olmayan öğrencilerin resim 2'yi *çalışan çocuk* ve *diğer* şeklinde algılama eğilimleri daha yüksektir. Resim 2'ye ilişkin mekân algısı ile evde

bilgisayarın varlığı arasında anlamlı bir bağlantı olduğu görülmüştür ($X^2_{(2)}: 12.908, p < .05$).

Tablo 3–43. Resim 3’e ilişkin mekân algısının bilgisayara göre khi kare testi sonuçları

Bilgisayar	İnsan Topluluğu f(%)	Şehir f(%)	Hac f(%)	Toplam f(%)
Evet	57(64,8)	17(19,3)	14(15,9)	88(100,0)
Hayır	95(59,4)	30(18,8)	35(21,9)	160(100,0)
Toplam	152(61,3)	47(19,0)	49(19,8)	248(100,0)

$X^2: 1, 302$ sd: 2 $p > .05$

Resim 3’e ilişkin mekân algısının evde bilgisayarın varlığına göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-43’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 3’e ilişkin mekân algısı ile evde bilgisayarın varlığı arasında anlamlı bir fark tespit edilememiştir. Ancak evinde bilgisayarı olmayan öğrencilerin resim 3’ü *hac* olarak algılama eğilimlerinin fazla olduğu görülmüştür ($X^2_{(2)}: 1.302, p > .05$).

Tablo 3–44. Resim 4’e ilişkin mekân algısının bilgisayara göre khi kare testi sonuçları

Bilgisayar	Karlı Dağlar f(%)	Karlı Yerleşim Yeri f(%)	Kış f(%)	Toplam f(%)
Evet	27(30,7)	36(40,9)	25(28,4)	88(100,0)
Hayır	45(28,1)	96(60,0)	19(11,9)	160(100,0)
Toplam	72(29,0)	132(53,2)	44(17,7)	248(100,0)

$X^2: 12,763$ sd: 2 $p < .05$

Resim 4’e ilişkin mekân algısının evde bilgisayarın varlığına göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-44’de gösterilmiştir. Evinde bilgisayar olan öğrencilerin resim 4’ü *karlı dağlar* olarak algılama eğilimi varken, evinde bilgisayar olmayan öğrencilerin resim 4’ü *karlı yerleşim yeri* şeklinde algılama eğilimleri daha yüksektir. Resim 4’e ilişkin mekân algısı ile evde bilgisayarın varlığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($X^2_{(2)}: 12.763, p < .05$).

Tablo 3–45. Resim 5’e ilişkin mekân algısının bilgisayara göre khi kare testi sonuçları

Bilgisayar	Çoban f(%)	Adam f(%)	Toplam f(%)
Evet	57(64,8)	31(35,2)	88(100,0)
Hayır	108(67,5)	52(32,5)	160(100,0)
Toplam	165(66,5)	83(33,5)	248(100,0)

X^2 : , 190 sd: 1 $p > .05$

Resim 5’e ilişkin mekân algısının evde bilgisayarın varlığına göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-45’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 5’e ilişkin mekân algısı ile evde bilgisayarın varlığı arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Buna rağmen evinde bilgisayarı olan öğrenciler resim 5’i daha çok *adam* olarak algılarken evinde bilgisayarı olmayanlar *çoban* olarak algılamıştır ($X^2_{(2)}$: .190, $p > .05$).

Tablo 3–46. Resim 6’ya ilişkin mekân algısının bilgisayara göre khi kare testi sonuçları

Bilgisayar	Deprem f(%)	Yıkık Ev f(%)	Üzgün Adam f(%)	Ekmek Götüren Adam f(%)	Toplam f(%)
Evet	14(15,9)	25(28,4)	24(27,3)	25(28,4)	88(100,0)
Hayır	31(19,4)	37(23,1)	41(25,6)	51(31,9)	160(100,0)
Toplam	45(18,1)	62(25,0)	65(26,2)	76(30,6)	248(100,0)

X^2 : 1, 291 sd: 3 $p > .05$

Resim 6’ya ilişkin mekân algısının evde bilgisayarın varlığına göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-46’da gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 6’ya ilişkin mekân algısı ile evde bilgisayarın olması arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 1.291, $p > .05$).

Tablo 3–47. Resim 7'ye ilişkin mekân algısının bilgisayara göre khi kare testi sonuçları

Bilgisayar	Deniz f(%)	Göl-Dere f(%)	Manzara f(%)	Yerleşim Yeri f(%)	Toplam f(%)
Evet	26(29,5)	19(21,6)	19(21,6)	24(27,3)	88(100,0)
Hayır	70(43,8)	37(23,1)	20(12,5)	33(20,6)	160(100,0)
Toplam	96(38,7)	56(22,6)	39(15,7)	57(23,0)	248(100,0)

X^2 : 7, 094 sd: 3 $p > .05$

Resim 7'ye ilişkin mekân algısının evde bilgisayarın varlığına göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-47'de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 7'ye ilişkin mekân algısı ile evde bilgisayarın varlığı arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($X^2_{(2)}$: 7.094, $p > .05$).

Tablo 3–48. Resim 8'e ilişkin mekân algısının bilgisayara göre khi kare testi sonuçları

Bilgisayar	Denizde Balık f(%)	Balık f(%)	Su f(%)	Toplam f(%)
Evet	47(53,4)	28(31,8)	13(14,8)	88(100,0)
Hayır	92(57,5)	34(21,3)	34(21,3)	160(100,0)
Toplam	139(56,0)	62(25,0)	47(19,0)	248(100,0)

X^2 : 3, 963 sd: 2 $p > .05$

Resim 8'e ilişkin mekân algısının evde bilgisayarın varlığına göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-48'de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 8'e ilişkin mekân algısı ile evde bilgisayarın varlığı arasında anlamlı bir bağlantı tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 3.963, $p > .05$).

Tablo 3–49. Resim 9'a ilişkin mekân algısının bilgisayara göre khi kare testi sonuçları

Bilgisayar	Sofra f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
Evet	75(85,2)	13(14,8)	88(100,0)
Hayır	150(93,8)	10(6,3)	160(100,0)
Toplam	225(90,7)	23(9,3)	248(100,0)

X^2 : 4,901 sd: 1 $p < .05$

Resim 9'a ilişkin mekân algısının evde bilgisayarın varlığına göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-49'da gösterilmiştir. Evinde bilgisayar olan öğrencilerin resim 9'u *diğer* olarak algılama eğilimi, evinde bilgisayar olmayan öğrencilerin ise resim 9'u *sofra* şeklinde algılama eğilimleri ortalamadan daha yüksektir. Resim 9'a ilişkin mekân algısı ile evde bilgisayarın varlığı arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($X^2_{(2)}$: 4.901, $p < .05$).

Tablo 3–50. Resim 10'a ilişkin mekân algısının bilgisayara göre khi kare testi sonuçları

Bilgisayar	Fabrika f(%)	Cami f(%)	Gemi f(%)	Şehir f(%)	Kirli Hava f(%)	Soba dumanı f(%)	Toplam f(%)
Evet	28(31,8)	5(5,7)	8(9,1)	22(25,0)	13(14,8)	12(13,6)	88(100,0)
Hayır	36(22,5)	27(16,9)	24(15,0)	22(13,8)	21(13,1)	30(18,8)	160(100,0)
Toplam	64(25,8)	32(12,9)	32(12,9)	44(17,7)	34(13,7)	42(16,9)	248(100,0)

X^2 : 13,998 sd: 5 $p < .05$

Resim 10'a ilişkin mekân algısının evde bilgisayarın varlığına göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-50'de gösterilmiştir. Evinde bilgisayar olan öğrencilerin resim 10'u *fabrika, şehir, kirli hava* olarak algılama eğilimi, evinde bilgisayar olmayan öğrencilerin ise resim 10'u *camii, gemi ve soba dumanı* şeklinde algılama eğilimleri ortalamadan daha yüksektir. Resim 10'a ilişkin mekân algısı ile evde bilgisayarın varlığı arasında anlamlı bir fark tespit edilmiştir ($X^2_{(2)}$: 13.998, $p < .05$).

3.2.f Evde İnternet Bağlantısının Varlığı-Mekân Algısı İlişkisi

Bu başlık altında ankete tabi tutulan öğrencilerin evlerinde internet bağlantısının olmasının mekân algısı üzerindeki etkileri saptanmaya çalışılmıştır.

Tablo 3–51. Resim 1'e ilişkin mekân algısının internete göre khi kare testi sonuçları

İnternet	Şehir f(%)	Yüksek Bina f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
Evet	28(50,0)	18(32,1)	10(17,9)	56(100,0)
Hayır	17(48,6)	8(22,9)	10(28,6)	35(100,0)
Toplam	45(49,5)	26(28,6)	20(22,0)	91(100,0)

X^2 : 1, 784 sd: 2 $p > .05$

Resim 1'e ilişkin mekân algısının internete göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-51'de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 1'e ilişkin mekân algısı ile internet arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($X^2_{(2)}$: 1.784, $p > .05$).

Tablo 3–52. Resim 2'ye ilişkin mekân algısının internete göre khi kare testi sonuçları

İnternet	Köylü Kadın f(%)	Odun Toplayan Kadın f(%)	Çalışan Çocuk f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
Evet	21(37,5)	20(35,7)	8(14,3)	7(12,5)	56(100,0)
Hayır	18(51,4)	8(22,9)	7(20,0)	2(5,7)	35(100,0)
Toplam	39(42,9)	28(30,8)	15(16,5)	9(9,9)	91(100,0)

X^2 : 3, 562 sd: 3 $p > .05$

Resim 2'ye ilişkin mekân algısının internete göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-52'de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 2'ye ilişkin mekân algısı ile internet arasında anlamlı bir bağlantı tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 3.562, $p > .05$).

Tablo 3–53. Resim 3'e ilişkin mekân algısının internete göre khi kare testi sonuçları

İnternet	İnsan Topluluğu f(%)	Şehir f(%)	Hac f(%)	Toplam f(%)
Evet	37(66,1)	12(21,4)	7(12,5)	56(100,0)
Hayır	21(60,0)	6(17,1)	8(22,9)	35(100,0)
Toplam	58(63,7)	18(19,8)	15(16,5)	91(100,0)

X^2 : 1, 726 sd: 2 $p > .05$

Resim 3'e ilişkin mekân algısının internete göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-53'de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 3'e ilişkin mekân algısı ile internet arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Buna rağmen evinde internet bağlantısı olan öğrenciler resim 3'ü daha çok *insan topluluğu* olarak algılama eğilimi göstermişlerdir ($X^2_{(2)}$: 1.726, $p > .05$).

Tablo 3–54. Resim 4’e ilişkin mekân algısının internete göre khi kare testi sonuçları

İnternet	Karlı Dağlar f(%)	Karlı Yerleşim Yeri f(%)	Kış f(%)	Toplam f(%)
Evet	19(33,9)	21(37,5)	16(28,6)	56(100,0)
Hayır	9(25,7)	16(45,7)	10(28,6)	35(100,0)
Toplam	28(30,8)	37(40,7)	26(28,6)	91(100,0)

$X^2: ,830$ sd: 2 $p > .0$

Resim 4’e ilişkin mekân algısının internete göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-54’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 4’e ilişkin mekân algısı ile internet arasında anlamlı bir fark tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}: .830, p > .05$).

Tablo 3–55. Resim 5’e ilişkin mekân algısının internete göre khi kare testi sonuçları

İnternet	Çoban f(%)	Adam f(%)	Toplam f(%)
Evet	36(64,3)	20(35,7)	56(100,0)
Hayır	22(62,9)	13(37,1)	35(100,0)
Toplam	58(63,7)	33(36,3)	91(100,0)

$X^2: ,019$ sd: 1 $p > .05$

Resim 5’e ilişkin mekân algısının internete göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-55’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 5’e ilişkin mekân algısı ile internet arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Buna rağmen evinde internet bağlantısı olan öğrenciler resim 5’i *çoban* olarak, internet bağlantısı olmayanların ise *adam* olarak algılama eğilimleri ortalamadan yüksek çıkmıştır ($X^2_{(2)}: .019, p > .05$).

Tablo 3–56. Resim 6’ya ilişkin mekân algısının internete göre khi kare testi sonuçları

İnternet	Deprem f(%)	Yıkık Ev f(%)	Üzgün Adam f(%)	Ekmek Götüren Adam f(%)	Toplam f(%)
Evet	5(8,9)	16(28,6)	18(32,1)	17(30,4)	56(100,0)
Hayır	10(28,6)	11(31,4)	6(17,1)	8(22,9)	35(100,0)
Toplam	15(16,5)	27(29,7)	24(26,4)	25(27,5)	91(100,0)

$X^2:7,379$ sd: 3 $p > .0$

Resim 6'ya ilişkin mekân algısının internete göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-56'da gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 6'ya ilişkin mekân algısı ile internet arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 7.379, $p > .05$).

Tablo 3–57. Resim 7'ye ilişkin mekân algısının internete göre khi kare testi sonuçları

İnternet	Deniz f(%)	Göl-Dere f(%)	Manzara f(%)	Yerleşim Yeri f(%)	Toplam f(%)
Evet	15(26,8)	14(25,0)	12(21,4)	15(26,8)	56(100,0)
Hayır	12(34,3)	7(20,0)	7(20,0)	9(25,7)	35(100,0)
Toplam	27(29,7)	21(23,1)	19(20,9)	24(26,4)	91(100,0)

X^2 : , 672 sd: 3 $p > .05$

Resim 7'ye ilişkin mekân algısının internete göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-57'de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 7'ye ilişkin mekân algısı ile internet arasında anlamlı bir bağlantı görülmemiştir ($X^2_{(2)}$: .672, $p > .05$).

Tablo 3–58. Resim 8'e ilişkin mekân algısının internete göre khi kare testi sonuçları

İnternet	Denizde Balık f(%)	Balık f(%)	Su f(%)	Toplam f(%)
Evet	28(50,0)	22(39,3)	6(10,7)	56(100,0)
Hayır	21(60,0)	6(17,1)	8(22,9)	35(100,0)
Toplam	49(53,8)	28(30,8)	14(15,4)	91(100,0)

X^2 : 5, 896 sd: 2 $p > .05$

Resim 8'e ilişkin mekân algısının internete göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-58'de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 8'e ilişkin mekân algısı ile internet arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($X^2_{(2)}$: 5.896, $p > .05$).

Tablo 3–59. Resim 9'a ilişkin mekân algısının internete göre khi kare testi sonuçları

İnternet	Sofra f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
Evet	47(83,9)	9(16,1)	56(100,0)
Hayır	31(88,6)	4(11,4)	35(100,0)
Toplam	78(85,7)	13(14,3)	91(100,0)

X^2 : , 379 sd: 1 $p > .05$

Resim 9'a ilişkin mekân algısının internete göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-59'da gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 9'a ilişkin mekân algısı ile internet arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Ancak evinde internet bağlantısı olan öğrencilerin resim 9'u *diğer*, evinde internet bağlantısı olmayan öğrencilerin ise *sofra* olarak algılama eğilimleri ortalamadan yüksek çıkmıştır ($X^2_{(2)}: .379, p > .05$).

Tablo 3–60. Resim 10'a ilişkin mekân algısının internete göre khi kare testi sonuçları

İnternet	Fabrika f(%)	Cami f(%)	Gemi f(%)	Şehir f(%)	Kirli Hava f(%)	Soba dumanı f(%)	Toplam f(%)
Evet	15(26,8)	4(7,1)	7(12,5)	11(19,6)	12(21,4)	7(12,5)	56(100,0)
Hayır	15(42,9)	1(2,9)	1(2,9)	11(31,4)	1(2,9)	6(17,1)	35(100,0)
Toplam	30(33,0)	5(5,5)	8(8,8)	22(24,2)	13(14,3)	13(14,3)	91(100,0)

$X^2: 11,448$ sd: 5 $p < .05$

Resim 10'a ilişkin mekân algısının internete göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-60'da gösterilmiştir. Evinde interneti olan öğrencilerin resim 10'u *cami*, *gemi*, *kirli hava* olarak algılama eğilimi, evinde interneti olmayan öğrencilerin ise resim 10'u *fabrika*, *şehir* ve *soba dumanı* şeklinde algılama eğilimleri ortalamadan daha yüksektir. Resim 10'a ilişkin mekân algısı ile internet arasında anlamlı bir bağlantı olduğu görülmüştür ($X^2_{(2)}: 11.448, p < .05$).

3.2.g Anaokulu Eğitimi- Mekân Algısı İlişkisi

Bu başlık altında ankete tabi tutulan öğrencilerin anaokulu eğitimi görmüş olup- olmamasının mekân algısı üzerindeki etkileri saptanmaya çalışılmıştır. Öğrencilerin 156'sı anaokuluna gitmişken, 92'si gitmemiştir.

Tablo 3–61. Resim 1'e ilişkin mekân algısının anaokuluna göre khi kare testi sonuçları

Anaokulu	Şehir f(%)	Yüksek Bina f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
Evet	78(50,0)	47(30,1)	31(19,9)	156(100,0)
Hayır	39(42,4)	41(44,6)	12(13,0)	92(100,0)
Toplam	117(47,2)	88(35,5)	43(17,3)	248(100,0)

$X^2: 5, 666$ sd: 2 $p > .05$

Resim 1'e ilişkin mekân algısının anaokuluna göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-61'de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 1'e ilişkin mekân algısı ile anaokulu arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 5.666, $p > .05$),

Tablo 3–62. Resim 2'ye ilişkin mekân algısının anaokuluna göre khi kare testi sonuçları

Anaokulu	Köylü Kadın f(%)	Odun Toplayan Kadın f(%)	Çalışan Çocuk f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
Evet	57(36,5)	35(22,4)	35(22,4)	29(18,6)	156(100,0)
Hayır	20(21,7)	35(38,0)	14(15,2)	23(25,0)	92(100,0)
Toplam	77(31,0)	70(28,2)	49(19,8)	52(21,0)	248(100,0)

X^2 : 11,737 sd: 3 $p < .05$

Resim 2'ye ilişkin mekân algısının anaokuluna göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-62'de gösterilmiştir. Anaokuluna giden öğrencilerin resim 2'yi *köylü kadın*, *çalışan çocuk* olarak algılama eğilimi, anaokuluna gitmeyen öğrencilerin ise resim 2'yi *odun toplayan kadın* ve *diğer* şeklinde algılama eğilimleri ortalamadan daha yüksektir. Resim 2'ye ilişkin mekân algısı ile anaokulu arasında anlamlı bir bağlantı olduğu görülmüştür ($X^2_{(2)}$: 11.737, $p < .05$).

Tablo 3–63. Resim 3'e ilişkin mekân algısının anaokuluna göre khi kare testi sonuçları

Anaokulu	İnsan Topluluğu f(%)	Şehir f(%)	Hac f(%)	Toplam f(%)
Evet	90(57,7)	31(19,9)	35(22,4)	156(100,0)
Hayır	62(67,4)	16(17,4)	14(15,2)	92(100,0)
Toplam	152(61,3)	47(19,0)	49(19,8)	248(100,0)

X^2 : 2, 602 sd: 2 $p > .05$

Resim 3'e ilişkin mekân algısının anaokuluna göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-63'de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 3'e ilişkin mekân algısı ile anaokulu arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($X^2_{(2)}$: 2.602, $p > .05$).

Tablo 3–64. Resim 4’e ilişkin mekân algısının anaokuluna göre khi kare testi sonuçları

Anaokulu	Karlı Dağlar f(%)	Karlı Yerleşim Yeri f(%)	Kış f(%)	Toplam f(%)
Evet	49(31,4)	80(51,3)	27(17,3)	156(100,0)
Hayır	23(25,0)	52(56,5)	17(18,5)	92(100,0)
Toplam	72(29,0)	132(53,2)	44(17,7)	248(100,0)

X^2 : 1, 162 sd: 2 $p > .05$

Resim 4’e ilişkin mekân algısının anaokuluna göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-64’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 4’e ilişkin mekân algısı ile anaokulu arasında anlamlı bir bağlantı tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 1.162, $p > .05$).

Tablo 3–65. Resim 5’e ilişkin mekân algısının anaokuluna göre khi kare testi sonuçları

Anaokulu	Çoban f(%)	Adam f(%)	Toplam f(%)
Evet	101(64,7)	55(35,3)	156(100,0)
Hayır	64(69,6)	28(30,4)	92(100,0)
Toplam	165(66,5)	83(33,5)	248(100,0)

X^2 : , 604 sd: 1 $p > .05$

Resim 5’e ilişkin mekân algısının anaokuluna göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-65’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 5’e ilişkin mekân algısı ile anaokulu arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Ancak anaokuluna giden öğrencilerin resim 5’i *adam*, anaokuluna gitmeyen öğrencilerin ise *çoban* olarak algılamaya eğilimleri ortalamadan yüksektir ($X^2_{(2)}$: .604, $p > .05$)

Tablo 3–66. Resim 6’ya ilişkin mekân algısının anaokuluna göre khi kare testi sonuçları

Anaokulu	Deprem f(%)	Yıkık Ev f(%)	Üzgün Adam f(%)	Ekmek Götüren Adam f(%)	Toplam f(%)
Evet	30(19,2)	39(25,0)	43(27,6)	44(28,2)	156(100,0)
Hayır	15(16,3)	23(25,0)	22(23,9)	32(34,8)	92(100,0)
Toplam	45(18,1)	62(25,0)	65(26,2)	76(30,6)	248(100,0)

X^2 : 1, 384 sd: 3 $p > .05$

Resim 6'ya ilişkin mekân algısının anaokuluna göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-66'da gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 6'ya ilişkin mekân algısı ile anaokulu arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($X^2_{(2)}$: 1.384, $p > .05$).

Tablo 3–67. Resim 7'ye ilişkin mekân algısının anaokuluna göre khi kare testi sonuçları

Anaokulu	Deniz f(%)	Göl-Dere f(%)	Manzara f(%)	Yerleşim Yeri f(%)	Toplam f(%)
Evet	54(34,6)	39(25,0)	24(15,4)	39(25,0)	156(100,0)
Hayır	42(45,7)	17(18,5)	15(16,3)	18(19,6)	92(100,0)
Toplam	96(38,7)	56(22,6)	39(15,7)	57(23,0)	248(100,0)

X^2 : 3, 686 sd: 3 $p > .05$

Resim 7'ye ilişkin mekân algısının anaokuluna göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-67'de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 7'ye ilişkin mekân algısı ile anaokulu arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 3.686, $p > .05$).

Tablo 3–68. Resim 8'e ilişkin mekân algısının anaokuluna göre khi kare testi sonuçları

Anaokulu	Denizde Balık f(%)	Balık f(%)	Su f(%)	Toplam f(%)
Evet	89(57,1)	39(25,0)	28(17,9)	156(100,0)
Hayır	50(54,3)	23(25,0)	19(20,7)	92(100,0)
Toplam	139(56,0)	62(25,0)	47(19,0)	248(100,0)

X^2 : , 299 sd: 2 $p > .05$

Resim 8'e ilişkin mekân algısının anaokuluna göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-68'de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 8'e ilişkin mekân algısı ile anaokulu arasında anlamlı bir bağlantı bulunamamıştır ($X^2_{(2)}$: .299, $p > .05$).

Tablo 3–69. Resim 9'a ilişkin mekân algısının anaokuluna göre khi kare testi sonuçları

Anaokulu	Sofra f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
Evet	139(89,1)	17(10,9)	156(100,0)
Hayır	86(93,5)	6(6,5)	92(100,0)
Toplam	225(90,7)	23(9,3)	248(100,0)

X^2 : 1, 317 sd: 1 $p > .05$

Resim 9'a ilişkin mekân algısının anaokuluna göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-69'da gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 9'a ilişkin mekân algısı ile anaokulu arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 1.317, $p > .05$).

Tablo 3–70. Resim 10'a ilişkin mekân algısının anaokuluna göre khi kare testi sonuçları

Anaokulu	Fabrika f(%)	Cami f(%)	Gemi f(%)	Şehir f(%)	Kirli Hava f(%)	Soba dumanı f(%)	Toplam f(%)
Evet	42(26,9)	18(11,5)	23(14,7)	23(14,7)	21(13,5)	29(18,6)	156(100,0)
Hayır	22(23,9)	14(15,2)	9(9,8)	21(22,8)	13(14,1)	13(14,1)	92(100,0)
Toplam	64(25,8)	32(12,9)	32(12,9)	44(17,7)	34(13,7)	42(16,9)	248(100,0)

X^2 : 4, 743 sd: 5 $p > .05$

Resim 10'a ilişkin mekân algısının anaokuluna göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-70'de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 10'a ilişkin mekân algısı ile anaokulu arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 4.743, $p > .05$).

3.2.h Aile Gelir Durumu-Mekân Algısı İlişkisi

Bu başlık altında ankete tabi tutulan öğrencilerin aile gelir durumunun mekân algısı üzerindeki etkileri saptanmaya çalışılmıştır. Aile gelir durumuna öğrencilerin 71'i çok iyi, 122'si iyi ve 55'i düşük demiştir.

Tablo 3–71. Resim 1'e ilişkin mekân algısının aile gelir durumuna göre khi kare testi sonuçları

Gelir Durumu	Şehir f(%)	Yüksek Bina f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
Çok İyi	28(39,4)	37(52,1)	6(8,5)	71(100,0)
İyi	62(50,8)	32(26,2)	28(23,0)	122(100,0)
Düşük	27(49,1)	19(34,5)	9(16,4)	55(100,0)
Toplam	117(47,2)	88(35,5)	43(17,3)	248(100,0)

X^2 : 15,260 sd: 4 $p < .05$

Resim 1'e ilişkin mekân algısının aile gelir durumuna göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-71'de gösterilmiştir. Aile gelir durumu çok iyi olan öğrencilerin resim 1'i *yüksek bina* olarak algılama eğilimi varken, aile gelir durumu iyi olan öğrencilerin ise resim 1'i *şehir* ve *diğer* şeklinde algılama eğilimleri ortalamadan

daha yüksektir. Resim 1'e ilişkin mekân algısı ile aile gelir durumu arasında anlamlı bir bağlantı olduğu görülmüştür ($X^2_{(2)}$: 15.260, $p < .05$).

Tablo 3–72. Resim 2'ye ilişkin mekân algısının aile gelir durumuna göre khi kare testi sonuçları

Gelir Durumu	Köylü Kadın f(%)	Odun Toplayan Kadın f(%)	Çalışan Çocuk f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
Çok İyi	14(19,7)	28(39,4)	11(15,5)	18(25,4)	71(100,0)
İyi	53(43,4)	24(19,7)	24(19,7)	21(17,2)	122(100,0)
Düşük	10(18,2)	18(32,7)	14(25,5)	13(23,6)	55(100,0)
Toplam	77(31,0)	70(28,2%)	49(19,8)	52(21,0)	248(100,0)

X^2 : 21,838 sd: 6 $p < .05$

Resim 2'ye ilişkin mekân algısının aile gelir durumuna göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-72'de gösterilmiştir. Aile gelir durumu çok iyi olan öğrencilerin resim 2'yi *odun toplayan kadın* ve *diğer* olarak algılama eğilimi varken, aile gelir durumu iyi olan öğrencilerin ise resim 2'yi *köylü kadın* şeklinde algılama eğilimleri ortalamadan daha yüksektir. Resim 2'ye ilişkin mekân algısı ile aile gelir durumu arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($X^2_{(2)}$: 21.838, $p < .05$).

Tablo 3–73. Resim 3'e ilişkin mekân algısının aile gelir durumuna göre khi kare testi sonuçları

Gelir Durumu	İnsan Topluluğu f(%)	Şehir f(%)	Hac f(%)	Toplam f(%)
Çok İyi	50(70,4)	8(11,3)	13(18,3)	71(100,0)
İyi	75(61,5)	23(18,9)	24(19,7)	122(100,0)
Düşük	27(49,1)	16(29,1)	12(21,8)	55(100,0)
Toplam	152(61,3)	47(19,0)	49(19,8)	248(100,0)

X^2 : 7, 692 sd: 4 $p > .05$

Resim 3'e ilişkin mekân algısının aile gelir durumuna göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-73'de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 3'e ilişkin mekân algısı ile aile gelir durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($X^2_{(2)}$: 7.692, $p > .05$).

Tablo 3–74. Resim 4’e ilişkin mekân algısının aile gelir durumuna göre khi kare testi sonuçları

Gelir Durumu	Karlı Dağlar f(%)	Karlı Yerleşim Yeri f(%)	Kış f(%)	Toplam f(%)
Çok İyi	25(35,2)	31(43,7)	15(21,1)	71(100,0)
İyi	30(24,6)	68(55,7)	24(19,7)	122(100,0)
Düşük	17(30,9)	33(60,0)	5(9,1)	55(100,0)
Toplam	72(29,0)	132(53,2)	44(17,7)	248(100,0)

X^2 : 6, 703 sd: 4 $p > .05$

Resim 4’e ilişkin mekân algısının aile gelir durumuna göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-74’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 4’e ilişkin mekân algısı ile aile gelir durumu arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir

($X^2_{(2)}$: 6.703, $p > .05$).

Tablo 3–75. Resim 5’e ilişkin mekân algısının aile gelir durumuna göre khi kare testi sonuçları

Gelir Durumu	Çoban f(%)	Adam f(%)	Toplam f(%)
Çok İyi	53(74,6)	18(25,4)	71(100,0)
İyi	75(61,5)	47(38,5)	122(100,0)
Düşük	37(67,3)	18(32,7)	55(100,0)
Toplam	165(66,5)	83(33,5)	248(100,0)

X^2 : 3, 515 sd: 2 $p > .05$

Resim 5’e ilişkin mekân algısının aile gelir durumuna göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-75’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 5’e ilişkin mekân algısı ile aile gelir durumu arasında anlamlı bir bağlantı bulunamamıştır ($X^2_{(2)}$: 3.515, $p > .05$).

Tablo 3–76. Resim 6’ya ilişkin mekân algısının aile gelir durumuna göre khi kare testi sonuçları

Gelir Durumu	Deprem f(%)	Yıkık Ev f(%)	Üzgün Adam f(%)	Ekmek Götüren Adam f(%)	Toplam f(%)
Çok İyi	7(9,9)	17(23,9)	19(26,8)	28(39,4)	71(100,0)
İyi	28(23,0)	35(28,7)	31(25,4)	28(23,0)	122(100,0)
Düşük	10(18,2)	10(18,2)	15(27,3)	20(36,4)	55(100,0)
Toplam	45(18,1)	62(25,0)	65(26,2)	76(30,6)	248(100,0)

X^2 : 10, 754 sd: 6 $p > .05$

Resim 6’ya ilişkin mekân algısının aile gelir durumuna göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-76’da gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 6’ya ilişkin mekân algısı ile aile gelir durumu arasında anlamlı bir bağlantı tespit edilememiştir

($X^2_{(2)}$: 10.754, $p > .05$).

Tablo 3–77. Resim 7’ye ilişkin mekân algısının aile gelir durumuna göre khi kare testi sonuçları

Gelir Durumu	Deniz f(%)	Göl-Dere f(%)	Manzara f(%)	Yerleşim Yeri f(%)	Toplam f(%)
Çok İyi	31(43,7)	12(16,9)	9(12,7)	19(26,8)	71(100,0)
İyi	43(35,2)	32(26,2)	21(17,2)	26(21,3)	122(100,0)
Düşük	22(40,0)	12(21,8)	9(16,4)	12(21,8)	55(100,0)
Toplam	96(38,7)	56(22,6)	39(15,7)	57(23,0)	248(100,0)

X^2 : 3, 827 sd: 6 $p > .05$

Resim 7’ye ilişkin mekân algısının aile gelir durumuna göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-77’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 7’ye ilişkin mekân algısı ile aile gelir durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($X^2_{(2)}$: 3.827, $p > .05$).

Tablo 3–78. Resim 8’e ilişkin mekân algısının aile gelir durumuna göre khi kare testi sonuçları

Gelir Durumu	Denizde Balık f(%)	Balık f(%)	Su f(%)	Toplam f(%)
Çok İyi	35(49,3)	20(28,2)	16(22,5)	71(100,0)
İyi	73(59,8)	25(20,5)	24(19,7)	122(100,0)
Düşük	31(56,4)	17(30,9)	7(12,7)	55(100,0)
Toplam	139(56,0)	62(25,0)	47(19,0)	248(100,0)

X^2 : 4, 575 sd: 4 $p > .05$

Resim 8’e ilişkin mekân algısının aile gelir durumuna göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-78’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 8’e ilişkin mekân algısı ile aile gelir durumu arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür ($X^2_{(2)}$: 4.575, $p > .05$).

Tablo 3–79. Resim 9’a ilişkin mekân algısının aile gelir durumuna göre khi kare testi sonuçları

Gelir Durumu	Sofra f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
Çok İyi	67(94,4)	4(5,6)	71(100,0)
İyi	107(87,7)	15(12,3)	122(100,0)
Düşük	51(92,7)	4(7,3)	55(100,0)
Toplam	225(90,7)	23(9,3)	248(100,0)

X^2 : 2, 703 sd: 2 $p > .05$

Resim 9’a ilişkin mekân algısının aile gelir durumuna göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-79’da gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 9’a ilişkin mekân algısı ile aile gelir durumu arasında anlamlı bir bağlantı tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 2, 703, $p > .05$).

Tablo 3–80. Resim 10’a ilişkin mekân algısının aile gelir durumuna göre khi kare testi sonuçları

Gelir Durumu	Fabrika f(%)	Cami f(%)	Gemi f(%)	Şehir f(%)	Kirli Hava f(%)	Soba dumanı f(%)	Toplam f(%)
Çok İyi	13(18,3)	9(12,7)	12(16,9)	16(22,5)	8(11,3)	13(18,3)	71(100,0)
İyi	42(34,4)	12(9,8)	12(9,8)	19(15,6)	18(14,8)	19(15,6)	122(100,0)
Düşük	9(16,4)	11(20,0)	8(14,5)	9(16,4)	8(14,5)	10(18,2)	55(100,0)
Toplam	64(25,8)	32(12,9)	32(12,9)	44(17,7)	34(13,7)	42(16,9)	248(100,0)

X^2 : 13, 881 sd: 10 $p > .05$

Resim 10’a ilişkin mekân algısının aile gelir durumuna göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-80’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 10’a ilişkin mekân algısı ile aile gelir durumu arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Ancak aile gelir durumu düşük olan öğrencilerin resim 10’u *cami* şeklinde algılama eğilimi göstermeleri dikkat çekmektedir ($X^2_{(2)}$: 13, 881, $p > .05$).

3.2.1 Kardeş Sayısı- Mekân Algısı İlişkisi

Bu başlık altında ankete tabi tutulan öğrencilerin sahip oldukları kardeş sayısının mekân algısı üzerindeki etkileri saptanmaya çalışılmıştır.

Tablo 3–81. Resim 1’e ilişkin mekân algısının kardeş sayısına göre khi kare testi sonuçları

Kardeş Sayısı	Şehir f(%)	Yüksek Bina f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
1 ve Daha Az	11(52,4)	5(23,8)	5(23,8)	21(100,0)
2 Kardeş	48(47,1)	31(30,4)	23(22,5)	102(100,0)
2den Fazla Kardeş	58(46,8)	51(41,1)	15(12,1)	124(100,0)
Toplam	117(47,4)	87(35,2)	43(17,4)	247(100,0)

X^2 : 6, 855 sd: 4 $p > .05$

Resim 1’e ilişkin mekân algısının kardeş sayısına göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-81’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 1’e ilişkin mekân algısı ile kardeş sayısı arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($X^2_{(2)}$: 6, 855, $p > .05$).

Tablo 3–82. Resim 2’ye ilişkin mekân algısının kardeş sayısına göre khi kare testi sonuçları

Kardeş Sayısı	Köylü Kadın f(%)	Odun Toplayan Kadın f(%)	Çalışan Çocuk f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
1 ve Daha Az	8(38,1)	5(23,8)	5(23,8)	3(14,3)	21(100,0)
2 Kardeş	37(36,3)	23(22,5)	17(16,7)	25(24,5)	102(100,0)
2den Fazla Kardeş	32(25,8)	42(33,9)	27(21,8)	23(18,5)	124(100,0)
Toplam	77(31,2)	70(28,3)	49(19,8)	51(20,6)	247(100,0)

X^2 : 7, 349 sd: 6 $p > .05$

Resim 2’ye ilişkin mekân algısının kardeş sayısına göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-82’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 2’ye ilişkin mekân algısı ile kardeş sayısı arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 7, 349, $p > .05$).

Tablo 3–83. Resim 3’e ilişkin mekân algısının kardeş sayısına göre khi kare testi sonuçları

Kardeş Sayısı	İnsan Topluluğu f(%)	Şehir f(%)	Hac f(%)	Toplam f(%)
1 ve Daha Az	12(57,1)	7(33,3)	2(9,5)	21(100,0)
2 Kardeş	62(60,8)	15(14,7)	25(24,5)	102(100,0)
2den Fazla Kardeş	78(62,9)	24(19,4)	22(17,7)	124(100,0)
Toplam	152(61,5)	46(18,6)	49(19,8)	247(100,0)

X^2 : 5, 952 sd: 4 $p > .05$

Resim 3’e ilişkin mekân algısının kardeş sayısına göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-83’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 3’e ilişkin mekân algısı ile kardeş sayısı arasında anlamlı bir bağlantı bulunamamıştır ($X^2_{(2)}$: 5, 952, $p > .05$).

Tablo 3–84. Resim 4’e ilişkin mekân algısının kardeş sayısına göre khi kare testi sonuçları

Kardeş Sayısı	Karlı Dağlar f(%)	Karlı Yerleşim Yeri f(%)	Kış f(%)	Toplam f(%)
1 ve Daha Az	4(19,0)	11(52,4)	6(28,6)	21(100,0)
2 Kardeş	30(29,4)	52(51,0)	20(19,6)	102(100,0)
2den Fazla Kardeş	37(29,8)	69(55,6)	18(14,5)	124(100,0)
Toplam	71(28,7)	132(53,4)	44(17,8)	247(100,0)

X^2 : 3, 293 sd: 4 $p > .05$

Resim 4'e ilişkin mekân algısının kardeş sayısına göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-84'de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 4'e ilişkin mekân algısı ile kardeş sayısı arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 3, 293, $p > .05$).

Tablo 3–85. Resim 5'e ilişkin mekân algısının kardeş sayısına göre khi kare testi sonuçları

Kardeş Sayısı	Çoban f(%)	Adam f(%)	Toplam f(%)
1 ve Daha Az	14(66,7)	7(33,3)	21(100,0)
2 Kardeş	70(68,6)	32(31,4)	102(100,0)
2den Fazla Kardeş	80(64,5)	44(35,5)	124(100,0)
Toplam	164(66,4)	83(33,6)	247(100,0)

X^2 : , 425 sd: 2 $p > .05$

Resim 5'e ilişkin mekân algısının kardeş sayısına göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-85'de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 5'e ilişkin mekân algısı ile kardeş sayısı arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($X^2_{(2)}$: , 425, $p > .05$).

Tablo 3–86. Resim 6'ya ilişkin mekân algısının kardeş sayısına göre khi kare testi sonuçları

Kardeş Sayısı	Deprem f(%)	Yıkık Ev f(%)	Üzgün Adam f(%)	Ekmek Götüren Adam f(%)	Toplam f(%)
1 ve Daha Az	6(28,6)	5(23,8)	6(28,6)	4(19,0)	21(100,0)
2 Kardeş	16(15,7)	25(24,5)	25(24,5)	36(35,3)	102(100,0)
2den Fazla Kardeş	23(18,5)	32(25,8)	33(26,6)	36(29,0)	124(100,0)
Toplam	45(18,2)	62(25,1)	64(25,9)	76(30,8)	247(100,0)

X^2 : 3, 551 sd: 6 $p > .05$

Resim 6'ya ilişkin mekân algısının kardeş sayısına göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-86'da gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 6'ya ilişkin mekân algısı ile kardeş sayısı arasında anlamlı bir bağlantı bulunamamıştır ($X^2_{(2)}$: 3, 551, $p > .05$).

Tablo 3–87. Resim 7’ye ilişkin mekân algısının kardeş sayısına göre khi kare testi sonuçları

Kardeş Sayısı	Deniz f(%)	Göl-Dere f(%)	Manzara f(%)	Yerleşim Yeri f(%)	Toplam f(%)
1 ve Daha Az	8(38,1)	4(19,0)	2(9,5)	7(33,3)	21(100,0)
2 Kardeş	35(34,3)	26(25,5)	17(16,7)	24(23,5)	102(100,0)
2den Fazla Kardeş	53(42,7)	26(21,0)	20(16,1)	25(20,2)	124(100,0)
Toplam	96(38,9)	56(22,7)	39(15,8)	56(22,7)	247(100,0)

X^2 : 3, 676 sd: 6 p > .05

Resim 7’ye ilişkin mekân algısının kardeş sayısına göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-87’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 7’ye ilişkin mekân algısı ile kardeş sayısı arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 3, 676, p > .05).

Tablo 3–88. Resim 8’e ilişkin mekân algısının kardeş sayısına göre khi kare testi sonuçları

Kardeş Sayısı	Denizde Balık f(%)	Balık f(%)	Su f(%)	Toplam f(%)
1 ve Daha Az	14(66,7)	4(19,0)	3(14,3)	21(100,0)
2 Kardeş	58(56,9)	27(26,5)	17(16,7)	102(100,0)
2den Fazla Kardeş	66(53,2)	31(25,0)	27(21,8)	124(100,0)
Toplam	138(55,9)	62(25,1)	47(19,0)	247(100,0)

X^2 : 2, 033 sd: 4 p > .05

Resim 8’e ilişkin mekân algısının kardeş sayısına göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-88’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 8’e ilişkin mekân algısı ile kardeş sayısı arasında anlamlı bir fark tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 2, 033, p > .05).

Tablo 3–89. Resim 9’a ilişkin mekân algısının kardeş sayısına göre khi kare testi sonuçları

Kardeş Sayısı	Sofra f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
1 ve Daha Az	17(81,0)	4(19,0)	21(100,0)
2 Kardeş	90(88,2)	12(11,8)	102(100,0)
2den Fazla Kardeş	117(94,4)	7(5,6)	124(100,0)
Toplam	224(90,7)	23(9,3)	247(100,0)

X^2 : 5, 058 sd: 2 p > .05

Resim 9'a ilişkin mekân algısının kardeş sayısına göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-89'da gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 9'a ilişkin mekân algısı ile kardeş sayısı arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($X^2_{(2)}$: 5, 058, $p > .05$).

Tablo 3–90. Resim 10'a ilişkin mekân algısının kardeş sayısına göre khi kare testi sonuçları

Kardeş Sayısı	Fabrika f(%)	Cami f(%)	Gemi f(%)	Şehir f(%)	Kirli Hava f(%)	Soba dumanı f(%)	Toplam f(%)
1 ve Daha Az	11(52,4)	2(9,5)	0(0)	3(14,3)	3(14,3)	2(9,5)	21(100,0)
2 Kardeş	34(33,3)	6(5,9)	13(12,7)	21(20,6)	13(12,7)	15(14,7)	102(100,0)
2den Fazla Kardeş	19(15,3)	24(19,4)	18(14,5)	20(16,1)	18(14,5)	25(20,2)	124(100,0)
Toplam	64(25,9)	32(13,0)	31(12,6)	44(17,8)	34(13,8)	42(17,0)	247(100,0)

X^2 : 26, 934 sd: 10 $p < .05$

Resim 10'a ilişkin mekân algısının kardeş sayısına göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-90'da gösterilmiştir. 1 ve daha az kardeşi olanlar resim 10'u *fabrika* olarak algılama eğilimi gösterirken, 2 kardeşi olanlar bu resmi *şehir* olarak algılamışlardır. 2'den fazla kardeşi olan öğrencilerin resim 10'u *cami*, *gemi* ve *soba dumanı* şeklindeki algıları ise ortalamadan yüksektir. Öğrencilerin resim 10'a ilişkin mekân algısı ile kardeş sayısı arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($X^2_{(2)}$: 26, 934, $p < .05$).

3.2.i Aile Büyüklüğü- Mekân Algısı İlişkisi

Bu başlık altında ankete tabi tutulan öğrencilerin ailelerindeki birey sayısının mekân algısı üzerindeki etkileri saptanmaya çalışılmıştır.

Tablo 3–91. Resim 1'e ilişkin mekân algısının aile büyüklüğüne göre khi kare testi sonuçları

Aile Büyüklüğü	Şehir f(%)	Yüksek Bina f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
2ve Daha Az Kişi	18(54,5)	8(24,2)	7(21,2)	33(100,0)
3 Kişi	73(45,3)	59(36,6)	29(18,0)	161(100,0)
3den Fazla Kişi	26(48,1)	21(38,9)	7(13,0)	54(100,0)
Toplam	117(47,2)	88(35,5)	43(17,3)	248(100,0)

X^2 : 2, 843 sd: 4 $p > .05$

Resim 1'e ilişkin mekân algısının aile büyüklüğüne göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-91'de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 1'e ilişkin mekân algısı ile aile büyüklüğü arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($X^2_{(2)}$: 2, 843, $p > .05$).

Tablo 3–92. Resim 2'ye ilişkin mekân algısının aile büyüklüğüne göre khi kare testi sonuçları

Aile Büyüklüğü	Köylü Kadın f(%)	Odun Toplayan Kadın f(%)	Çalışan Çocuk f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
2ve Daha Az Kişi	12(36,4)	3(9,1)	8(24,2)	10(30,3)	33(100,0)
3 Kişi	51(31,7)	54(33,5)	27(16,8)	29(18,0)	161(100,0)
3den Fazla Kişi	14(25,9)	13(24,1)	14(25,9)	13(24,1)	54(100,0)
Toplam	77(31,0)	70(28,2)	49(19,8)	52(21,0)	248(100,0)

X^2 : 11, 392 sd: 6 $p > .05$

Resim 2'ye ilişkin mekân algısının aile büyüklüğüne göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-92'de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 2'ye ilişkin mekân algısı ile aile büyüklüğü arasında anlamlı bir fark tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 11, 392, $p > .05$).

Tablo 3–93. Resim 3'e ilişkin mekân algısının aile büyüklüğüne göre khi kare testi sonuçları

Aile Büyüklüğü	İnsan Topluluğu f(%)	Şehir f(%)	Hac f(%)	Toplam f(%)
2ve Daha Az Kişi	23(69,7)	6(18,2)	4(12,1)	33(100,0)
3 Kişi	99(61,5)	32(19,9)	30(18,6)	161(100,0)
3den Fazla Kişi	30(55,6)	9(16,7)	15(27,8)	54(100,0)
Toplam	152(61,3)	47(19,0)	49(19,8)	248(100,0)

X^2 : 3, 738 sd: 4 $p > .05$

Resim 3'e ilişkin mekân algısının aile büyüklüğüne göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-93'de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 3'e ilişkin mekân algısı ile aile büyüklüğü arasında anlamlı bir bağlantı bulunamamıştır ($X^2_{(2)}$: 3, 738, $p > .05$).

Tablo 3–94. Resim 4’e ilişkin mekân algısının aile büyüklüğüne göre khi kare testi sonuçları

Aile Büyüklüğü	Karlı Dağlar f(%)	Karlı Yerleşim Yeri f(%)	Kış f(%)	Toplam f(%)
2ve Daha Az Kişi	6(18,2)	21(63,6)	6(18,2)	33(100,0)
3 Kişi	50(31,1)	77(47,8)	34(21,1)	161(100,0)
3den Fazla Kişi	16(29,6)	34(63,0)	4(7,4)	54(100,0)
Toplam	72(29,0)	132(53,2)	44(17,7)	248(100,0)

X^2 : 8, 376 sd: 4 p > .05

Resim 4’e ilişkin mekân algısının aile büyüklüğüne göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-94’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 4’e ilişkin mekân algısı ile aile büyüklüğü arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 8, 376, p > .05).

Tablo 3–95. Resim 5’e ilişkin mekân algısının aile büyüklüğüne göre khi kare testi sonuçları

Aile Büyüklüğü	Çoban f(%)	Adam f(%)	Toplam f(%)
2ve Daha Az Kişi	23(69,7)	10(30,3)	33(100,0)
3 Kişi	104(64,6)	57(35,4)	161(100,0)
3den Fazla Kişi	38(70,4)	16(29,6)	54(100,0)
Toplam	165(66,5)	83(33,5)	248(100,0)

X^2 : , 777 sd: 2 p > .05

Resim 5’e ilişkin mekân algısının aile büyüklüğüne göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-95’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 5’e ilişkin mekân algısı ile aile büyüklüğü arasında anlamlı bir bağlantı bulunamamıştır ($X^2_{(2)}$: , 777, p > .05).

Tablo 3–96. Resim 6’ya ilişkin mekân algısının aile büyüklüğüne göre khi kare testi sonuçları

Aile Büyüklüğü	Deprem f(%)	Yıkık Ev f(%)	Üzgün Adam f(%)	Ekmek Götüren Adam f(%)	Toplam f(%)
2ve Daha Az Kişi	8(24,2)	6(18,2)	10(30,3)	9(27,3)	33(100,0)
3 Kişi	26(16,1)	43(26,7)	46(28,6)	46(28,6)	161(100,0)
3den Fazla Kişi	11(20,4)	13(24,1)	9(16,7)	21(38,9)	54(100,0)
Toplam	45(18,1)	62(25,0)	65(26,2)	76(30,6)	248(100,0)

X^2 : 5, 973 sd: 6 p > .05

Resim 6'ya ilişkin mekân algısının aile büyüklüğüne göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-96'da gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 6'ya ilişkin mekân algısı ile aile büyüklüğü arasında anlamlı bir bağlantı tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}: 5, 973, p > .05$).

Tablo 3–97. Resim 7'ye ilişkin mekân algısının aile büyüklüğüne göre khi kare testi sonuçları

Aile Büyüklüğü	Deniz f(%)	Göl-Dere f(%)	Manzara f(%)	Yerleşim Yeri f(%)	Toplam f(%)
2ve Daha Az Kişi	13(39,4)	8(24,2)	5(15,2)	7(21,2)	33(100,0)
3 Kişi	64(39,8)	36(22,4)	24(14,9)	37(23,0)	161(100,0)
3den Fazla Kişi	19(35,2)	12(22,2)	10(18,5)	13(24,1)	54(100,0)
Toplam	96(38,7)	56(22,6)	39(15,7)	57(23,0)	248(100,0)

$X^2: , 686$ sd: 6 $p > .05$

Resim 7'ye ilişkin mekân algısının aile büyüklüğüne göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-97'de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 7'ye ilişkin mekân algısı ile aile büyüklüğü arasında anlamlı bir bağlantı görülmemiştir ($X^2_{(2)}: , 686, p > .05$).

Tablo 3–98. Resim 8'e ilişkin mekân algısının aile büyüklüğüne göre khi kare testi sonuçları

Aile Büyüklüğü	Denizde Balık f(%)	Balık f(%)	Su f(%)	Toplam f(%)
2ve Daha Az Kişi	17(51,5)	8(24,2)	8(24,2)	33(100,0)
3 Kişi	90(55,9)	42(26,1)	29(18,0)	161(100,0)
3den Fazla Kişi	32(59,3)	12(22,2)	10(18,5)	54(100,0)
Toplam	139(56,0)	62(25,0)	47(19,0)	248(100,0)

$X^2: 1, 039$ sd: 4 $p > .05$

Resim 8'e ilişkin mekân algısının aile büyüklüğüne göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-98'de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 8'e ilişkin mekân algısı ile aile büyüklüğü arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}: 1, 039, p > .05$).

Tablo 3–99. Resim 9’a ilişkin mekân algısının aile büyüklüğüne göre khi kare testi sonuçları

Aile Büyüklüğü	Sofra f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
2ve Daha Az Kişi	30(90,9)	3(9,1)	33(100,0)
3 Kişi	149(92,5)	12(7,5)	161(100,0)
3den Fazla Kişi	46(85,2)	8(14,8)	54(100,0)
Toplam	225(90,7)	23(9,3)	248(100,0)

X^2 : 2, 606 sd: 2 p > .05

Resim 9’a ilişkin mekân algısının aile büyüklüğüne göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-99’da gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 9’a ilişkin mekân algısı ile aile büyüklüğü arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 2, 606, p > .05).

Tablo 3–100. Resim 10’a ilişkin mekân algısının aile büyüklüğüne göre khi kare testi sonuçları

Aile Büyüklüğü	Fabrika f(%)	Cami f(%)	Gemi f(%)	Şehir f(%)	Kirli Hava f(%)	Soba dumanı f(%)	Toplam f(%)
2ve Daha Az Kişi	11(33,3)	3(9,1)	5(15,2)	2(6,1)	4(12,1)	8(24,2)	33(100,0)
3 Kişi	43(26,7)	21(13,0)	21(13,0)	32(19,9)	21(13,0)	23(14,3)	161(100,0)
3den Fazla Kişi	10(18,5)	8(14,8)	6(11,1)	10(18,5)	9(16,7)	11(20,4)	54(100,0)
Toplam	64(25,8)	32(12,9)	32(12,9)	44(17,7)	34(13,7)	42(16,9)	248(100,0)

X^2 : 8, 191 sd: 10 p > .05

Resim 10’a ilişkin mekân algısının aile büyüklüğüne göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-100’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 10’a ilişkin mekân algısı ile aile büyüklüğü arasında anlamlı bir bağlantı bulunamamıştır ($X^2_{(2)}$: 8, 191, p > .05).

3.2.j Başka İl Görme Durumu-Mekân Algısı İlişkisi

Bu başlık altında ankete tabi tutulan öğrencilerin Erzincan dışında başka il veya iller görüp-görmeme durumlarının mekân algısı üzerindeki etkileri saptanmaya çalışılmıştır.

Tablo 3–101. Resim 1’e ilişkin mekân algısının başka il görmeye göre khi kare testi sonuçları

Başka İl Görme	Şehir f(%)	Yüksek Bina f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
Görmedim	23(36,5)	34(54,0)	6(9,5)	63(100,0)
1 Tane	28(48,3)	18(31,0)	12(20,7)	58(100,0)
2 Tane	20(47,6)	15(35,7)	7(16,7)	42(100,0)
2 den Fazla	46(54,1)	21(24,7)	18(21,2)	85(100,0)
Toplam	117(47,2)	88(35,5)	43(17,3)	248(100,0)

X^2 : 14, 905 sd: 6 $p < .05$

Resim 1’e ilişkin mekân algısının başka il görmeye göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-101’de gösterilmiştir. Başka il görmeyenler resim 1’i *yüksek bina* olarak algılama eğilimi gösterirken, 2’den fazla il görenlerin resim 1’i *şehir* ve *diğer* olarak algılama eğilimleri ortalamadan yüksektir. Öğrencilerin resim 1’e ilişkin mekân algısı ile başka il görme arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($X^2_{(2)}$: 14, 905, $p < .05$).

Tablo 3–102. Resim 2’ye ilişkin mekân algısının başka il görmeye göre khi kare testi sonuçları

Başka İl Görme	Köylü Kadın f(%)	Odun Toplayan Kadın f(%)	Çalışan Çocuk f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
Görmedim	14(22,2)	18(28,6)	13(20,6)	18(28,6)	63(100,0)
1 Tane	18(31,0)	11(19,0)	12(20,7)	17(29,3)	58(100,0)
2 Tane	8(19,0)	20(47,6)	6(14,3)	8(19,0)	42(100,0)
2 den Fazla	37(43,5)	21(24,7)	18(21,2)	9(10,6)	85(100,0)
Toplam	77(31,0)	70(28,2)	49(19,8)	52(21,0)	248(100,0)

X^2 : 24, 404 sd: 9 $p < .05$

Resim 2’ye ilişkin mekân algısının başka il görmeye göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-102’de gösterilmiştir. Başka il görmeyenler resim 2’yi *diğer* olarak algılama eğilimi gösterirken, 2’den fazla il görenlerin resim 2’yi *köylü kadın* ve *çalışan çocuk* olarak algılama eğilimleri ortalamadan yüksektir. Ayrıca 2 tane il görenler bu resmi çoğunlukla *odun toplayan kadın* şeklinde algılamışlardır. Öğrencilerin resim 2’ye ilişkin mekân algısı ile başka il görme arasında anlamlı bir bağlantı olduğu görülmüştür ($X^2_{(2)}$: 24, 404, $p < .05$).

Tablo 3–103. Resim 3’e ilişkin mekân algısının başka il görmeye göre khi kare testi sonuçları

Başka İl Görme	İnsan Topluluğu f(%)	Şehir f(%)	Hac f(%)	Toplam f(%)
Görmedim	44(69,8)	10(15,9)	9(14,3)	63(100,0)
1 Tane	36(62,1)	11(19,0)	11(19,0)	58(100,0)
2 Tane	22(52,4)	8(19,0)	12(28,6)	42(100,0)
2 den Fazla	50(58,8)	18(21,2)	17(20,0)	85(100,0)
Toplam	152(61,3)	47(19,0)	49(19,8)	248(100,0)

X^2 : 4, 550 sd: 6 p > .05

Resim 3’e ilişkin mekân algısının başka il görmeye göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-103’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 3’e ilişkin mekân algısı ile başka il görme arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($X^2_{(2)}$: 4, 550, p > .05).

Tablo 3–104. Resim 4’e ilişkin mekân algısının başka il görmeye göre khi kare testi sonuçları

Başka İl Görme	Karlı Dağlar f(%)	Karlı Yerleşim Yeri f(%)	Kış f(%)	Toplam f(%)
Görmedim	17(27,0)	38(60,3)	8(12,7)	63(100,0)
1 Tane	20(34,5)	29(50,0)	9(15,5)	58(100,0)
2 Tane	12(28,6)	21(50,0)	9(21,4)	42(100,0)
2 den Fazla	23(27,1)	44(51,8)	18(21,2)	85(100,0)
Toplam	72(29,0)	132(53,2)	44(17,7)	248(100,0)

X^2 : 3, 578 sd: 6 p > .05

Resim 4’e ilişkin mekân algısının başka il görmeye göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-104’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 4’e ilişkin mekân algısı ile başka il görme arasında anlamlı bir bağlantı tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 3, 578, p > .05).

Tablo 3–105. Resim 5’e ilişkin mekân algısının başka il görmeye göre khi kare testi sonuçları

Başka İl Görme	Çoban f(%)	Adam f(%)	Toplam f(%)
Görmedim	47(74,6)	16(25,4)	63(100,0)
1 Tane	39(67,2)	19(32,8)	58(100,0)
2 Tane	23(54,8)	19(45,2)	42(100,0)
2 den Fazla	56(65,9)	29(34,1)	85(100,0)
Toplam	165(66,5)	83(33,5)	248(100,0)

X^2 : 4, 485 sd: 3 p > .05

Resim 5’e ilişkin mekân algısının başka il görmeye göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-105’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 5’e ilişkin mekân algısı ile başka il görme arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememesine rağmen, başka bir il görmeyen öğrencilerin resim 5’i *çobana* benzetme eğilimlerinin yüksek olduğu görülmektedir ($X^2_{(2)}$: 4, 485, p > .05).

Tablo 3–106. Resim 6’ya ilişkin mekân algısının başka il görmeye göre khi kare testi sonuçları

Başka İl Görme	Deprem f(%)	Yıkık Ev f(%)	Üzgün Adam f(%)	Ekmek Götüren Adam f(%)	Toplam f(%)
Görmedim	12(19,0)	15(23,8)	16(25,4)	20(31,7)	63(100,0)
1 Tane	8(13,8)	20(34,5)	14(24,1)	16(27,6)	58(100,0)
2 Tane	4(9,5)	9(21,4)	12(28,6)	17(40,5)	42(100,0)
2 den Fazla	21(24,7)	18(21,2)	23(27,1)	23(27,1)	85(100,0)
Toplam	45(18,1)	62(25,0)	65(26,2)	76(30,6)	248(100,0)

X^2 : 9, 311 sd: 9 p > .05

Resim 6’ya ilişkin mekân algısının başka il görmeye göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-106’da gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 6’ya ilişkin mekân algısı ile başka il görme arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 9, 311, p > .05).

Tablo 3–107. Resim 7’ye ilişkin mekân algısının başka il görmeye göre khi kare testi sonuçları

Başka İl Görme	Deniz f(%)	Göl-Dere f(%)	Manzara f(%)	Yerleşim Yeri f(%)	Toplam f(%)
Görmedim	25(39,7)	15(23,8)	5(7,9)	18(28,6)	63(100,0)
1 Tane	22(37,9)	10(17,2)	13(22,4)	13(22,4)	58(100,0)
2 Tane	29(69,0)	5(11,9)	1(2,4)	7(16,7)	42(100,0)
2 den Fazla	20(23,5)	26(30,6)	20(23,5)	19(22,4)	85(100,0)
Toplam	96(38,7)	56(22,6)	39(15,7)	57(23,0)	248(100,0)

X^2 : 34, 115 sd: 9 p < .05

Resim 7’ye ilişkin mekân algısının başka il görmeye göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-107’de gösterilmiştir. 2 tane il görenler resim 7’yi *deniz* olarak algılama eğilimi gösterirken, 2’den fazla il görenlerin resim 7’yi *göl-dere ve manzara* olarak algılama eğilimleri ortalamadan yüksektir. Ayrıca başka il görmeyenler bu resmi çoğunlukla *yerleşim yeri* şeklinde algılamışlardır. Öğrencilerin resim 7’ye ilişkin mekân algısı ile başka il görme arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($X^2_{(2)}$: 34, 115, p < .05).

Tablo 3–108. Resim 8’e ilişkin mekân algısının başka il görmeye göre khi kare testi sonuçları

Başka İl Görme	Denizde Balık f(%)	Balık f(%)	Su f(%)	Toplam f(%)
Görmedim	28(44,4)	17(27,0)	18(28,6)	63(100,0)
1 Tane	35(60,3)	9(15,5)	14(24,1)	58(100,0)
2 Tane	22(52,4)	13(31,0)	7(16,7)	42(100,0)
2 den Fazla	54(63,5)	23(27,1)	8(9,4)	85(100,0)
Toplam	139(56,0)	62(25,0)	47(19,0)	248(100,0)

X^2 : 13, 676 sd: 6 p < .05

Resim 8’e ilişkin mekân algısının başka il görmeye göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-108’de gösterilmiştir. 2 tane il görenler resim 8’i *balık* olarak algılama eğilimi gösterirken, 2’den fazla il görenlerin resim 8’i *denizde balık* olarak algılama eğilimleri ortalamadan yüksektir. Ayrıca başka il görmeyenler bu resmi çoğunlukla *su* şeklinde algılamışlardır. Öğrencilerin resim 8’e ilişkin mekân algısı ile

başka il görme arasında anlamlı bir bağlantı olduğu görülmüştür ($X^2_{(2)}$: 13, 676, $p < .05$)

Tablo 3–109. Resim 9’a ilişkin mekân algısının başka il görmeye göre khi kare testi sonuçları

Başka İl Görme	Sofra f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
Görmedim	59(93,7)	4(6,3)	63(100,0)
1 Tane	56(96,6)	2(3,4)	58(100,0)
2 Tane	40(95,2)	2(4,8)	42(100,0)
2 den Fazla	70(82,4)	15(17,6)	85(100,0)
Toplam	225(90,7)	23(9,3)	248(100,0)

X^2 : 11, 079 sd: 3 $p < .05$

Resim 9’a ilişkin mekân algısının başka il görmeye göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-109’da gösterilmiştir. 2’den fazla il görenlerin resim 9’u *diğer* olarak algılama eğilimi vardır. Başka il görmeyenler, 1 tane ve 2 tane il görenler ise bu resmi *sofra* şeklinde algılamışlardır. Öğrencilerin resim 9’a ilişkin mekân algısı ile başka il görme arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur ($X^2_{(2)}$: 11, 079, $p < .05$).

Tablo 3–110. Resim 10’a ilişkin mekân algısının başka il görmeye göre khi kare testi sonuçları

Başka İl Görme	Fabrika f(%)	Cami f(%)	Gemi f(%)	Şehir f(%)	Kirli Hava f(%)	Soba dumanı f(%)	Toplam f(%)
Görmedim	9(14,3)	9(14,3)	15(23,8)	14(22,2)	4(6,3)	12(19,0)	63(100,0)
1 Tane	18(31,0)	7(12,1)	4(6,9)	8(13,8)	11(19,0)	10(17,2)	58(100,0)
2 Tane	6(14,3)	7(16,7)	8(19,0)	11(26,2)	4(9,5)	6(14,3)	42(100,0)
2 den Fazla	31(36,5)	9(10,6)	5(5,9)	11(12,9)	15(17,6)	14(16,5)	85(100,0)
Toplam	64(25,8)	32(12,9)	32(12,9)	44(17,7)	34(13,7)	42(16,9)	248(100,0)

X^2 : 32, 131 sd: 15 $p < .05$

Resim 10’a ilişkin mekân algısının başka il görmeye göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-110’da gösterilmiştir. 2 tane il görenler resim 10’u *cami* ve *şehir* olarak algılama eğilimi gösterirken, 2’den fazla il görenlerin resim 10’u *fabrika* olarak algılama eğilimleri ortalamadan yüksektir. Ayrıca başka il görmeyenler bu resmi çoğunlukla *soba dumanı* ve *gemi* şeklinde algılamışlardır. Öğrencilerin resim

10'a ilişkin mekân algısı ile başka il görme arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($X^2_{(2)}$: 32, 131, $p < .05$).

3.2.k Televizyon İzleme Süresi - Mekân Algısı İlişkisi

Bu başlık altında ankete tabi tutulan öğrencilerin günlük televizyon izleme süresinin mekân algısı üzerindeki etkileri saptanmaya çalışılmıştır.

Tablo 3–111. Resim 1'e ilişkin mekân algısının televizyon izleme süresine göre khi kare testi sonuçları

Televizyon	Şehir f(%)	Yüksek Bina f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
1 Saat	72(43,1)	62(37,1)	33(19,8)	167(100,0)
2 Saat	19(50,0)	14(36,8)	5(13,2)	38(100,0)
2 den Fazla	26(61,9)	11(26,2)	5(11,9)	42(100,0)
Toplam	117(47,4)	87(35,2)	43(17,4)	247(100,0)

X^2 : 5, 396 sd: 4 $p > .05$

Resim 1'e ilişkin mekân algısının televizyon izleme süresine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-111'de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 1'e ilişkin mekân algısı ile televizyon izleme süresi arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 5, 396, $p > .05$).

Tablo 3–112. Resim 2'ye ilişkin mekân algısının televizyon izleme süresine göre khi kare testi sonuçları

Televizyon	Köylü Kadın f(%)	Odun Toplayan Kadın f(%)	Çalışan Çocuk f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
1 Saat	47(28,1)	51(30,5)	30(18,0)	39(23,4)	167(100,0)
2 Saat	14(36,8)	7(18,4)	13(34,2)	4(10,5)	38(100,0)
2 den Fazla	16(38,1)	12(28,6)	6(14,3)	8(19,0)	42(100,0)
Toplam	77(31,2)	70(28,3)	49(19,8)	51(20,6)	247(100,0)

X^2 : 10, 568 sd: 6 $p > .05$

Resim 2'ye ilişkin mekân algısının televizyon izleme süresine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-112'de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 2'ye ilişkin mekân algısı ile televizyon izleme süresi arasında anlamlı bir bağlantı bulunamamıştır ($X^2_{(2)}$: 10, 568, $p > .05$).

Tablo 3–113. Resim 3’e ilişkin mekân algısının televizyon izleme süresine göre khi kare testi sonuçları

Televizyon	İnsan Topluluğu f(%)	Şehir f(%)	Hac f(%)	Toplam f(%)
1 Saat	103(61,7)	32(19,2)	32(19,2)	167(100,0)
2 Saat	22(57,9)	10(26,3)	6(15,8)	38(100,0)
2 den Fazla	26(61,9)	5(11,9)	11(26,2)	42(100,0)
Toplam	151(61,1)	47(19,0)	49(19,8)	247(100,0)

X^2 : 3, 466 sd: 4 $p > .05$

Resim 3’e ilişkin mekân algısının televizyon izleme süresine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-113’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 3’e ilişkin mekân algısı ile televizyon izleme süresi arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 3, 466, $p > .05$).

Tablo 3–114. Resim 4’e ilişkin mekân algısının televizyon izleme süresine göre khi kare testi sonuçları

Televizyon	Karlı Dağlar f(%)	Karlı Yerleşim Yeri f(%)	Kış f(%)	Toplam f(%)
1 Saat	50(29,9)	88(52,7)	29(17,4)	167(100,0)
2 Saat	11(28,9)	19(50,0)	8(21,1)	38(100,0)
2 den Fazla	11(26,2)	24(57,1)	7(16,7)	42(100,0)
Toplam	72(29,1)	131(53,0)	44(17,8)	247(100,0)

X^2 : , 639 sd: 4 $p > .05$

Resim 4’e ilişkin mekân algısının televizyon izleme süresine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-114’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 4’e ilişkin mekân algısı ile televizyon izleme süresi arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Ancak resim 4’ü 1 saat televizyon izleyen öğrenciler *karlı dağlar*, 2 saat televizyon izleyen öğrenciler *kış*, 2’den fazla saat televizyon izleyen öğrenciler ise *karlı yerleşim yeri* olarak algılama eğilimleri ortalamadan yüksektir ($X^2_{(2)}$: , 639, $p > .05$).

Tablo 3–115. Resim 5’e ilişkin mekân algısının televizyon izleme süresine göre khi kare testi sonuçları

Televizyon	Çoban f(%)	Adam f(%)	Toplam f(%)
1 Saat	114(68,3)	53(31,7)	167(100,0)
2 Saat	24(63,2)	14(36,8)	38(100,0)
2 den Fazla	27(64,3)	15(35,7)	42(100,0)
Toplam	165(66,8)	82(33,2)	247(100,0)

X^2 : , 508 sd: 2 p > .05

Resim 5’e ilişkin mekân algısının televizyon izleme süresine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-115’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 5’e ilişkin mekân algısı ile televizyon izleme süresi arasında anlamlı bir bağlantı bulunamamıştır ($X^2_{(2)}$: , 508, p > .05).

Tablo 3–116. Resim 6’ya ilişkin mekân algısının televizyon izleme süresine göre khi kare testi sonuçları

Televizyon	Deprem f(%)	Yıkık Ev f(%)	Üzgün Adam f(%)	Ekmek Götüren Adam f(%)	Toplam f(%)
1 Saat	31(18,6)	43(25,7)	45(26,9)	48(28,7)	167(100,0)
2 Saat	4(10,5)	10(26,3)	13(34,2)	11(28,9)	38(100,0)
2 den Fazla	10(23,8)	9(21,4)	7(16,7)	16(38,1)	42(100,0)
Toplam	45(18,2)	62(25,1)	65(26,3)	75(30,4)	247(100,0)

X^2 :5, 649 sd: 6 p > .05

Resim 6’ya ilişkin mekân algısının televizyon izleme süresine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-116’da gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 6’ya ilişkin mekân algısı ile televizyon izleme süresi arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 5, 649, p > .05).

Tablo 3–117. Resim 7’ye ilişkin mekân algısının televizyon izleme süresine göre khi kare testi sonuçları

Televizyon	Deniz f(%)	Göl-Dere f(%)	Manzara f(%)	Yerleşim Yeri f(%)	Toplam f(%)
1 Saat	63(37,7)	37(22,2)	25(15,0)	42(25,1)	167(100,0)
2 Saat	15(39,5)	10(26,3)	8(21,1)	5(13,2)	38(100,0)
2 den Fazla	18(42,9)	9(21,4)	6(14,3)	9(21,4)	42(100,0)
Toplam	96(38,9)	56(22,7)	39(15,8)	56(22,7)	247(100,0)

X^2 :3, 298 sd: 6 p > .05

Resim 7’ye ilişkin mekân algısının televizyon izleme süresine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-117’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 7’ye ilişkin mekân algısı ile televizyon izleme süresi arasında anlamlı bir bağlantı bulunamamıştır ($X^2_{(2)}$: 3, 298, p > .05).

Tablo 3–118. Resim 8’e ilişkin mekân algısının televizyon izleme süresine göre khi kare testi sonuçları

Televizyon	Denizde Balık f(%)	Balık f(%)	Su f(%)	Toplam f(%)
1 Saat	95(56,9)	40(24,0)	32(19,2)	167(100,0)
2 Saat	21(55,3)	11(28,9)	6(15,8)	38(100,0)
2 den Fazla	23(54,8)	11(26,2)	8(19,0)	42(100,0)
Toplam	139(56,3)	62(25,1)	46(18,6)	247(100,0)

X^2 : , 561 sd: 4 p > .05

Resim 8’e ilişkin mekân algısının televizyon izleme süresine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-118’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 8’e ilişkin mekân algısı ile televizyon izleme süresi arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: , 561, p > .05).

Tablo 3–119. Resim 9’a ilişkin mekân algısının televizyon izleme süresine göre khi kare testi sonuçları

Televizyon	Sofra f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
1 Saat	151(90,4)	16(9,6)	167(100,0)
2 Saat	33(86,8)	5(13,2)	38(100,0)
2 den Fazla	40(95,2)	2(4,8)	42(100,0)
Toplam	224(90,7)	23(9,3)	247(100,0)

X^2 : 1, 710 sd: 2 p > .05

Resim 9’a ilişkin mekân algısının televizyon izleme süresine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-119’da gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 9’a ilişkin mekân algısı ile televizyon izleme süresi arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememesine rağmen 2 saatten fazla televizyon izleyen öğrencilerin resim 9’u sofra olarak algılama eğilimleri daha fazladır ($X^2_{(2)}$: 1, 710, p > .05).

Tablo 3–120. Resim 10’a ilişkin mekân algısının televizyon izleme süresine göre khi kare testi sonuçları

Televizyon	Fabrika f(%)	Cami f(%)	Gemi f(%)	Şehir f(%)	Kirli Hava f(%)	Soba dumanı f(%)	Toplam f(%)
1 Saat	39(23,4)	22(13,2)	27(16,2)	29(17,4)	21(12,6)	29(17,4)	167(100,0)
2 Saat	14(36,8)	4(10,5)	4(10,5)	8(21,1)	3(7,9)	5(13,2)	38(100,0)
2 den Fazla	11(26,2)	5(11,9)	1(2,4)	7(16,7)	10(23,8)	8(19,0)	42(100,0)
Toplam	64(25,9)	31(12,6)	32(13,0)	44(17,8)	34(13,8)	42(17,0)	247(100,0)

X^2 : 12, 415 sd: 10 p > .05

Resim 10’a ilişkin mekân algısının televizyon izleme süresine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-120’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 10’a ilişkin mekân algısı ile televizyon izleme süresi arasında anlamlı bir bağlantı tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 12, 415, p > .05).

3.2.1 Okula Gidiş Şekli- Mekân Algısı İlişkisi

Bu başlık altında ankete tabi tutulan öğrencilerin okula gidiş şeklinin mekân algısı üzerindeki etkileri saptanmaya çalışılmıştır. Öğrencilerin 71’okula araçla gelirken, 177’si yürüyerek gidiş-geliş yapmaktadır.

Tablo 3–121. Resim 1’e ilişkin mekân algısının okula gidiş şekline göre khi kare testi sonuçları

Okula Gidiş Şekli	Şehir f(%)	Yüksek Bina f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
Araçla	34(47,9)	18(25,4)	19(26,8)	71(100,0)
Yürüyerek	83(46,9)	70(39,5)	24(13,6)	177(100,0)
Toplam	117(47,2)	88(35,5)	43(17,3)	248(100,0)

X^2 : 7, 982 sd: 2 p < .05

Resim 1’e ilişkin mekân algısının okula gidiş şekline göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-121’de gösterilmiştir. Okula yürüyerek giden öğrenciler resim 1’i *yüksek bina* olarak algılama eğilimi gösterirken, okula araçla giden öğrencilerin bu resmi *şehir* ve *diğer* olarak algılamaları ortalamadan yüksektir. Öğrencilerin resim 1’e ilişkin mekân algısı ile okula gidiş şekli arasında anlamlı bir bağlantı bulunmuştur ($X^2_{(2)}$: 7, 982, p < .05).

Tablo 3–122. Resim 2’ye ilişkin mekân algısının okula gidiş şekline göre khi kare testi sonuçları

Okula Gidiş Şekli	Köylü Kadın f(%)	Odun Toplayan Kadın f(%)	Çalışan Çocuk f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
Araçla	25(35,2)	22(31,0)	9(12,7)	15(21,1)	71(100,0)
Yürüyerek	52(29,4)	48(27,1)	40(22,6)	37(20,9)	177(100,0)
Toplam	77(31,0)	70(28,2)	49(19,8)	52(21,0)	248(100,0)

X^2 : 3, 350 sd: 3 p > .05

Resim 2’ye ilişkin mekân algısının okula gidiş şekline göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-122’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 2’ye ilişkin mekân algısı ile okula gidiş şekli arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 3, 350, p > .05).

Tablo 3–123. Resim 3’e ilişkin mekân algısının okula gidiş şekline göre khi kare testi sonuçları

Okula Gidiş Şekli	İnsan Topluluğu f(%)	Şehir f(%)	Hac f(%)	Toplam f(%)
Araçla	44(62,0)	16(22,5)	11(15,5)	71(100,0)
Yürüyerek	108(61,0)	31(17,5)	38(21,5)	177(100,0)
Toplam	152(61,3)	47(19,0)	49(19,8)	248(100,0)

X^2 : 1, 598 sd: 2 p > .05

Resim 3’e ilişkin mekân algısının okula gidiş şekline göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-123’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 3’e ilişkin mekân algısı ile okula gidiş şekli arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($X^2_{(2)}$: 1, 598, p > .05).

Tablo 3–124. Resim 4’e ilişkin mekân algısının okula gidiş şekline göre khi kare testi sonuçları

Okula Gidiş Şekli	Karlı Dağlar f(%)	Karlı Yerleşim Yeri f(%)	Kış f(%)	Toplam f(%)
Araçla	19(26,8)	36(50,7)	16(22,5)	71(100,0)
Yürüyerek	53(29,9)	96(54,2)	28(15,8)	177(100,0)
Toplam	72(29,0)	132(53,2)	44(17,7)	248(100,0)

X^2 : 1, 584 sd: 2 p > .05

Resim 4’e ilişkin mekân algısının okula gidiş şekline göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-124’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 4’e ilişkin mekân algısı ile okula gidiş şekli arasında anlamlı bir bağlantı tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 1, 584, p > .05).

Tablo 3–125. Resim 5’e ilişkin mekân algısının okula gidiş şekline göre khi kare testi sonuçları

Okula Gidiş Şekli	Çoban f(%)	Adam f(%)	Toplam f(%)
Araçla	46(64,8)	25(35,2)	71(100,0)
Yürüyerek	119(67,2)	58(32,8)	177(100,0)
Toplam	165(66,5)	83(33,5)	248(100,0)

X^2 : , 136 sd: 1 p > .05

Resim 5'e ilişkin mekân algısının okula gidiş şekline göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-125'de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 5'e ilişkin mekân algısı ile okula gidiş şekli arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}: , 136, p > .05$).

Tablo 3–126. Resim 6'ya ilişkin mekân algısının okula gidiş şekline göre khi kare testi sonuçları

Okula Gidiş Şekli	Deprem f(%)	Yıkık Ev f(%)	Üzgün Adam f(%)	Ekmek Götüren Adam f(%)	Toplam f(%)
Araçla	13(18,3)	20(28,2)	22(31,0)	16(22,5)	71(100,0)
Yürüyerek	32(18,1)	42(23,7)	43(24,3)	60(33,9)	177(100,0)
Toplam	45(18,1)	62(25,0)	65(26,2)	76(30,6)	248(100,0)

$X^2: 3, 402$ sd: 3 p > .05

Resim 6'ya ilişkin mekân algısının okula gidiş şekline göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-126'da gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 6'ya ilişkin mekân algısı ile okula gidiş şekli arasında anlamlı bir fark görülmemiştir ($X^2_{(2)}: 3, 402, p > .05$).

Tablo 3–127. Resim 7'ye ilişkin mekân algısının okula gidiş şekline göre khi kare testi sonuçları

Okula Gidiş Şekli	Deniz f(%)	Göl-Dere f(%)	Manzara f(%)	Yerleşim Yeri f(%)	Toplam f(%)
Araçla	21(29,6)	21(29,6)	14(19,7)	15(21,1)	71(100,0)
Yürüyerek	75(42,4)	35(19,8)	25(14,1)	42(23,7)	177(100,0)
Toplam	96(38,7)	56(22,6)	39(15,7)	57(23,0)	248(100,0)

$X^2: 5, 458$ sd: 3 p > .05

Resim 7'ye ilişkin mekân algısının okula gidiş şekline göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-127'de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 7'ye ilişkin mekân algısı ile okula gidiş şekli arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(2)}: 5, 458, p > .05$).

Tablo 3–128. Resim 8’e ilişkin mekân algısının okula gidiş şekline göre khi kare testi sonuçları

Okula Gidiş Şekli	Denizde Balık f(%)	Balık f(%)	Su f(%)	Toplam f(%)
Araçla	37(52,1)	24(33,8)	10(14,1)	71(100,0)
Yürüyerek	102(57,6)	38(21,5)	37(20,9)	177(100,0)
Toplam	139(56,0)	62(25,0)	47(19,0)	248(100,0)

X^2 : 4, 602 sd: 2 p > .05

Resim 8’e ilişkin mekân algısının okula gidiş şekline göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-128’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 8’e ilişkin mekân algısı ile okula gidiş şekli arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 4, 602, p > .05).

Tablo 3–129. Resim 9’a ilişkin mekân algısının okula gidiş şekline göre khi kare testi sonuçları

Okula Gidiş Şekli	Sofra f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
Araçla	61(85,9)	10(14,1)	71(100,0)
Yürüyerek	164(92,7)	13(7,3)	177(100,0)
Toplam	225(90,7)	23(9,3)	248(100,0)

X^2 : 2, 736 sd: 1 p > .05

Resim 9’a ilişkin mekân algısının okula gidiş şekline göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-129’da gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 9’a ilişkin mekân algısı ile okula gidiş şekli arasında anlamlı bir ilişki görülmemiştir ($X^2_{(2)}$: 2, 736, p > .05).

Tablo 3–130. Resim 10’a ilişkin mekân algısının okula gidiş şekline göre khi kare testi sonuçları

Okula Gidiş Şekli	Fabrika f(%)	Cami f(%)	Gemi f(%)	Şehir f(%)	Kirli Hava f(%)	Soba dumanı f(%)	Toplam f(%)
Araçla	28(39,4)	4(5,6)	7(9,9)	9(12,7)	13(18,3)	10(14,1)	71(100,0)
Yürüyerek	36(20,3)	28(15,8)	25(14,1)	35(19,8)	21(11,9)	32(18,1)	177(100,0)
Toplam	64(25,8)	32(12,9)	32(12,9)	44(17,7)	34(13,7)	42(16,9)	248(100,0)

X^2 : 15, 402 sd: 5 p < .05

Resim 10’a ilişkin mekân algısının okula gidiş şekline göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-130’da gösterilmiştir. Okula yürüyerek giden öğrenciler resim

10'u *cami, gemi, şehir ve soba dumanı* olarak algılama eğilimi gösterirken, okula araçla giden öğrencilerin bu resmi *fabrika ve kirli hava* olarak algılamaları ortalamadan yüksektir. Öğrencilerin resim 10'a ilişkin mekân algısı ile okula gidiş şekli arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($X^2_{(2)}$: 15, 402, $p < .05$).

3.2.m Anne Öğrenim Düzeyi- Mekân Algısı İlişkisi

Bu başlık altında ankete tabi tutulan öğrencilerin annelerinin öğrenim düzeyinin mekân algısı üzerindeki etkileri saptanmaya çalışılmıştır.

Tablo 3–131. Resim 1'e ilişkin mekân algısının anne öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları

Anne Öğrenim	Şehir f(%)	Yüksek Bina f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
Okumamış	13(43,3)	15(50,0)	2(6,7)	30(100,0)
Okur-Yazar	17(48,6)	15(42,9)	3(8,6)	35(100,0)
İlkokul	49(43,8)	40(35,7)	23(20,5)	112(100,0)
Ortaokul	16(51,6)	11(35,5)	4(12,9)	31(100,0)
Lise	13(61,9)	3(14,3)	5(23,8)	21(100,0)
Üniversite	9(47,4)	4(21,1)	6(31,6)	19(100,0)
Toplam	117(47,2)	88(35,5)	43(17,3)	248(100,0)

X^2 : 14, 840 sd: 10 $p > .05$

Resim 1'e ilişkin mekân algısının anne öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-131'de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 1'e ilişkin mekân algısı ile anne öğrenim düzeyi arasında anlamlı bir bağlantı tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 14, 840, $p > .05$).

Tablo 3–132. Resim 2’ye ilişkin mekân algısının anne öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları

Anne Öğrenim	Köylü Kadın f(%)	Odun Toplayan Kadın f(%)	Çalışan Çocuk f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
Okumamış	3(10,0)	12(40,0)	4(13,3)	11(36,7)	30(100,0)
Okur-Yazar	7(20,0)	9(25,7)	5(14,3)	14(40,0)	35(100,0)
İlkokul	38(33,9)	27(24,1)	27(24,1)	20(17,9)	112(100,0)
Ortaokul	10(32,3)	10(32,3)	8(25,8)	3(9,7)	31(100,0)
Lise	9(42,9)	7(33,3)	1(4,8)	4(19,0)	21(100,0)
Üniversite	10(52,6)	5(26,3)	4(21,1)	0(0)	19(100,0)
Toplam	77(31,0)	70(28,2)	49(19,8)	52(21,0)	248(100,0)

X^2 : 33, 591 sd: 15 $p < .05$

Resim 2’ye ilişkin mekân algısının anne öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-132’de gösterilmiştir. Annesi üniversite mezunu olan öğrenciler resim 2’yi *köylü kadın* olarak algılama eğilimi gösterirken, annesi okuma yazma bilmeyen öğrenciler çoğunlukla bu resmi *odun toplayan kadın* şeklinde algılamışlardır. Yine annesi ortaokul mezunu olan öğrencilerin resim 2’yi *çalışan çocuk* şeklinde algılamaları ortalamadan yüksektir. Öğrencilerin resim 2’ye ilişkin mekân algısı ile anne öğrenim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($X^2_{(2)}$: 33, 591, $p < .05$).

Tablo 3–133. Resim 3’e ilişkin mekân algısının anne öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları

Anne Öğrenim	İnsan Topluluğu f(%)	Şehir f(%)	Hac f(%)	Toplam f(%)
Okumamış	19(63,3)	7(23,3)	4(13,3)	30(100,0)
Okur-Yazar	27(77,1)	4(11,4)	4(11,4)	35(100,0)
İlkokul	63(56,3)	23(20,5)	26(23,2)	112(100,0)
Ortaokul	18(58,1)	6(19,4)	7(22,6)	31(100,0)
Lise	14(66,7)	3(14,3)	4(19,0)	21(100,0)
Üniversite	11(57,9)	4(21,1)	4(21,1)	19(100,0)
Toplam	152(61,3)	47(19,0)	49(19,8)	248(100,0)

X^2 : 6, 572 sd: 10 $p > .05$

Resim 3’e ilişkin mekân algısının anne öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-133’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 3’e ilişkin mekân algısı

ile anne öğrenim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 6, 572, $p > .05$).

Tablo 3–134. Resim 4’e ilişkin mekân algısının anne öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları

Anne Öğrenim	Karlı Dağlar f(%)	Karlı Yerleşim Yeri f(%)	Kış f(%)	Toplam f(%)
Okumamış	9(30,0)	18(60,0)	3(10,0)	30(100,0)
Okur-Yazar	9(25,7)	21(60,0)	5(14,3)	35(100,0)
İlkokul	33(29,5)	62(55,4)	17(15,2)	112(100,0)
Ortaokul	10(32,3)	17(54,8)	4(12,9)	31(100,0)
Lise	6(28,6)	8(38,1)	7(33,3)	21(100,0)
Üniversite	5(26,3)	6(31,6)	8(42,1)	19(100,0)
Toplam	72(29,0)	132(53,2)	44(17,7)	248(100,0)

X^2 : 14, 865 sd: 10 $p > .05$

Resim 4’e ilişkin mekân algısının anne öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-134’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 4’e ilişkin mekân algısı ile anne öğrenim düzeyi arasında anlamlı bir bağlantı tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 14, 865, $p > .05$).

Tablo 3–135. Resim 5’e ilişkin mekân algısının anne öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları

Anne Öğrenim	Çoban f(%)	Adam f(%)	Toplam f(%)
Okumamış	20(66,7)	10(33,3)	30(100,0)
Okur-Yazar	27(77,1)	8(22,9)	35(100,0)
İlkokul	72(64,3)	40(35,7)	112(100,0)
Ortaokul	23(74,2)	8(25,8)	31(100,0)
Lise	11(52,4)	10(47,6)	21(100,0)
Üniversite	12(63,2)	7(36,8)	19(100,0)
Toplam	165(66,5)	83(33,5)	248(100,0)

X^2 : 4, 827 sd: 5 $p > .05$

Resim 5’e ilişkin mekân algısının anne öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-135’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 5’e ilişkin mekân algısı

ile anne öğrenim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki görülmemiştir ($X^2_{(2)}$: 4, 827, $p > .05$).

Tablo 3–136. Resim 6’ya ilişkin mekân algısının anne öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları

Anne Öğrenim	Deprem f(%)	Yıkık Ev f(%)	Üzgün Adam f(%)	Ekmek Götüren Adam f(%)	Toplam f(%)
Okumamış	6(20,0)	9(30,0)	7(23,3)	8(26,7)	30(100,0)
Okur-Yazar	7(20,0)	11(31,4)	7(20,0)	10(28,6)	35(100,0)
İlkokul	19(17,0)	26(23,2)	27(24,1)	40(35,7)	112(100,0)
Ortaokul	6(19,4)	5(16,1)	10(32,3)	10(32,3)	31(100,0)
Lise	4(19,0)	6(28,6)	6(28,6)	5(23,8)	21(100,0)
Üniversite	3(15,8)	5(26,3)	8(42,1)	3(15,8)	19(100,0)
Toplam	45(18,1)	62(25,0)	65(26,2)	76(30,6)	248(100,0)

X^2 : 8, 385 sd: 15 $p > .05$

Resim 6’ya ilişkin mekân algısının anne öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-136’da gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 6’ya ilişkin mekân algısı ile anne öğrenim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(2)}$: 8, 385, $p > .05$).

Tablo 3–137. Resim 7’ye ilişkin mekân algısının anne öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları

Anne Öğrenim	Deniz f(%)	Göl-Dere f(%)	Manzara f(%)	Yerleşim Yeri f(%)	Toplam f(%)
Okumamış	11(36,7)	9(30,0)	4(13,3)	6(20,0)	30(100,0)
Okur-Yazar	13(37,1)	6(17,1)	8(22,9)	8(22,9)	35(100,0)
İlkokul	47(42,0)	22(19,6)	14(12,5)	29(25,9)	112(100,0)
Ortaokul	15(48,4)	7(22,6)	3(9,7)	6(19,4)	31(100,0)
Lise	7(33,3)	6(28,6)	5(23,8)	3(14,3)	21(100,0)
Üniversite	3(15,8)	6(31,6)	5(26,3)	5(26,3)	19(100,0)
Toplam	96(38,7)	56(22,6)	39(15,7)	57(23,0)	248(100,0)

X^2 : 12, 900 sd: 15 $p > .05$

Resim 7’ye ilişkin mekân algısının anne öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-137’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 7’ye ilişkin mekân algısı

ile anne öğrenim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 12, 900, $p > .05$).

Tablo 3–138. Resim 8’e ilişkin mekân algısının anne öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları

Anne Öğrenim	Denizde Balık f(%)	Balık f(%)	Su f(%)	Toplam f(%)
Okumamış	13(43,3)	11(36,7)	6(20,0)	30(100,0)
Okur-Yazar	15(42,9)	13(37,1)	7(20,0)	35(100,0)
İlkokul	66(58,9)	19(17,0)	27(24,1)	112(100,0)
Ortaokul	19(61,3)	7(22,6)	5(16,1)	31(100,0)
Lise	15(71,4)	6(28,6)	0(0)	21(100,0)
Üniversite	11(57,9)	6(31,6)	2(10,5)	19(100,0)
Toplam	139(56,0)	62(25,0)	47(19,0)	248(100,0)

X^2 : 16, 697 sd: 10 $p > .05$

Resim 8’e ilişkin mekân algısının anne öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-138’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 8’e ilişkin mekân algısı ile anne öğrenim düzeyi arasında anlamlı bir bağlantı tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 16, 697, $p > .05$).

Tablo 3–139. Resim 9’a ilişkin mekân algısının anne öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları

Anne Öğrenim	Sofra f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
Okumamış	28(93,3)	2(6,7)	30(100,0)
Okur-Yazar	31(88,6)	4(11,4)	35(100,0)
İlkokul	105(93,8)	7(6,3)	112(100,0)
Ortaokul	29(93,5)	2(6,5)	31(100,0)
Lise	17(81,0)	4(19,0)	21(100,0)
Üniversite	15(78,9)	4(21,1)	19(100,0)
Toplam	225(90,7)	23(9,3)	248(100,0)

X^2 : 7, 463 sd: 5 $p > .05$

Resim 9’a ilişkin mekân algısının anne öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-139’da gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 9’a ilişkin mekân algısı ile anne öğrenim düzeyi arasında anlamlı bir bağlantı bulunmamıştır ($X^2_{(2)}$: 7, 463, $p > .05$).

Tablo 3–140. Resim10’a ilişkin mekân algısının anne öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları

Anne Öğrenim	Fabrika f(%)	Cami f(%)	Gemi f(%)	Şehir f(%)	Kirli hava f(%)	Soba dumanı f(%)	Toplam f(%)
Okumamış	4(13,3)	5(16,7)	3(10,0)	7(23,3)	3(10,0)	8(26,7)	30(100,0)
Okur-Yazar	7(20,0)	6(17,1)	5(14,3)	1(2,9)	4(11,4)	12(34,3)	35(100,0)
İlkokul	26(23,2)	14(12,5)	19(17,0)	24(21,4)	15(13,4)	14(12,5)	112(100,0)
Ortaokul	8(25,8)	6(19,4)	3(9,7)	4(12,9)	4(12,9)	6(19,4)	31(100,0)
Lise	8(38,1)	1(4,8)	2(9,5)	5(23,8)	4(19,0)	1(4,8)	21(100,0)
Üniversite	11(57,9)	0(0)	0(0)	3(15,8)	4(21,1)	1(5,3)	19(100,0)
Toplam	64(25,8)	32(12,9)	32(12,9)	44(17,7)	34(13,7)	42(16,9)	248(100,0)

X^2 : 42, 252

sd: 25

$p < .05$

Resim 10’a ilişkin mekân algısının anne öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-140’da gösterilmiştir. Annesi üniversite mezunu olan öğrenciler resim 10’u *fabrika* olarak algılama eğilimi gösterirken, annesi ortaokul mezunu öğrenciler bu resmi çoğunlukla *cami* şeklinde algılamışlardır. Yine annesi ilkokul mezunu olan öğrencilerin resim 10’u *gemi* şeklinde algılamaları ile annesi lise mezunu olan öğrencilerin bu resmi *şehir* olarak algılamaları ortalamadan yüksektir. Öğrencilerin resim 10’a ilişkin mekân algısı ile anne öğrenim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($X^2_{(2)}$: 42, 252, $p < .05$).

3.1.n Baba Öğrenim Düzeyi- Mekân Algısı

Bu başlık altında ankete tabi tutulan öğrencilerin babalarının öğrenim düzeyinin mekân algısı üzerindeki etkileri saptanmaya çalışılmıştır.

Tablo 3–141. Resim1’e ilişkin mekân algısının baba öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları

Baba Öğrenim	Şehir f(%)	Yüksek Bina f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
Okur-Yazar	16(47,1)	15(44,1)	3(8,8)	34(100,0)
İlkokul	30(49,2)	21(34,4)	10(16,4)	61(100,0)
Ortaokul	18(41,9)	17(39,5)	8(18,6)	43(100,0)
Lise	24(42,1)	23(40,4)	10(17,5)	57(100,0)
Üniversite	29(54,7)	12(22,6)	12(22,6)	53(100,0)
Toplam	117(47,2)	88(35,5)	43(17,3)	248(100,0)

X^2 : 7, 389 sd: 8 p > .05

Resim 1’e ilişkin mekân algısının baba öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-141’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 1’e ilişkin mekân algısı ile baba öğrenim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 7, 389, p > .05).

Tablo 3–142. Resim 2’ye ilişkin mekân algısının baba öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları

Baba Öğrenim	Köylü Kadın f(%)	Odun Toplayan Kadın f(%)	Çalışan Çocuk f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
Okur-Yazar	5(14,7)	10(29,4)	4(11,8)	15(44,1)	34(100,0)
İlkokul	15(24,6)	22(36,1)	11(18,0)	13(21,3)	61(100,0)
Ortaokul	13(30,2)	10(23,3)	13(30,2)	7(16,3)	43(100,0)
Lise	19(33,3)	17(29,8)	10(17,5)	11(19,3)	57(100,0)
Üniversite	25(47,2)	11(20,8)	11(20,8)	6(11,3)	53(100,0)
Toplam	77(31,0)	70(28,2)	49(19,8)	52(21,0)	248(100,0)

X^2 : 26, 427 sd: 12 p < .05

Resim 2’ye ilişkin mekân algısının baba öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-142’de gösterilmiştir. Babası üniversite mezunu olan öğrenciler resim 2’yi *köylü kadın* olarak algılama eğilimi gösterirken, babası ortaokul mezunu öğrenciler bu resmi çoğunlukla *çalışan çocuk* şeklinde algılamışlardır. Yine babası ilkokul mezunu olan öğrencilerin resim 2’yi *odun toplayan kadın* şeklinde algılamaları ile babası okur-yazar olan öğrencilerin bu resmi *şehir* olarak algılamaları

ortalamadan yüksektir. Öğrencilerin resim 2'ye ilişkin mekân algısı ile baba öğrenim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($X^2_{(2)}$: 26, 427, $p < .05$).

Tablo 3–143. Resim 3'e ilişkin mekân algısının baba öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları

Baba Öğrenim	İnsan Topluluğu f(%)	Şehir f(%)	Hac f(%)	Toplam f(%)
Okur-Yazar	19(55,9)	10(29,4)	5(14,7)	34(100,0)
İlkokul	38(62,3)	10(16,4)	13(21,3)	61(100,0)
Ortaokul	27(62,8)	8(18,6)	8(18,6)	43(100,0)
Lise	39(68,4)	8(14,0)	10(17,5)	57(100,0)
Üniversite	29(54,7)	11(20,8)	13(24,5)	53(100,0)
Toplam	152(61,3)	47(19,0)	49(19,8)	248(100,0)

X^2 : 5, 323 sd: 8 $p > .05$

Resim 3'e ilişkin mekân algısının baba öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-143'de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 3'e ilişkin mekân algısı ile baba öğrenim düzeyi arasında anlamlı bir bağlantı tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 5, 323, $p > .05$).

Tablo 3–144. Resim 4'e ilişkin mekân algısının baba öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları

Baba Öğrenim	Karlı Dağlar f(%)	Karlı YerleşimYeri f(%)	Kış f(%)	Toplam f(%)
Okur-Yazar	7(20,6)	22(64,7)	5(14,7)	34(100,0)
İlkokul	19(31,1)	36(59,0)	6(9,8)	61(100,0)
Ortaokul	8(18,6)	32(74,4)	3(7,0)	43(100,0)
Lise	22(38,6)	23(40,4)	12(21,1)	57(100,0)
Üniversite	16(30,2)	19(35,8)	18(34,0)	53(100,0)
Toplam	72(29,0)	132(53,2)	44(17,7)	248(100,0)

X^2 : 27, 342 sd: 8 $p < .05$

Resim 4'e ilişkin mekân algısının baba öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-144'de gösterilmiştir. Babası üniversite mezunu olan öğrenciler resim 4'ü *kış* olarak algılama eğilimi gösterirken, babası lise mezunu öğrenciler bu resmi çoğunlukla *karlı dağlar* şeklinde algılamışlardır. Yine babası okur-yazar olan öğrencilerin bu resmi *karlı yerleşim yeri* olarak algılamaları ortalamadan yüksektir.

Öğrencilerin resim 4'e ilişkin mekân algısı ile baba öğrenim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($X^2_{(2)}$: 27, 342, $p < .05$).

Tablo 3–145. Resim 5'e ilişkin mekân algısının baba öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları

Baba Öğrenim	Çoban f(%)	Adam f(%)	Toplam f(%)
Okur-Yazar	24(70,6)	10(29,4)	34(100,0)
İlkokul	39(63,9)	22(36,1)	61(100,0)
Ortaokul	29(67,4)	14(32,6)	43(100,0)
Lise	34(59,6)	23(40,4)	57(100,0)
Üniversite	39(73,6)	14(26,4)	53(100,0)
Toplam	165(66,5)	83(33,5)	248(100,0)

X^2 : 2, 849 sd: 4 $p > .05$

Resim 5'e ilişkin mekân algısının baba öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-145'de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 5'e ilişkin mekân algısı ile baba öğrenim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 2, 849, $p > .05$).

Tablo 3–146. Resim 6'ya ilişkin mekân algısının baba öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları

Baba Öğrenim	Deprem f(%)	Yıkık Ev f(%)	Üzgün Adam f(%)	Ekmek Götüren Adam f(%)	Toplam f(%)
Okur-Yazar	3(8,8)	13(38,2)	8(23,5)	10(29,4)	34(100,0)
İlkokul	11(18,0)	13(21,3)	12(19,7)	25(41,0)	61(100,0)
Ortaokul	11(25,6)	7(16,3)	12(27,9)	13(30,2)	43(100,0)
Lise	10(17,5)	12(21,1)	17(29,8)	18(31,6)	57(100,0)
Üniversite	10(18,9)	17(32,1)	16(30,2)	10(18,9)	53(100,0)
Toplam	45(18,1)	62(25,0)	65(26,2)	76(30,6)	248(100,0)

X^2 : 14, 706 sd: 12 $p > .05$

Resim 6'ya ilişkin mekân algısının baba öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-146'da gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 6'ya ilişkin mekân algısı ile baba öğrenim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür ($X^2_{(2)}$: 14, 706, $p > .05$).

Tablo 3–147. Resim 7’ye ilişkin mekân algısının baba öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları

Baba Öğrenim	Deniz f(%)	Göl-Dere f(%)	Manzara f(%)	Yerleşim Yeri f(%)	Toplam f(%)
Okur-Yazar	12(35,3)	7(20,6)	7(20,6)	8(23,5)	34(100,0)
İlkokul	27(44,3)	12(19,7)	7(11,5)	15(24,6)	61(100,0)
Ortaokul	19(44,2)	8(18,6)	4(9,3)	12(27,9)	43(100,0)
Lise	24(42,1)	17(29,8)	11(19,3)	5(8,8)	57(100,0)
Üniversite	14(26,4)	12(22,6)	10(18,9)	17(32,1)	53(100,0)
Toplam	96(38,7)	56(22,6)	39(15,7)	57(23,0)	248(100,0)

X^2 : 15, 652 sd: 12 $p > .05$

Resim 7’ye ilişkin mekân algısının baba öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-147’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 7’ye ilişkin mekân algısı ile baba öğrenim düzeyi arasında anlamlı bir bağlantı tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 15, 652, $p > .05$)

Tablo 3–148. Resim 8’e ilişkin mekân algısının baba öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları

Baba Öğrenim	Denizde Balık f(%)	Balık f(%)	Su f(%)	Toplam f(%)
Okur-Yazar	15(44,1)	12(35,3)	7(20,6)	34(100,0)
İlkokul	34(55,7)	12(19,7)	15(24,6)	61(100,0)
Ortaokul	28(65,1)	9(20,9)	6(14,0)	43(100,0)
Lise	33(57,9)	13(22,8)	11(19,3)	57(100,0)
Üniversite	29(54,7)	16(30,2)	8(15,1)	53(100,0)
Toplam	139(56,0)	62(25,0)	47(19,0)	248(100,0)

X^2 : 6, 704 sd: 8 $p > .05$

Resim 8’e ilişkin mekân algısının baba öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-148’de gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 8’e ilişkin mekân algısı ile baba öğrenim düzeyi arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($X^2_{(2)}$: 6, 704, $p > .05$).

Tablo 3–149. Resim 9’a ilişkin mekân algısının baba öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları

Baba Öğrenim	Sofra f(%)	Diğer f(%)	Toplam f(%)
Okur-Yazar	31(91,2)	3(8,8)	34(100,0)
İlkokul	55(90,2)	6(9,8)	61(100,0)
Ortaokul	39(90,7)	4(9,3)	43(100,0)
Lise	54(94,7)	3(5,3)	57(100,0)
Üniversite	46(86,8)	7(13,2)	53(100,0)
Toplam	225(90,7)	23(9,3)	248(100,0)

X^2 : 2, 096 sd: 4 $p > .05$

Resim 9’a ilişkin mekân algısının baba öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-149’da gösterilmiştir. Öğrencilerin resim 9’a ilişkin mekân algısı ile baba öğrenim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($X^2_{(2)}$: 2, 096, $p > .05$).

Tablo 3–150. Resim 10’a ilişkin mekân algısının baba öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları

Baba Öğrenim	Fabrika f(%)	Cami f(%)	Gemi f(%)	Şehir f(%)	Kirli Hava f(%)	Soba dumanı f(%)	Toplam f(%)
Okur-Yazar	5(14,7)	7(20,6)	3(8,8)	8(23,5)	2(5,9)	9(26,5)	34(100,0)
İlkokul	10(16,4)	9(14,8)	11(18,0)	11(18,0)	8(13,1)	12(19,7)	61(100,0)
Ortaokul	9(20,9)	8(18,6)	10(23,3)	4(9,3)	8(18,6)	4(9,3)	43(100,0)
Lise	14(24,6)	6(10,5)	3(5,3)	15(26,3)	6(10,5)	13(22,8)	57(100,0)
Üniversite	26(49,1)	2(3,8)	5(9,4)	6(11,3)	10(18,9)	4(7,5)	53(100,0)
Toplam	64(25,8)	32(12,9)	32(12,9)	44(17,7)	34(13,7)	42(16,9)	248(100,0)

X^2 : 47, 246 sd: 20 $p < .05$

Resim 10’a ilişkin mekân algısının baba öğrenim düzeyine göre khi kare testi sonuçları Tablo 3-150’de gösterilmiştir. Babası üniversite mezunu olan öğrenciler resim 10’u *fabrika* ve *kirli hava* olarak algılama eğilimi gösterirken, babası okur-yazar olan öğrenciler bu resmi çoğunlukla *cami* ve *soba dumanı* şeklinde algılamışlardır. Yine babası ortaokul mezunu olan öğrencilerin resim 10’u *gemi* şeklinde algılamaları ile babası lise mezunu olan öğrencilerin *şehir* olarak

algılamaları ortalamadan yüksektir. Öğrencilerin resim 10'a ilişkin mekân algısı ile baba öğrenim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür

($X^2_{(2)}$: 47, 246, $p < .05$).

IV. BÖLÜM
SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

4.1.Sonuç ve Tartışma

Mekân, fiziksel anlamda durağan bir yapıya sahiptir. Doğal olarak bir yapı ve ona ait mekânlar hareket edemezler; fakat insanlar mekân içerisinde hareket ettikçe, onların mekânla olan konumsal ilişkileri ile mekânı oluşturan parçaların birbirleri ile olan boyutsal ilişkileri değişmektedir. Bakış açısının sürekli değişmesi ile insanlar, zihinlerinde mekâna dair farklı ayrıntıları bir araya getirerek toplu bir mekân izlenimi oluştururlar. Örneğin bir küp formuna nereden bakılırsa bakılsın, ona dair elde edilen bilgi onun küp olduğudur. Fakat bir mekâna dair bilgiler, ancak içinde hareket edilerek elde edilebilir.

Uygulanan anketler doğrultusunda 11 okuldaki ilköğretim üçüncü sınıf öğrencilerinin mekân algı düzeyleri beklenildiği gibi birbirinden farklı çıkmıştır. Öğrencilerin büyük kısmı 1. resmi *şehir* (%47.2), 2. resmi *köylü kadın* (%31.0), 3. resmi *insan topluluğu* (%61.3), 4. resmi *karlı yerleşim yeri* (%53.2), 5. resmi *çoban* (%66.5), 6. resmi *ekmek götüren adam* (%30.6), 7. resmi *deniz* (%38.7), 8. resmi *denizde balık* (%56.0), 9. resmi *sofra* (%90.7), 10. resmi *fabrika* (%25.8) şeklinde algılamışlardır. Örneklemdeki öğrenciler, resimlerdeki mekânlara farklı anlamlar yüklemişlerdir.

Kadınların duygusal kulakları iyi işitir ve duygusal gözleri yeterince görürken, erkekler bu konuda iyi sayılmazlar. Onlar hadiseleri matematik ve mantık çerçevesinde daha çabuk ve genel kavrama yeteneğine sahiptirler. Erkeklerde kol gücü nasıl üstünse, kadınlarda da duygu gücü üstündür. Beynin, hisleri düzenleyen sağ yarımküresi kadınlarda baskın şekilde çalışır. Bu durum aynı zamanda kadınların sezgisel okuryazarlığının fazla olduğunu gösterir.⁶² Mekân algısı yönünden anlamlı fark bulunan üç resim (4.-8.-10. resimler) incelendiğinde, erkek öğrencilerin daha genel cevaplar, kız öğrencilerin ise sezgisel ve detaycı cevaplar verdikleri görülmüştür. Örneğin 10. resmi kız öğrencilerin %20.8'i *şehir*, erkek öğrencilerin %35.2'si *fabrika* olarak algılamışlardır.

⁶² Nevzat Tarhan, “Kadınların Geçmiş ve Gelecek Algısı ve Alışkanlıklar”, Köşe Yazısı, Memory Center.

Kızlarla erkeklerin ilgi alanları birbirinden çok farklıdır. Bu farklılığın ortaya çıkmasında ailelerin kız ve erkek çocuklara biçmiş olduğu toplumsal rolün ve beklentilerin farklılığı etkili olmaktadır. Özellikle kızlar bu beklentilere uygun düşecek kişilik özellikleri ve benlik algıları geliştirmektedirler. Kızlar oturarak yapılan, seyahat gerektirmeyen, sorumluluğu az meslekleri tercih etmekte, erkekler ise gezmeyi gerektiren, ilerlemeye olanak veren mesleklere yönelmektedirler.⁶³ Buda cinsiyetler arası mekân algı düzeylerinin farklı olmasını etkilemektedir.

Algı, nesne ve olaylara karşı organizmanın yaptığı anlamlı, sistemli ve toptan bir tepkidir. Algılar, duyuların sonucu olarak ortaya çıkarlar. Algılar, ferdin eski yaşantılarına ya da bilgilerine göre şekil alırlar. Öğrencilerin şehirde, köyde ya da ilçede oturmaları onların mekân algısı düzeylerini etkilemektedir. Bu sebeple, farklı yerlerde ikamet eden öğrencilerin seçildiği bu çalışmada, ikamet edilen yer ile mekân algısı arasında önemli bir ilişki bulunmuştur. Kişide, bir şeyin algısı oluştuğu zaman, o şeyi tanıyor, biliyor demektir. Örneğin; Altınbaşak Belde'sinde şeker pancarı toplama alanı olduğu için burada ikamet eden öğrencilerin tamamı 2. resmi *şeker pancarı toplayan köylü kadın* olarak betimlemişlerdir. Yine anlamlı bir ilişki bulunmayan insan topluluğu olan 3. resimde bile anketin yapılma zamanının hac dönemine denk gelmesinin etkisiyle, ilçe ve şehirde oturanların resimdeki topluluğu hacdaki insanlara benzetme eğilimleri yüksek çıkmıştır.

Mekân algısı formundaki 10 resme verilen cevaplar incelendiğinde, şehirde ikamet eden öğrencilerin köye, köyde ikamet edenlerin ise şehre dair mekân algılarının sınırlı olduğu görülmüştür. Örneğin, 5. resmi ilçe ve köyde oturan öğrencilerin çoğu *çoban* olarak algılarken, şehirdeki öğrenciler bu resmi *adam* olarak betimlemişlerdir. Ayrıca 10. resmi şehirdeki öğrenciler *fabrika* olarak algılarken, köydeki öğrenciler *soba dumanı* demiştir.

Herhangi bir meslekte veya maharette yetişmiş bir insan, maharetsiz birinin göremediği, işitemediği, hissedemediği şeyleri görür, işitir ve hisseder. İnsanlar farklı meşguliyetlere girip farklı maharet ve ilgilere sahip oldukça, algılar da buna uygun olarak değişir. Anne ve babanın mesleği ile mekân algısı arasındaki ilişkiye

⁶³ Tezcan, 1997, s.46.

baktığımızda şunları söyleyebiliriz: 2.resim, 4. resim, 5. resim (tarım ve hayvancılıkla ilgili) ve 10. resim (fabrikayla ilgili) mesleklerle doğrudan bağlantısı olan görsellerdir. Bu nedenle bu resimlerle mekân algısı arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Anne ve baba mesleği, öğrencilerin o meslek dalına yönelik mekân algısını geliştirmesine neden olmuştur. Öğrenciler *algıda seçicilik* özelliğini göstermiştir.

Bilgisayar ve iletişim teknolojisindeki hızlı değişim, günlük yaşantımızın her alanında olduğu gibi, gündelik yaşantımızı içerisinde geçirdiğimiz “mekân” kavramının da değişmesine neden olmuştur. İnternet ve bilgisayar ile hayatımıza giren “hız” ve buna bağlı olarak sanal mekân kavramı; mekânların algılanmasını ve içinde yaşama durumumuzu değiştirmiştir. Mekân artık fiziksel olarak değil; kısa süreli görsel ve işitsel duyumlarla ve zihinsel olarak, ekrandaki simulasyonlar yardımı ile dünyanın her yerinden algılanabilir hale gelmiştir.⁶⁴ Bir kişi evindeki bilgisayardan dünyanın herhangi bir yerindeki kültürel aktiviteye katılabilir, müze gezebilir, ticari fuarlara katılabilir yada alış veriş yapılabilir hale gelmiştir.

Televizyon izleme süresi, evde bilgisayar ve internet kullanımı ile mekân algısı arasında çok fazla bir ilişkinin çıkmaması ise, bunların hayatın her yerinde var olması ile ilgilidir. Herkesin evinde televizyon bulunmaktadır. Evlerinde bilgisayar ve internet olmayan öğrenciler ise okullarındaki bilişim sınıflarında bu imkânlardan yeterince faydalanmaktadır. Bu da öğrencilerin bu alandaki algılama düzeylerini benzer derecelerde etkilemektedir.

Erken çocukluk yılları, çocuğun bilişsel, sosyal, duygusal ve dil gelişimi alanlarındaki birçok beceriyi kazanmaya başladığı bir dönemdir. Bu dönem algı ve öğrenmenin en hızlı olduğu yıllardır ve bu süreçte edinilen deneyimler ileriki yıllara temel oluşturmaktadır. Bu nedenle anasınıfı eğitimi gün geçtikçe daha vazgeçilmez olmaya başlamaktadır. Anket uygulaması yapılan bütün okulların bünyelerinde anasınıfı bulunmaktadır. Ankete katılan 248 öğrenciden 156’sı ana sınıfı eğitimi almıştır. Anasınıfı mekân algısı ilişkisine baktığımızda sadece tarlada şeker pancarı toplayan çocuğun olduğu 2. resimde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Anaokuluna

⁶⁴ Özen, 2005, s.2.

gitmeyen öğrenciler şeker pancarını oduna benzetme eğilimi göstererek, 2. resmi odun toplayan kadın şeklinde algılamışlardır.

İnsanların yaşam kalitesi sahip oldukları ekonomik koşullarla paralellik göstermektedir. Ekonomik şartları iyi olan aileler daha fazla gezmektedirler. Görülen yeni yerler de mekân algı düzeylerini geliştirmektedir. İlköğretim üçüncü sınıf öğrencilerine uygulanan ankette ‘gelir düzeyiniz nedir?’ sorusuna öğrencilerin sübjektif cevaplar vermesi, mekân algısı farkının sadece 1. ve 2. resimde çıkmasına sebep olmuştur. Şehirdeki öğrenci ile köydeki öğrencinin gelir belirleme kriterinin aynı olmadığı anket uygulaması sırasında görülmüştür. Öğrencilerin gelir düzeylerini ‘çok iyi’ şeklinde işaretleme eğilimlerinin yüksek olduğu dikkatleri çekmiştir. Bu da gelir düzeyi ile mekân algısı arasındaki çıkabilecek farkı etkilemiştir.

Aile büyüklüğü ve öğrencinin sahip olduğu kardeş sayısı ile mekân algısı arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Belleğimizin de nesnelerin algılanmasındaki rolü büyüktür. Denilebilir ki, bizler, şimdiki zamanda olanları, geçmiş zamanın önemli deneyimlerinden yararlanarak algılarız. İnsan, görmekte olduğu şey ile ne görmesi gerektiğini düşünür. Böylece kendisine karşılaştırma yapabileceği bir başka şey arar. Bu da çok kez imgelediği ya da daha çok geçmişteki deneyimleridir. Bunun için, öğretilen her şey, daha önce öğretilen eski şeylere bağlanmaya çalışılır.⁶⁵ Bu sebeple öğrencilerin başka il görme sayısı ile mekân algısı arasında on resmin altısında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Anlamlı bir ilişki bulunmayan dört resim temelde kış mevsimi, çoban, insan topluluğu ve deprem içerikli resimlerdir. Bu resimlerde mekân algısının fazla değişmemesinin nedeni ise bu ortamları öğrencinin Erzincan’da görme imkânının yüksek olmasıdır. İnsan gezdikçe mekânı algılama düzeyi artmaktadır. Yeni görülen yerler, yeni deneyimleri ve zihin haritalarını da yanında getirir.

Okula gidiş şekliyle mekân algısı arasında sadece 1.resim ve 10. resimde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. 1. resmi okula araçla giden öğrencilerin %47.9’u *şehir*, yürüyerek gidenlerin %39.5’i *yüksek bina* şeklinde algılamışlardır. 10. resmi

⁶⁵ Cavit Binbaşoğlu, Etkin Binbaşoğlu., “*Endüstri Psikolojisi*”, Dizgi-Baskı: Kadioğlu Matbaası, Ankara 1992, s. 34–39.

okula araçla gidenlerin % 39.4'ü *fabrika*, yürüyerek gidenlerin %19.8'i *şehir* olarak algılama eğilimi göstermişlerdir. Diğer resimlerde bu ilişkinin çıkmamasının sebebi, 177 öğrencinin okulları yakın olduğu için okula yürüyerek gidiş gelişi tercih etmelerinden kaynaklanmaktadır.

Anne ve baba öğrenim düzeyi ile mekân algısı arasında beklenenden daha az fark bulunmasının nedeni, öğrencilerin 3. sınıf olmalarından dolayı çoğunun anne ve babasının öğrenim düzeyini bilmemesidir. Bu konuda sınıf öğretmenlerinden uygulama sırasında gerekli destek alınmaya çalışılmışsa da, bazı öğretmenlerin bu bilgilere sahip olmadıkları görülmüştür. Bu da sonucu etkilemiştir.

4.2.Öneriler

Bulgular öğrencilerin yaşadıkları il dışında başka il görme durumlarının mekân algılarını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Her algı, duyumlarla anıların birlikte çalışmasından meydana gelmiştir. Algı hatırlamaktır; hatırlamak ise tekrar tanıyıştır. O halde dışımızdaki eşyanın tanınması, ancak bize bu duyumları veren şeyin evvelden tanınmış olması ve evvelce edinilen bilginin o anda hatırlanmasıyla algı haline gelebiliyor.⁶⁶ Çocukta algının oluşumu için en güvenilir yöntem, çocuğu nesnenin kendisi ile doğrudan doğruya karşılaştırmaktır.⁶⁷ Bu durum eğitim öğretimde gezi-gözleme daha fazla yer vermek gerektiğini ortaya koymaktadır.

Elde edilen bulgular mekân algısı üzerinde cinsiyet değişkeninin etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Ailede ebeveynler, okulda öğretmenler kendi cinslerinin gerektirdiği rolleri kabullendirdikleri için, çocuklarını ve öğrencilerini beklentileri doğrultusunda yetiştirirler. Eğitim sisteminde öğretmen tutumları ve davranışları, kitaplardaki kalıp yargılar, program farklılıkları da cinsel ayrışımı desteklemektedir. Öğretmenlerin kız ve erkek öğrencilere ilişkin davranışları ile ilgili yapılan araştırma bulguları öğretmenlerin sınıfta erkek öğrencilerle daha fazla ilgilendiklerini göstermektedir.⁶⁸ Oysaki okulun, çağdaş bir kurum olarak cinsel eşitsizlikleri ortadan kaldırmak için çaba sarf etmesi gerekir. Cinsiyet eşitliğinin evde, okulda ve toplumda sağlanması cinsiyet mekân algısı farkını ortadan kaldırır..

Kır ve kent öğrencilerinin mekân algıları arasında dikkate değer farklılıklar saptanmıştır. Bu durum eğitim öğretimin ortak hedefleri bakımından önemli bir sorun olarak kabul edilmeli, bu farkı azaltmaya yönelik tedbirler alınmalıdır. Bireylerin geçmişte algılama süreci yardımıyla yaşadıkları dünya hakkında oluşturdukları kanaat, varsayım, kuram ve fikirler zaman içinde değişebilir. Çünkü insanlarda algılama süreci sürekli dir.⁶⁹ Bu bağlamda kırsal kesim öğrencilerinin şehir

⁶⁶ Topçu, 2003, s. 133.

⁶⁷ Cavit Bimbaşoğlu, *Öğrenme Psikolojisi*, Beşinci Basım, Ankara 1991, s.147.

⁶⁸ Kaya, 2007, s. 571.

⁶⁹ Barlı, 2007, s. 124.

ortamını, şehirli öğrencilerin ise köy ortamını daha yakından tanımasını sağlamaya dönük eğitsel aktiviteler, video izletileri gibi etkinlikler daha fazla yapılmalıdır.

Eğitim-öğretimde öğrencilerde karşılaşılan problemlerden birisi, öğrencilerin olaylara mekânsal bir bakış açısı ile bakamamaları, sonuç olarak da sadece dünyadaki olguların dizilişine bakıp, onları kuru bilgi olarak ezberlemeleri ve algılamalarıdır. Bu da öğrenciye öğrenme bağlamında fazla bir fayda sağlamamaktadır. Öğrenilen şeyler hızla unutulmaktadır. Dolayısıyla başta Coğrafya ve doğa bilimleri olmak üzere pek çok alanda öğrencilerin akademik başarılarının mekân algısı düzeyleriyle yakından ilişkili olduğunu söylemek mümkündür. Bu durum eğitim-öğretimde öğrencilerin mekân algısını geliştirmeye daha fazla çaba gösterilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

KAYNAKLAR

- AKKAN, Erdoğan; Erzincan Ovası'nın İklim Özellikleri, Ank. Üniv. D.T.C.F. Derg. Sayı 21, Ankara 1963.
- AKPINAR, Erdal, SARIÇİÇEK, Fevzi (edt); Üzümlü İlçesinin Coğrafyası, Doğu Yayınları, Erzincan 2004.
- AKPINAR, Erdal; Şiran İlçesinin Coğrafyası, Erzincan 2007.
- AKPINAR, Erdal; "Kelkit İlçesinde Coğrafi Faktörlerin Örgün Eğitim Düzeyindeki Etkileri" Doğu Coğrafya Dergisi, 8(10), 2003.
- ALTINBİLEK, Samet; "Planlama Sorunları Açısından Erzincan'ın Şehir Coğrafyası" , Doktora Tezi, Erzurum 1997.
- ALTINBİLEK, Samet;"Üzümlü'de Nüfus, Yerleşme ve Ekonomik Faaliyetler", Fırat Üniv. Sos. Bil. Enst. Coğrafya A.B.D, Yüksek Lisans Tezi, 1990.
- ANA BRİTANNİCA, İstanbul, Ana Yayıncılık, 1993, cilt 22.
- ANDERSON, J. ; Teaching Map Skills: An inductive approach. Published by the National Council for Geographic Education India, PA, 1986.
- ATALAY, İbrahim; Erzincan İlinin Doğal Ortam Özellikleri, Erzincan İli Stratejik Planı 1991–2006, Erzincan.
- ATKINSON, Rita (edts); "Psikolojiye Giriş 1", (çev. Kemal Atakay, Mustafa Atakay ve Aysun Yavuz), Sosyal Yayınlar, İstanbul 1995.
- BARLI, Önder; "Davranış Bilimleri", 2.bs., Aktif Yayınları, Ankara 2007.
- BENT, B. ; Cartography: Thematic Map Desing. Published by McGraw-Hill Companies Inc. New York 1999.
- BİNBAŞIOĞLU, Cavit; Öğrenme Psikolojisi, Beşinci Basım, Ankara 1991.
- BİNBAŞIOĞLU, Cavit. , BİNBAŞIOĞLU Etkin. ; Endüstri Psikolojisi, Dizgi-Baskı:

- Kadıoğlu Matbaası, Ankara 1992.
- CANKAYA, Metin, DELİKURT, Kenan, BALLI, Osman, KIZILTUĞ, Canay ;
“T.C’nin 83. Yılında Erzincan”, Erzincan 2005.
- CONDON, John C.; “Kelimelerin Büyülu Dünyası”, çev. Murat Çiftkaya, İnsan
Yayımları, Dil Bilim Dizisi, 2000.
- CÜCELOĞLU, Doğan; “İnsan ve Davranışı”, 5. bs., Remzi Kitapevi, 1994.
- DEMİREL, Emre; “Mekân Kurgusu”, Hacettepe Üniversitesi İç Mimari ve Çevre
Tasarım Bölümü, 2004.
- DOĞANAY, Hayati; Türkiye Beşeri Coğrafyası, Gazi Büro Kitabevi, Ankara 1994.
- DOĞANAY Serkan, ALİM Mete; “Türkiye’de Kırsal Nüfusun Şehir Algısı Üzerine
Bir Araştırma: Yeşilyurt Köyü” Doğu Coğrafya Dergisi, Yıl 15, S.23, Ocak
2010.
- ERİNÇ, Sırrı; “Doğu Anadolu Coğrafyası”, , İst. Üniv. Yay. No:57, İstanbul 1953.
- HAYLİ, Selçuk; “Erzincan Ovası’nın Beşeri ve İktisadi Coğrafyası” Doktora Tezi,
Elazığ 1995.
- HAYLİ, Selçuk; “Erzincan Ovasında Genel Arazi Kullanımı”, Fırat Üniversitesi
Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 12, Sayı 1, Elazığ 2002.
- KARABORAN, Hilmi; Nüfus Coğrafyası, F.Ü. Fen Ed. Fak. Ders Notları, Elazığ
1984.
- KARATAŞ, Mehmet; “Erzincan’ın Sosyal Yapısı ve Mart 1992 Depreminden Sonra
Göç Edip Geri Dönenlerin Dönüş Sebepleri”, Doktora Tezi, İstanbul 1996.
- KAYA, Alim (edt.); “Eğitim Psikolojisi”, Pegema Yayıncılık, 2007.
- MİROĞLU, İ.; Kemah Sancağı ve Erzincan Kazası (1520-1566), Atatürk Kültür ve
Tarih Yüksek Kurumu Yayınları, Sayı 8, Ankara 1990.

- NORBERG-SCHULZ, C. ; Existence, Space and Architecture, London: Studio Vista, London 1971.
- ÖZEN, Arzu; “Mimari Sanal Gerçeklik Ortamlarında Algı Psikolojisi”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Mimarlık Bölümü, Ankara 2005.
- SENEMOĞLU, Nuray; “Gelişim Öğrenme ve Öğretim”, 12. bs., Gazi Kitapevi, 2005.
- ŞAHİN, T. Erdoğan; Anadolu’nun Tarihi Akışı İçerisinde Siyasi, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Açından Erzincan Tarihi, Erzincan 1987.
- TANOĞLU, Ali; “İskân Coğrafyası: Esas Fikirler Problemler ve Metot” , Türkiyat Mecmuası, İstanbul 1954, Cilt 11, Sayı 27–28.
- TARHAN, Nevzat; “Kadınların Geçmiş ve Gelecek Algısı ve Alışkanlıklar”, Köşe Yazısı, Memory Center.
- TAŞ, Halil; “Coğrafya Eğitiminde Görselleştirmenin Önemi: Mekânsal Algılamaya Pedagojik Bir Bakış”, Ulusal Coğrafya Kongresi, 29–30 Eylül 2005.
- TAŞ, H. İbrahim; “Zihinsel Haritalama ve Öğrencilerin Zihni Haritalarını Geliştirme Yolları”, Marmara Coğrafya Dergisi, Yıl 2003, S. 8.
- TEZCAN, Mahmut; “Eğitim Sosyolojisi”, Ankara Yayınevi, Ankara 1997.
- TOPÇU, Nurettin; “Psikoloji”, Dergah Yayınları, Ankara 2003.
- TOPSES, Gürsen; “Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi”, Nobel Yayınları, Ankara 2006.
- TÜMERTEKİN, Erol, ÖZGÜÇ, Nazmiye; “Coğrafya: Geçmiş, Kavramlar, Coğrafyacılar” , Çantay Kitapevi, İstanbul 2000.
- TUNÇDİLEK, Necdet; “Türkiye İskân Coğrafyası”, Kır İskânı, İ.Ü. Ed. Fak. Yay:1283, İstanbul 1967.

TÜMERTEKİN, Erol, ÖZGÜÇ, Nazmiye, Beşeri Coğrafya –İnsan Kültür-Mekân-,
Çantay Kitabevi, İstanbul 1998.

UĞUR Nevruz; Algısal Öğrenme Stilleri Açısından İlköğretim 4. Sınıf Sosyal
Bilgiler Ders Kitaplarının ve Öğretmen Uygulamalarının İncelenmesi,
(Danışman: Yrd. Doç. Dr. Özlem Kaf Hasırcı), Çukurova Üniversitesi,
Yüksek Lisans Tezi, 2008.

YAVİ, Ersal; “Doğu Anadolu ve Erzincan”, Özyurt Matbaacılık. 1. Baskı,
Ankara, 1994.

YÜCEL, Talip; “Fırat Nehrinin Rejimi Üzerine Bir Deneme”, A.Ü. D.T.C.F. Derg.
Sayı 4, 1955.

<http://www.erkincan.gov.tr>.(04.09.2009)

<http://www.üzümlü.bel.tr>.(17.08.2009)

<http://www.sermimar.net>.(28.11.2009)

<http://www.uzumlu.gov.tr>.(16.08.2009)

<http://www.ulalar.bel.tr>.(16.08.2009)

<http://www.tuik.gov.tr>.

<http://www.erkincan.meb.tr>.

EKLER

EK 1:ÖĞRENCİ BİLGİ FORMU

- 1) Cinsiyetiniz : () Kız () Erkek
- 2) Sizinle birlikte kaç kardeşsiniz? :
() 1 () 2 () 3 () 4 () 5 () Diğer Belirtiniz.....
- 3) Öğrenim süresince kaldığınız yer
() Ailemin yanında () Arkadaşlarla evde () Akrabaların yanında
() Özel yurt () Pansiyon () Diğer Belirtiniz.....
- 4) Ailede bulunan bireyler
() Baba () Anne () Dede () Nine () Amca-Dayı () Hala-teyze
() kardeşler () Diğer
- 5) Anne-Babanızın ve varsa büyük kardeşlerin öğrenim düzeyi nedir? (Mezun Olunan Son Okul)
	Okumamış	Okur-Yazar	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite
Annenizin :	()	()	()	()	()	()
Babanızın	()	()	()	()	()	()
- 6) Annenizin mesleği nedir?
() Ev hanımı () Memur () İşçi () Serbest meslek () Emekli () Diğer
Belirtiniz.....
- 7) Babanızın mesleği nedir?
() Memur () İşçi () Serbest meslek () Emekli () Tarım () Hayvancılık () Tarım ve hayvancılık
() Çalışmıyor () Diğer Belirtiniz.....
- 8) Ailenizin ikamet ettiği yer neredir?
() Köy () İlçe () Şehir () Mezra
- 9) Aile Gelir Durumu:
 Çok İyi İyi Orta Çok Kötü Düşük
- 10) Ana Okulu eğitimi aldınız mı?
() Evet () Hayır
- 11) Evinizde Bilgisayarınız var mı?
() Evet () Hayır
- 12) Cevabınız evet ise bilgisayarınız internete bağlı mı?
() Evet () Hayır
- 13) Okula nasıl geliyorsunuz?
 Ailesiyle Servisle Toplu Taşıma Yürüyerek
- 14) Erzincan ili dışında başka il gördünüz mü?
 Görmedim 1 2 2'den fazla gördüm
- 15) Günde kaç saat televizyon seyrediyorsunuz?
 1 saat 2 saat 3 saat 3 saatten fazla

EK 2: MEKÂN ALGISI FORMU

Aşağıdaki resimleri inceleyiniz. Bu resimlerle ilgili karşısındaki noktalı yerlere birer cümle yazınız.

.....
.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

ERZİNCAN VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

SAYI : B.08.4.MEM.4.24.00.06.520/

KONU : Araştırma Projesi Anketi.

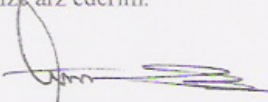
30.10.2009#015520

İL MAKAMINA
ERZİNCAN

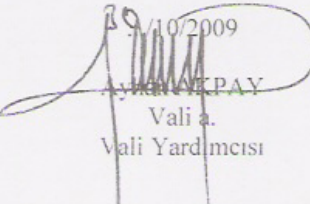
Erzincan Üniversitesi Rektörlüğü Personel Dairesi Başkanlığından dairemize intikal eden 20/10/2009 tarih 3324-5280 sayılı yazılarında; Sosyal Bilimler Enstitüsü Öğrencisi Ebru GÜLER'in Doç. Dr. Erdal AKPINAR danışmanlığında, İlimiz İlköğretim Okullarında "Doğal ve Beşeri Çevre Faktörlerinin İlköğretim 3.sınıf Öğrencilerinin Mekan Algısına Etkisinin İncelenmesi" ile ilgili İlimiz Merkez ve İlçelerimizde bulunan ilköğretim okullarımızda Çalışma Planı dâhilinde tez çalışması yapmak istediği belirtilmektedir.

Millî Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığının "Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi"ne istinaden oluşturulan "İl Millî Eğitim Müdürlüğü Değerlendirme Komisyonu" Sosyal Bilimler Enstitüsü Öğrencisi Ebru GÜLER'in Doç. Dr. Erdal AKPINAR danışmanlığında, "Doğal ve Beşeri Çevre Faktörlerinin İlköğretim 3.sınıf Öğrencilerinin Mekan Algısına Etkisinin İncelenmesi" ile ilgili İlimiz Merkez ve İlçelerimizde bulunan ilköğretim okullarımızda Çalışma Planı dâhilinde tez çalışması yapmaları müdürlüğümüzce de yerinde görülmektedir.

Makamlarınızca da yerinde görüldüğü takdirde; tensiplerinize arz ederim.

Aydın YALÇIN
Millî Eğitim Müdürü

OLUR

30/10/2009
Ayhan AKPAZ
Vali a.
Vali Yardımcısı

EKLER :

EK - 1 : Yazı (2 sayfa)

EK - 2 : Çalışma Takvimi (1 sayfa)

EK - 3 : Komisyon Kararı (1 sayfa)

EK - 4 : Taahhütname (2 adet)

EK- 5 : Veri Toplama Araçları (1 adet 3 sayfa)